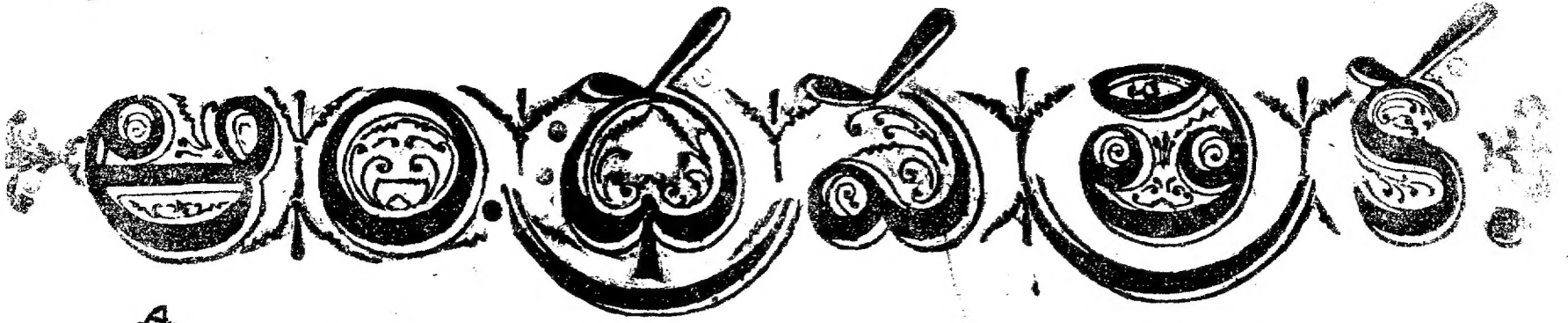

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడిచతిక 1-1 0-1-6

Telephone No. 544.

30930

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ జూలై నెల 12-వ తేది శనివారము
శ్రీ రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, ఆషాఢమాస శుద్ధ దశమి ౧౦.

No. 88
సంచిక ౮౮

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. సంచభాష చీటి చూచి కొనిన జ్ఞానముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
సర్పపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాఱును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివృత్తి

ఈమందును రుద్దగానే చెనుట వట్టుటనలన శరీర
మందలి భువ్వదార్థములను తొలగించి జీవాత్మను
కాశోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

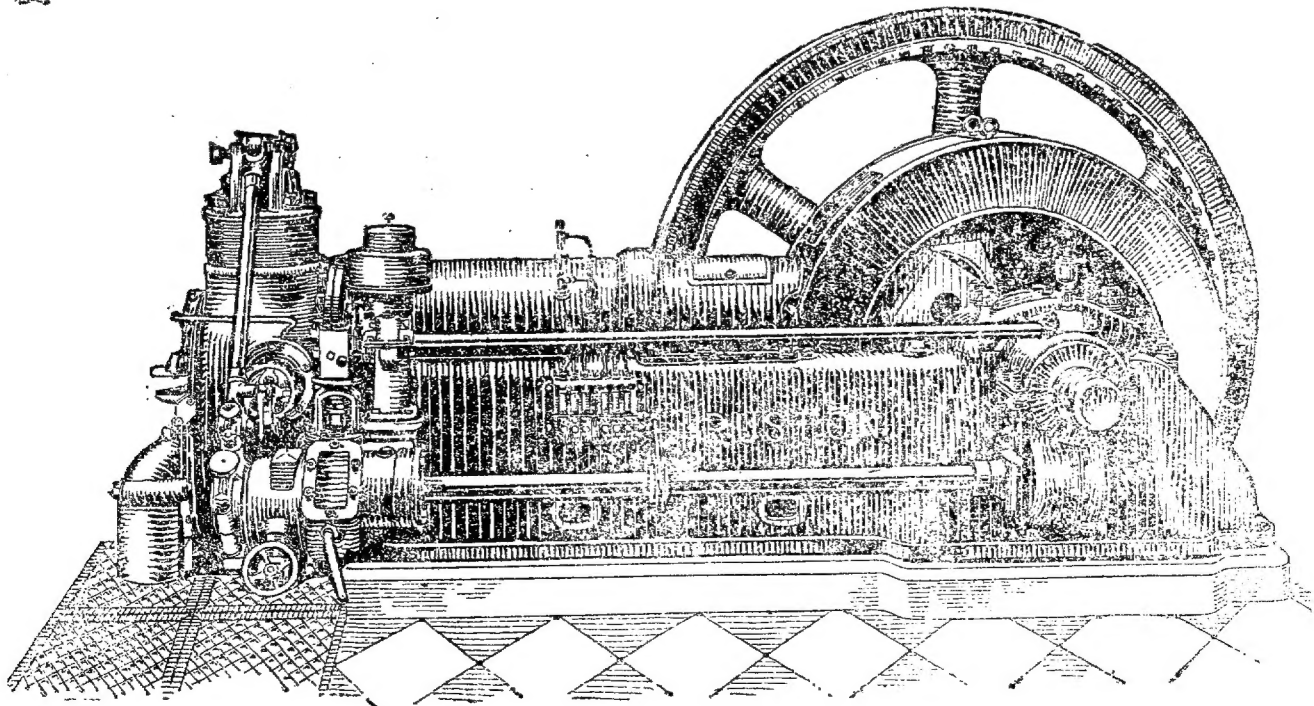
దక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

ది రస్త్వన్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఎంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఎంజిను లన్ని టికంఠెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదులను.
హాట్ బల్బు, స్టవ్, మాగ్నెటో,
మొన్న గునవి లేవు

పొయ్యికి మిక్కిలి సరస్వమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురతనిమియు ఉండ
నవసరము లేదు.

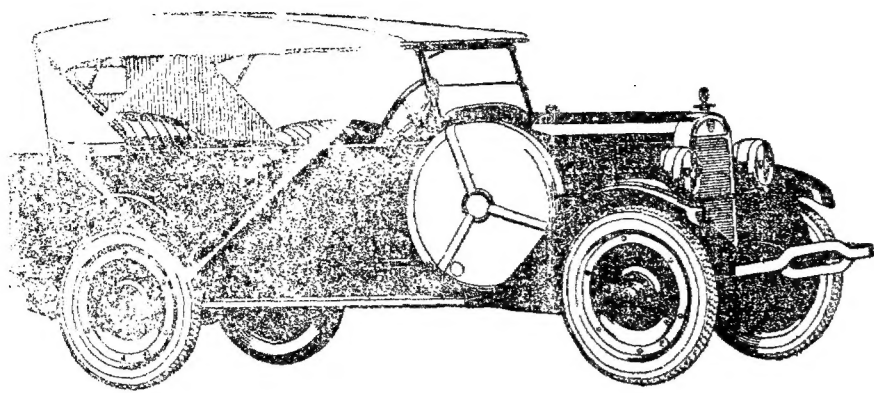
నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటరాగుకు వ్రాయుడు
మద్రాసులో ఫోల్ ఏజెంట్లు, మాస్సి అండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తిపాల్ పెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

Maxwell

మా క్యు వెల్

క్రొత్తవి నోదమైన బండి

ధర

రూ 5,450

ఎఫ్. ఓ. ఆర్., మదరాసు.

మంచివేరుపొందిన బండి.

ఇదుగురు సూర్యునుటకు తగినది, బాదాము రంగు వేయబడినది, ఎత్తని హంటు, నల్లని ఫెండర్లు, గుండ్రని చక్రములు, బాస్చి మాగ్నెటో, జెనిత్, కార్బురెటర్, రెమి ఎలెక్ట్రిక్ పద్ధతి, ముందువెనుక బంపర్లు, వెనుక బ్రంకు—మొదలగునవి అన్నియుచేరి క్రొత్త మాక్స్ వెల్ వినోదమైన బండి యగును, ప్రస్తుత కాలమునకు మిక్కిలి మనోహరమైన బండి. ఒకదానిని మేము మీకు చూపజచ్చునా?

SPENCER & Co. Ld. MADRAS & BRANCHES

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్కరుతప్పక వాడతగినది!!

పాశ్చాత్య శైలిచలపండితులు వారి లోకామయవార కస్తూరిమాత్రము:—ఈ దివ్యవధు మిక్కిలి విలువయొనకస్తూరి, మంతుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన వనమాలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలువగల ఔషధముబీదవారు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-300 మాత్రము గల బుడి 1-కి ధర 0-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1-4-0. పాకింగు, పోస్టుభిక్షువేరు. బిడ్డలు మొదలు పెద్దలవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపానధేదములతో వాడవలెను. ఇవిగాక ఈ దిగువ తెలుపబడినవి అత్యద్భుతమగు గుణమిచ్చును.

వ్యవస్థాజరసాయనము:—బలహీనము, రక్తములేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి కాకము చలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామబాణముగా 0-8-0. వైద్యాధులను తుదయ్యుటయేగాక మంచిరక్తవృద్ధిని, అద్భుతమైన ధాతువృద్ధినికలిగించును. 2-0-0

మహాధృంగామలకతైలము:—కండ్లునుంటు, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, విడువని తలనొప్పి, మెదడు పనిచేయకుండుట మొదలగు కఠో, నేత్రరోగములను తప్పక తుడుచును. 0-8-0

ద్రువపరిహారిణి:—ఎత్తిరక్తము లీటు, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్నను మూడుపూటలలో మాడిపోవును. 0-4-0

వారికేరంజనము: కండ్లలో ఎఱుపు, నీళ్లు కారుట, మనక గాయముండుట, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంట మొదలగునవిమానుగను 0-8-0

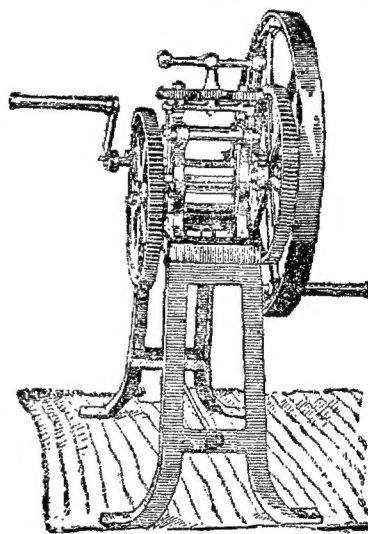
మా ఔషధములన్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమధికము. దీనినిజము ఒకసారి మాఔషధములు కొనినవారికే తెలియును.

పాశ్చాత్య శైలిచలపండితులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు.

శ్రీ సీతారాఘవవైద్యశాల, మైసూరు.

రేకుల మిషనులు

అన్నివిధములయిన వెండిబంగారు నగల పనులు చేయువారికి రేకులతీయంటు నుపయోగపడు పలురకముల మిషనులుమేము యూరపుటమెరికాల నుండి దిగుమతి చేసి యితరులకంటె చౌక ధరలకు అమ్మచు న్నాము. కావలసిన వారు క్యాటలాగును వ్రాయవలయును.

సి. హెచ్. శోభనాచలం అండుసన్స్
చిలకలపూడి పోస్టు, మచిలీపట్నం

నాణ్యమైన బనీనులు

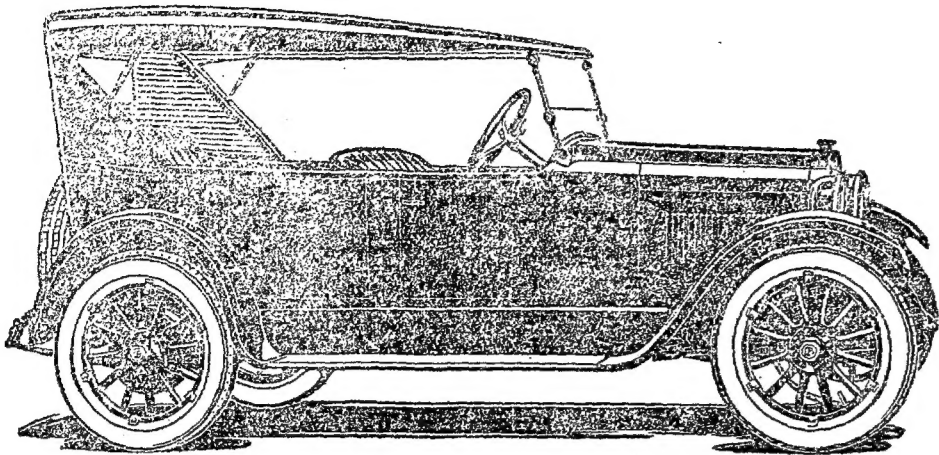
ఈ దిగువ నుదహరించిన మిల్లులో తయారుచున్న బనీనులు, హిందూదేశపుమిల్లు నూలులో నున్నా, ఖద్దరునూలులోనున్నా, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్నా, సకలమైనపట్టు, ఉన్ని, ప్రత్తి, వగైరా దారముతోనూ తయారుచేయబడి, బహుసరసమైనధరలకు భాగ్యవంతులకు, బీదసాదలకు, వీలుగా యుండేలాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె వీలైనంత చౌకగా యేర్పాటుచేసి విక్రయించుచున్నాము.

వర్తకులకు (హోాలుసేలు) మొత్తపు బేరమునకు, కంట్రాక్టులకు, చాలా వ్యాపారవీడ్లు కల్గజేసినాము గనుక ధరలు తెలియగోరినవారు యాక్రిందివిలాసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జితేకుండా ఖరీదులపట్టి సంచెదము. శాంపిలు బనీనులు ప్యాకెట్టు ౧ కి ఖరీదు, పోస్టు ప్రీరు 6-0-0

మానేజరు—ఆంధ్రమౌజీరీమిల్స్, బెజవాడ, దక్షిణాంధ్రయా.

రెండు ఓడలలో ఎగుమతి చేయబడిన కారులు
ప్రస్తుతము చేరినవి త్వరలో యిచ్చుటకు వీలుగలదు

DODGE BROTHERS TOURING CAR

ధర రూ. 5100

బాస్ చి, మాగ్నెటో, విడి ఆంచులు,

టైలర్ టూలు, వెడ్జ్ టెరులు, హార్న్, బాండ్, అన్ని కొర
సాటు మొదలగువాటిలో సహకారు వైధరకివ్వబడును.

ADDISON & Co., Ltd. MADRAS. & BANGALORE.

Carter & Co., Trichinopoly, T. Stanes & Co., Ltd. Coimbatore, Geo Oakes Ootacamund.

డాడ్జ్ బ్రదర్స్ కారునుగురించి

అందరికిని బాగుగా తెలియును.

మా స్నేహితులందరూ తప్పక వై ప్రకటన
ను సంతోషముతో ఆదరింతురు. ప్రత్యేక ప్రయత్న
ములచేతను, ఒక్కొక్క చేతను తయారుచేయునట్టి వారు
మాకు విడివిగా పంపుటకు ఏర్పాటు చేసుకొంటిమి.

ఈ తరుణమును పోగొట్టక

తక్షణమే కొనుడు.

యితర కారులు పోవుటకు వీలులేని బురద,

ఇసుక, రాళ్లు మున్నగునవి గల చోట్లలో డాడ్జ్
బ్రదర్స్ టూరింగ్ కారు తప్పక నిరభయతరముగా
పోవును. గనుకనే దీనియందు స్వంతదారుకి ఎక్కువ
ప్రీతిగలదు.

వెంట్రుకలే అందము?

రాలి పోకుండ, జాగ్రత్త!

"Everybody's favourite
Toilets, Kamini Oil,
& Otto Dilbahar, Sold
everywhere."

వెంట్రుకలు దుస్వేగంలో ఉడిరాకమునుజే త్వరచుడు.
ఉడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడై పోవును.

అంతవరకు రానీయవద్దు

నేడే

కమినీయూనూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కష్ట రోగమున్నది, శిశో భాంశ్య మున్నది, యిది విశ్వవ్యాప్తము
వెంట్రుకలు చిట్టుట దాని, గుండె గాని యెండరు
మీ వెంట్రుకలు మరల యెప్పుడీ మెత్తదనుకూ గర్భి వట్టువరకే నుండి నెర
యే ముందును.

ఈ రోగానకి దీనిని వరిపించి చూడుము

వెంట్రుకలు యెట్లువృద్ధియగునో కనిపెట్టుము

కమినీయూనూనెను నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైనది నేయును.

నెల బుట్టి 1.5 రు. మాసాము. 2.5 రు. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని వ్యాధిలకు ఈ గ్రీంజ్ తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు సువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

"ఓటో దిల్ బహారు"ను వ్రాయుము.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది. ఆశ్చర్యకృతమైన ఫలితముగలది.

కమినీ బుట్టి 1.5 రు. మాసాము. 2.5 రు. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

కమినీ బుట్టి 1.5 రు. మాసాము. 2.5 రు. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

కమినీ బుట్టి 1.5 రు. మాసాము. 2.5 రు. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

కమినీ బుట్టి 1.5 రు. మాసాము. 2.5 రు. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

కమినీ బుట్టి 1.5 రు. మాసాము. 2.5 రు. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

కమినీ బుట్టి 1.5 రు. మాసాము. 2.5 రు. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

కమినీ బుట్టి 1.5 రు. మాసాము. 2.5 రు. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

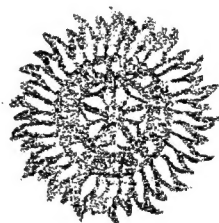
కమినీ బుట్టి 1.5 రు. మాసాము. 2.5 రు. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

కమినీ బుట్టి 1.5 రు. మాసాము. 2.5 రు. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

కమినీ బుట్టి 1.5 రు. మాసాము. 2.5 రు. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

కమినీ బుట్టి 1.5 రు. మాసాము. 2.5 రు. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

కమినీ బుట్టి 1.5 రు. మాసాము. 2.5 రు. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఓరియంటల్ గవ

ర్న్ మెంటు సెక్యూ

రిటీ లైఫ్ అన్యరన్య

కంపెనీ లిమిటెడ్.

స్థాపకము
1874

కాపిలి సంవత్సరము
1924

గొప్పమూలధనముగల హిందూజేశ భీమాకంపెనీ
సాక్షాదానముల పెరిగినదాచాపు మొత్తము రూ. 8,00,00,000
అప్పుడు రూ. 6,00,00,000 వైగానే గలదు.

మొత్తపు ఆదాయపుపన్ను రూ. 1,00,00,000 వైగానే గలదు.
పాసిఫిక్ హాల్డుయింగ్ రూ. 30,00,000 వైగానే గలదు.

అఫీసులు ఈ దిగువస్థలములందు కలవు

అహమదాబాదు	బెంగళూరు
అజ్మీరు	బొంబాయి
అలహాబాదు	కలకత్తా
దెల్లీ	కొలంబో
కాంచీ	మంగళూరు
కరాచి	రాజ్ పురు
కోలాలంపూరు	పుణా
లాహోరు	రంపూరు
మద్రాసు	రావల్ పిండి
మాండలే	తిరుచేపల్లి

భీమా చేయించుటకు యిష్టముగలవా రందరూ తక్షణమే
చేపి దానివలన గలుగు లాభమును పొందుచుండుచి, దీని లాభ
ముల యాంశము ఎక్కువగా ఆభివృద్ధియగు చూచునది గలవు.

ఓరియంటల్ మిక్సెడ్ లాభాభివృద్ధి ప్రత్యేకముగా
చూచుచున్నది. అగి మిక్సెడ్ లాభాభివృద్ధియగుచి.

ప్రతివిభాగములను పాలికి, పరిశుద్ధులగు ప్రత్యేకముగా
నీను మున్నగునవి తెలుపు విధముల వుట్టికై కంపెనీ
చూచుచున్నది.

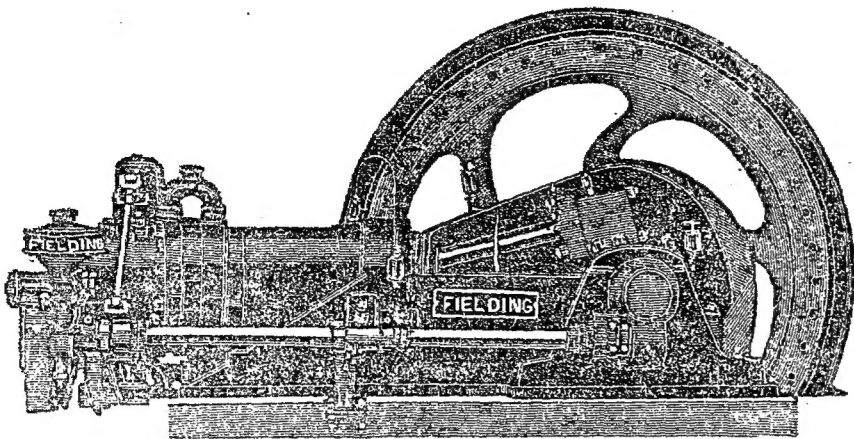
Oriental Assurance Buildings } F. E. Val
Post Box No. 8, Madras. } Branch Secy
Bangalore Branch:—No 3 South Parade
Bangalore

Trivandrum Branch:—Trivandrum,

"ఫీల్డింగు" ప్రసిద్ధి కెక్కిన న్యూట్రెపు కోల్డు వేపరైజరు క్విక్ స్టార్టింగు శమిడిశల్ క్రూడు అయిలు యింజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

ఈ ఏప్రిల్ తే 1 ది నుంచి ధరలు యింకను తగ్గించబడినవి.

సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరైజరు చల్లని స్థితిలో నుండిగనే స్టార్టు కాగల ఈ యింజనులను కొనుటవల్ల అనేకలాభములను పొందవచ్చును.

ఈ యింజనులకు క్రూడు అయిలు ఖర్చు, సాధారణమైన క్రూడు అయిలు యింజనులకు అయ్యే ఖర్చులో సుమారు సగముమాత్రమే అవును. అన్ని నైజాలు యెప్పుడున్న స్టాక్ లో నుంచబడును. మీకు కావలసిన నైజాలకు ఆలస్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

Telegrams: MACHINISTS Sole Agsnts: D. L. Sastry & Co., Post Box No. 203

12, Thambu Chetty Street, MADRAS.

నవనాగరీకమునకు తగిన సొగ నైన గాజులు

ఎస్ ర క ము గా జు లు

3, 4 సవరములలో తయారుచేయవచ్చును. చేదారముతో సహా మజూరిజత 1-కి రూ.10-0-0.

వట్టెలుతీర్చిన డైమండు గాజులు

3, 5 సవరములలో తీరును.

మజూరి చేదారముతో సహా జత 1-కి రూ.10-0-0 సవరము బంగారుకు పూచీయివ్వబడును.

(2) 172, పుట్టుకలందమైన క్యాటలాగు ధర రూ. 1-0-0.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ,

నగలవర్తకులు 25, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

డాక్టరు, జీ. బీ. గారి సుగంధనస్యము

అంగములయందెల్ల శిరస్సును, ఇంద్రియములయందెల్ల నయనములను, ప్రభావము అను విషయము సర్వజనులకును తెలిసినదియనుచు కదా! ఈ రెండిటియందును కలకు వ్యాధులు సాధారణముగా ప్రాణహాని కలిగింపవచ్చును అని

వ్యాధిగ్రస్తుని జన్మమును నివృత్తియొనగముగాఁ జేసి యామరజాంతమును బాధించుచుండును. ఇట్టివ్యాధులకు తానికి తీసికొనుమందు లక్షక మాత్రయోగింపవలయును వచ్చి నది గాని యది యావ్యాధులను నివారించు లేక పోవుటయే గాక రసవిషగంధకాయలు చేరినవిగా నుండుటచేత తుదకు శరీరాగ్ర్యము నంతయు చెదవీయవలసిగా నుండ వచ్చుచున్నది. తరువాత వైద్యులను పట్టును వరదాగింపవలెనని మంచివైద్యులుగా తీర్చి నింపవలెనని యిట్టి ముందుజూడ ననేక మిప్పు డుపయోగింపబడుచున్నది. గాని అది నూతనవైద్య ప్రయోజకములుగా గ్రహించవలయును గాదు.

ఈ సందర్భము లన్నియును యోచించిచిరకాలము శరీరముచేసి యాయుర్య దాంగిలేయ యూహానీవైద్యులుం దారితే బోహోజనాధారమై తమసర్వస్వమును వినియోగించుచున్న డాక్టరు, జీ. బి. గారి సుగంధనస్యమును కనిపెట్టి.

ఇదివరకే లోకముందంతటను వ్యాప్తము చేయబడి సుప్రసిద్ధమైనది కాబట్టి దీనిని మరింత మేము విశేషించి వ్యాప్తింపవలసిన పని లేదు. ఒకసారి యుపయోగించినయెడల దానియొక్క ప్రభుత్వమును నదియే స్థాపించగలదు. దీనిచే బాధానిష్ఠుల గాంచి శ్మశిజ్ఞ తాత్పర్యముగా గొప్పవారును కొందఱువారును పంపిన యోగ్యతా కృతీలు లెక్కన మిక్కిలిగానున్నవి.

ఈ సుగంధనస్యము ముక్తయోగింపబడుట మొదలు, కుష్ఠము, కన్నులలో నంబంధించిన నమస్తవ్యాధులును సుఖాలముగా జరిగెను. పిదపము, ఒంటితలనొప్పి, తలనొప్పి, జలదోషములు, మొదలైన, 100వలనకు మైదిప గాఢ వ్యాధులకును ఈ సుగంధనస్యము పెట్టినది భిక్షము. ఇట్టి గుణవిమ శేషము గలిగి యుండునట్లుగా విక్రయింపబడు నామగ మిదితప్ప మఱియొకటి లేదు. చిరకాల ముండిన చెదని సుగంధ సకేవమునకును, పొడి యభ్యాసము లేనివారికి సహిత మిది హితవుగా నుండును.

సాధారణముగా పోషింపవలసిన సుగంధనస్యమునకట్టి రెండుసార్లు యుపయోగించినయెడల, ఇది సాధారణపు పొడి గం, గిగి సాని యుపయోగించినంత పనిచేయును. కాలజా తెలగల సాధారణపు పొగాకు పొడితో నీ సుగంధ నస్యము పోకలికిగ కలిపినయెడల కా పొగాకుగంధమును మిక్కిలి పంపనవలెనని మనము.

బుడ్డి గ కి అ. ర వి. పి. ఖర్చు అ ర డబ్బా గ కి రూ. ౨-౦-౦. వి. పి. ఖర్చు ౦-౫-౦

అంగు లేక అంధభావతో విలాసము వివరముగా వ్రాయవలెను.

విలాసము:- గురుబనన అందు కంపెనీ లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు 510 మద్రాసు.

ఆనందా శ్రమ గ్రంథరత్న చూల

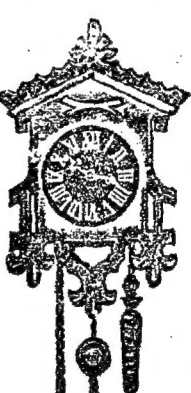
విక్రయమునకు సిద్ధముగానుండు గ్రంథములవట్టిక

Table with 2 columns: Item Name and Price. Items include 'శ్రీమద్భగవద్గీత సన్యాసాశ్రమము', 'శ్రీమదాంధ్రమహాభారతము', etc.

ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అండ్ కంపెనీ, 286 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

టిక్-టాక్ అను గడియారము

ఇది సూర్యముగ జెర్మనీ దేశములో తయారుచేయబడినది. ఇది గోడకు తగిలించుటకు మిగుల అందముగాను, సౌగంధ్యము ఉండును.

అందులో కనుబరిచుండు ప్రకార మే మికి, లి అందముగనుండును. మాత్ర నముగ తమరు చేయబడి, ఎల్లకాల మును బాగుగ పనిచేయును. చాలకాల ము నమ్మకముగ పనిచేయును. ఎల్లప్పు డును ఉపయోగించుము.

టిక్-టాక్ ధర 1-కి రూ 3-0-0

తపాలఖర్చులు ప్రత్యేకము

వి. ఎస్. వాచ్ కంపెనీ

తపాల పెట్టె నం. 105. మదరాస్.

ఆంధ్రజ్యోతిషాలయం

- 1. బాలకృష్ణమూర్తి నగలుగారి, 2. పుట్టి శేరి, జననకాల నడిమిలు (తేక) గండులుగారి, 3. మాకు ఉత్తరమువారియొ సమయము, ప్రస్తుతవయస్సు గాని మాకు పండితయెడల బాత పనియొనగ.

రత్న పురుషలేహ్యం

శుక్లవస్త్రమును పోగొట్టి బలముకలగలేయు అబ్బుతలే హ్యము. ఏకారణముచే సంధించిన శుక్లవస్త్రమైనను పొందోలు ననిల చేయును. కొనియోడునున్నాడు. ఈ రేహ్యమునల్ల. మేమా మునల్ల వచ్చిన దగ్గు మొదలగు రోగములు మూత్రోగములు కూడ తగ్గును.

శగలేహ్యం విశాలి శగ నైనను తక్కువ వదుర్చును వధ్యములేదు. డబ్బీ రూ 1-8-0 లు.

ఆయుర్వేదవైద్య అంగ వేంకటాచార్యులు అందునన్ను, ప్రోఫెయిటర్లు. పట్టాభిరామ వైద్యశాల, రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

ఆంధ్రగీర్వాణవిద్యాలయము

సప్త సప్తాహము

మావిద్యాపీఠమందరముల ఈ సంవత్సర వైత్ర శుక్ర మొదలు 49 దినములు శ్రీరామ సప్త సప్తాహోత్సవము జరిగినది. ఆయన్ని మా విద్యాలయమునకు సర్వవిధముల సహాయ మొనర్చుచున్న శ్రీయుత భోగరాజు కోదండరామయ్యగారిచే వారి స్వంతవ్యయముతో దేశీయల సహాయమున జరిగినది. తీయ్యది యదివరలో పత్రికలో ప్రకటింపబడియే యున్నది. కొన్ని పత్రికలును తగుమకవ్యయము కొందరును నీ సప్తసప్తాహము మావిద్యాపీఠమున జరిగిన దని కొందరును, నావలన జరిగింపబడినదియని కొందరును, తలంచినట్లు తెలియచున్నది. ఇవి యపాహము లని యిందుమాలముగా మనవి చేయుచున్నాము. మావిద్యాపీఠ మందరములు సప్తసప్తాహ కార్యమునకు పయోగపడుటలేవు మరియొక్క సంబంధము విద్యాలయమునకును సప్తసప్తాహమునకును లేదు. అదినములలో చాలదినములు విద్యాలయమునకు చేసిన సెలవులు, విద్యాలయద్రవ్య మేమియును నందు నిమిత్తము వ్యయపడలేదు. విద్యాలయవిద్యార్థులలోను, విద్యాలయములో సంబంధించిన యుపాధ్యాయులు మున్నగువారిలోను, నాబోటివారుచాలమంది యాసప్తాహకార్యమునకు తోడ్పడియుండుటచేతను, తత్కార్యము విద్యాలయమందరములలోనే జరుగుటచేతను, విద్యాలయసంఘమునకును నీకార్యమునకును సంబంధ ముండియుండు నని యభిప్రాయపడుట కనకాశము కలిగినది.

విచ్చిక సేవకులు రామదండు అనుపేరుతో సప్తాహదినములందు మావిద్యాలయముప్రక్క నున్న యొక గృహస్థుని తోటలో పడినదియు విడిసి తమదండులో చేరిన సేవకులకు శిక్ష నొసంగిరి. ఎట్టివారు వచ్చిన వారి కెల్లరకును అన్నదానము చేయుట సప్తాహనియమములలో నొకటియగుటచే వారికందరకును భోజనసదుపాయమును సప్తాహనియమములే కావించిరి. రామసేవాపరు లందఱును వచ్చినట్లే, దేవతాసందర్శనమునకు వారును వచ్చుచుండిరి. రామదండునకును సప్తాహమునకును గల సంబంధ మిది. సప్తాహమునకును, విద్యాలయమునకునుగల సంబంధము వైన కేర్పొంటిని. రామదండువారిని సప్తాహము వారాహ్యనించినవారనిగాని విద్యాలయవర్తమువారు రామదండు పక్షము నవలంబించిరిగాని యనుకొనుటకు ఏ విధమైన యవకాశమును లేదు. అట్టియపాహములు ప్రజలలో వ్యాపించినట్లు తగుమకవ్యయమునాతో కొందఱుచుచ్చటించియుండుటచే ఈ విషయమునంతయును స్పష్టముగా మావిద్యాలయభిమానులకుందరకును తెలియుటకై వ్రాయవలసినవచ్చినది. మావిద్యాలయమునకు సంఘవిషయములలోగాని రాజకీయవిషయములలోగాని ప్రస్తావనలేదు. ఈ విద్యాలయముక పక్షమునకుచేరినదికాదు. కేవలవిద్యావిషయము కప్పిచేయుటయే దీనితలంపు. జాతీయవాదులుగాని మితవాదులుగాని దొరతనమువారి యుద్ధోగస్థులుగాని, యితరులెవ్వరుగాని దేశవిద్యయం దభిమానముగలవారి కెల్లరకును నీవిద్యాలయము, ఆదరింపదగినది. విద్యాలయమున పనిచేయుచున్న వ్యక్తులకు, కలుగుస్వాభిప్రాయములనుబట్టి, విద్యాలయముయొక్క ప్రాప్త్యమున గమనింపరాదు. పత్రికాకవర్తమున, ఉపాధ్యాయవర్తమున, రాజకీయవిషయముల భిన్నమతముల నవలంబించువారు గలరు. అవియున్నయో వారివ్యక్తి గతాభిప్రాయములు గాని విద్యాలయప్రవర్తనమునకు సంబంధించినవి కావు. ఈసప్తాహవిజ్ఞానంలో నొకటి.

తల్లాప్రగడ సూర్యనారాయణరావు

కొత్తూరు
9.7.1924

కార్యదర్శి.

ఆంధ్రగీర్వాణవిద్యాలయము.

చమత్కారగణితము.

ఈ గ్రంథములో చమత్కారగణితము, విశిష్టగణితము, జ్యోతిషగణితము, మహాగణితము, త్రికోణగణితము నమస్యలు, శిక్షణము, అద్భుతములు, చిట్కలు, చిట్కశక్తులు, యంత్రములు, రహస్యములు, గణితోపధానము గలవు. మంచిభాషయందు, మహాబలమును, తెలివిన వృద్ధిచేయు రసవంతముగా వివరించినట్లుగా ఇందులో నున్నది. ఈ గ్రంథము చదివిన గణితమునం దసమానజ్ఞతయు, చమత్కారమును, యంత్రము తెలియును కలుగును. ప్రతివానిదగ్గర నుండివలసిన పుస్తకము, దీనివలన 1 య. వి. పి. చార్జ్ అర్. రి. రు. 8 రు. 10 రు. 12 రు. వలయువారు:— పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, బంగళా, (గుంటూరు జిల్లా) అని వ్రాయవలెను.

Guard your Baby against milk-borne disease

Give your baby Glaxo—the one safe Milk food that is made in New Zealand, where the dreaded disease, bovine tuberculosis, is practically unknown. The cows that produce the milk made into Glaxo live in the open air and feed on sun-bathed pastures all the year round. That is why Glaxo is exceptionally rich in Vitamins and is free from all risk of milk-borne diseases.

Run no risk with your baby's milk; give him Glaxo, the safe milk food, which is free from the risk of conveyed tuberculosis.

Ask your Doctor!

The Super-Milk Food

"Builds Bonnie Babies"

WHOLESALE DISTRIBUTORS:—

Alfred Young & Co., Ltd.,

(INCORPORATED IN ENGLAND)

Post Box 40 - - - - - MADRAS.

చిత్తుస్కీము ప్రకటననోటీసు

వేమువారిలోట ఆక్విజిషన్

ఈ దిగువ షెడ్యూలులో వివరించిన వైకాల్పమునకు మునిసిపల్ కొన్సిలువారు తయారుచేసిన చిత్తుస్కీము 1920 సం॥ మదరాసుటౌన్ ప్లానింగుఅక్టుయొక్క విధుల ఎ. భాగము యొక్క విధి 12 క్రింది 30.6.1924 తేదీని ప్రచురపరచినట్లు యందు మూలముగా ప్రకటించడమైనది.

సదరుస్కీము పూర్తిగా అందులో యుంచిన అన్ని కాగితములతోను ష్యాపులతోను ఉచితముగా (సామ్యవసూలు చేయకుండగ) మునిసిపల్ ఆఫీసువద్ద ఆఫీసు తెరచియుండుకాల

మందు తనిఖీచేసికొనవచ్చును. ఈ దిగువ వ్రాసిన కరీదులకు సదరుస్కీముయొక్క యుమ్మపులయొక్కయు నకట్లు మునిసిపల్ ఆఫీసువద్ద విక్రయించబడును.

స్కీము	రు. అ. పై
మ్యాపు: సి	4—0—0
సి. 1.....	8—0—0
సి. 2	8—0—0
సి. 3.....	8—0—0

సదరు చిత్తుస్కీమువలన మార్పుకలుగబడిన లేక బాధింపబడినదే మనుష్యుడైనను 1924 సం॥ఆగష్టు 31 వ తేదీలో పున సదరు విషయమై ఆక్షేపణలుగాని, సలహాలుగాని యేమైన ఉన్నయెడల లిఖితపూర్వకముగా చేరువగుగాలికి తెలియపరచుకొనవచ్చును.

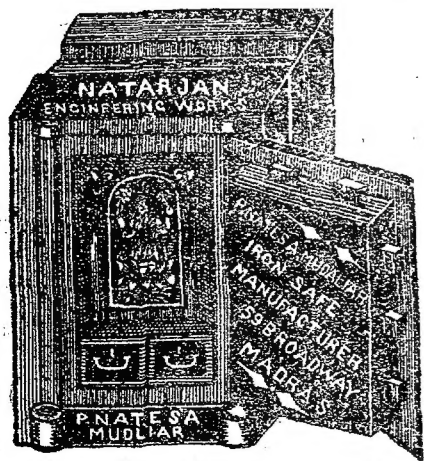
పె. శ్యాలు

సర్క్య. నెం.	యజమాని పేరు	పరిమితి	అకరములు	శెంట్లు	రిమార్కులు.
162 (8)	వేముచిన రాజలింగము వగైరాలు	66	8		
168		2	121		నూన్యము
మునిసిపల్ ఆఫీసు, పాలకొల్లు					బి. వి. నుబ్బారావు, చైరమన్.
29—జూన్ 1924.					

నర నము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది.

యిప్పటిమా ప్రభుప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి.

పి. న లే శ మొదలియార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు, (బ్రాస్)బాం, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్సు. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు అయి ఎంజనులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులవారు. రై నుమిల్లుకు కావలసిన సిలండర్లు, సాప్లింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. నుబ్బరాయప్పి శిల్పి, పెద్దనాయకన్ పేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్థరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును.

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమండలి

ఈమండలి తిరుగ పునర్ముద్రణపడి గ్రంథప్రచురణము జరుగుచున్నందుల కెంతయు సంతసింపవలసి యున్నది. ముఖ్య సంపాదకులు వరదాచింతలకి మండల కార్యనిర్వాహకులు తిరిగి గ్రంథప్రచురణము ప్రారంభించి భాషాసేవ యొనర్చుటకు మిగుల శుభావహము. ఆంగ్లదేశమునం దనేక గ్రంథములు వెలసినను ఆంగ్లము విజ్ఞానము విస్తరింపజేయు శాస్త్రములు గాని దేశచరిత్రములుగాని ప్రచురింపబడక శేషము నిరుపయోగములగు నవలలు నాటకములే ప్రచురింపబడుట భాషాసేవకు లోటుగానుండుచున్నదిగాని ప్రస్తుత మీలోపము గూడ విజ్ఞానచంద్రికా మండలివారి గ్రంథప్రచురణముచే తిరిగి పోయినది చెప్పవచ్చును. మండలి చిరస్థాయిగానుండి ఉత్తమ గ్రంథములు ప్రచురింపబడుచుండునగాక యనికోరుచున్నాను.

ఇదివరలో ప్రచురింపబడిన గ్రంథముల వెలుల ఒకపద్దతి ననుసరించి నిర్ణయింపబడుచు వచ్చినవి. మొదట నూరుపుటలు రూ. 4.0 లు ఖరీదునకు పోస్టుఖర్చులువగయిరా మండలి వారే భరింపవద్దని చందాదారుల కీయబడుచుండెడిది. కొంత కాలమునకు కాగితములధరలు పెరుగుటచే పోస్టుఖర్చులువగయిరాలుకూడ చందాదారులే భరింపవలెనని నియమింపబడినది. కాని యిప్పుడు ప్రచురింపబడుచున్న గ్రంథములకీనియమమేది యును కాన్పింపదు. తిరిగి ఇప్పటివరకు ప్రచురింపబడిన గ్రంథములధరలు వివరింపబడుచున్నవి. ప్రాచీన సాహిత్యవిజ్ఞానము చివరను చందాదారులకు పుస్తకములు చాకధరల కీయబడుననిమాత్రము వ్రాయబడినది. ఇప్పుడు ప్రచురింపబడు గ్రంథములన్నింటికీ పోస్టిజీ చందాదారులే భరించ వలసియున్నది. మొదట ప్రచురింపబడిన లక్ష్మణరాయవ్యాసావళి 325 పుటలకు రూ. 2.0-0 లు ధర నిర్ణయింపబడినది. రెండవదియగు క్షిప్రేంద్ర సాహిత్యవిజ్ఞానము 250 పుటలకు 1.4-0 నిర్ణయింపబడినది. మైవిధముగా 100 పుటలకు 0.8-0 లకుంటెను హెచ్చినది. ఇతరగ్రంథములకు ఇంతకంటె చాలతక్కువధరలకు గ్రంథముల నివృత్తున్నారు. ఇంత హెచ్చువెలుల చందాదారులు భరింపకు కష్టముగా నున్నది. కాగితముల ధరలు తగ్గినవి. ముద్రణ ఖర్చులు పెగయిరాలు యుద్ధసమయమునకు తగ్గినట్లున్నది. కాబట్టి ప్రాతని బంధనల ననుసరించి పుస్తకములను చందాదారుల కిచ్చుచుండుట మండలికి శ్రేయస్సు. లేనియెడల ఏకొద్దిగానో హెచ్చించి యొక నియమము ననుసరించి ఖరీదు నిర్ణయింపబడవలెను. కాని ఏపద్ధతిలేక ఇష్టానుసారము వెల నిర్ణయింపబడుట అసంభవము. కాబట్టి యీసందర్భములను మండలివారు చక్కగానాలించి చివరి గ్రంథములను చందాదారులకు చాకగానందజేయు ఏర్పాటు చేయుదురు గాక యనికోరుచున్నాను.

(ఒక చందాదారు)

చెన్నపురి బజారుధరలు

అక్టోబరు 12-వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు		
వనియలు రూ. 1-1	రూ. 85.0-0	మొదలు 45.0-0 ముగ్గు
రియ్యము బస్తా		మొదలు, నరకు
కుసుమ తెనాలి	,, 48 గలది	రూ. 18.0-0 14.0-0
నెలూరి	,, డిటా	,, 16.8-0 17.0-0
డిల్లీ	,, డిటా 45 గలది	,, 16.8-0 17.0-0
రాగులు రూ. 164 బస్తా 1-1	,,	8-12.0 9.0-0
నవ్వులు	,,	24.0-0 26.0-0
(2) పప్పు ధాన్యములు		
కందులు బస్తా 1-1	రూ. 205	రూ. 11.0-0 రూ. 12.0-0
నెనగలు	,, డిటా	,, 10.12-0 11.8-0
పెనలు	,, డిటా	,, 10.12-0 11.4-0
మినుములు	,, డిటా	,, 12.8-0 13.12-0
ఉలము	రూ. 164	,, 9.4-0 10.4-0
(3) నూనె వస్తువులు		
నవ్వులు నూనె రూ. 1-1		రూ. 160.0-0 170.0-0
నెయ్యము 1-1		,, 14.0-0 26.0-0
కొండాపురం నెయ్యమునవ్వురూ. 1-1		,, 60.0-0 62.0-0
యతర ప్రదేశము		,, 55.0-0 58.0-0
నెయ్యమునూనె గానుగ రూ. 1-1	రూ. 142 ముగ్గునూనె 185	
అమడము నూనె రూ. 1-1		రూ. 172.0-0 175.0-0
(4) చిల్లర వస్తువులు		
చాయపసుపు రూ. 1-1		రూ. 205.0-0 210.0-0
మారపసుపు		రూ. 155.0-0 160.0-0
మినకకాయలు (గుంటూరిని) రూ. 1-1	రూ. 90.0-0	120.0-0
గుంటూరుపాముకట్టు నీలిమందు ములుగు 1-1	రూ. 45, 50	
కాగితపాపి పాయకట్టు		రూ. 60, 70
బెల్లము రూ. 1-1		రూ. 85.0-0 50.0-0
చింతపండు రూ. 1-1		రూ. 26.0-0 42.0-0
(5) ఇనుము		
బట్టలు రఫం రూ. 1-1		రూ. 36.0-0 38.0-0
చదరం		,, 35.0-0 41.0-0
రవ్వండు		,, 35.0-0 39.0-0
(6) లోహములు		
కెండి 100 కులంకు		రూ. 78.0-0 83.8-0
బంగారము, కులము 1-1		రూ. 25.8-0 25.8-0
నవరము 1-1		16.8 6
ఇత్తడి రూ. 1-1		రూ. 290.0-0 298.0-0
రాగి డిటా		రూ. 880.0-0 845.0-0
అస్కా చక్కర రూ. 1-1		రూ. 41.8-0 42.0-0
(7) రంగులు లలిజరైను		
అల్పపుష్పము	20 డిగ్రీలు	రూ. 90.0-0
తొట్టి కృష్ణము	డిటా	డిటా
సింహం	డిటా	డిటా
4 గుర్రం	డిటా	రూ. 85.0-0

క్షయదగ్గు, తత్సంబంధమైన వ్యాధులకు అమోఘమైన ఔషధము

కడచిన 1 సం॥ రం 6 నెలలనుండి నాభార్య పలువిధములవ్యాధులచే బాధపడు చుండెను. తీవ్రమైన క్షయజ్వరము, వమనము, అజీర్తి, విరేచనములు మొదలగునవి ఆమెను బాధించుచుండెను. ఆంగ్లఆయుర్వేదవైద్యులు చికిత్సజేసియు, నివృత్తయోజన మెనందున తిరునల్వేలిజిల్లా, కృష్ణా పురవాసియును, ప్రస్తుతము చెన్నపురము ఆర్మీని యన్‌వీధిలో, 72 రు గృహమందున్న పండిత స్వామి ఎన్. కృష్ణస్వామిఅయ్యంగారు వారివద్ద చికిత్స ప్రారంభించబడెను. పండితులవారు యిచ్చిన మొదటిమోతాదులతోనే జ్వరము పూర్తిగా నిరోచినది. తరువాత 3 రోజులు ఔషధముఇచ్చినతరువాత విరేచనములు, వమనములుకూడ నిలిచినవి. దగ్గుకూడ పూర్తిగా పటాపంచలైపోయినది. ఇప్పుడు అజీర్ణమునదియేలేదు. పండితులవారు ఔషధమును మిక్కిలిసమ్మిక్తతో యిత్తురు. యిది ముఖ్యముగా గమనించదగిన విషయము. వాణ్నియొక్క ఔషధములమిక్కిలివెలగల ఓషధులచే తయారు చేయబడును. అందుచేతనే వారు ఎక్కువడబ్బు పుచ్చుకొనెవరు. వారు బాగుచేయుటకు పూచీ యివ్వకపోయినను తప్పక వారు వ్యాధులకు మిక్కిలి జయప్రదముగా బాగుచేయుదురు. వారు కలుగజేయు అద్భుతగుణము విలువ వారి కిచ్చుడబ్బుకంటె వెయ్యిరెట్లు అధిక మని నాలభిప్రాయము. పండితులవారికి సదాజయము కలుగవలెనని నాస్పాశన.

కె. ఎన్. దండపాణిఅయ్యరు,
బెన్టు అండుకో జార్జిటవును, మద్రాసు.
వారి సలహాకటం రు 15-0-0
ప్రకటన నెం (17)

నక్సన్ దంతచూకము నోటిలోని సకలవ్యాధులను మాన్యును. పండ్లనోవ్వలు, ఇగుళ్లలో నెత్తురు చీముకాయలు వాచుట దీనిని లెన స్వస్థముగను. నాలుకమీద పొక్కులు తొలగును. ఇదిస్వచ్ఛమూలకలక్షారముతోను ఔషధద్రవ్యములతోను చేయబడినది 1 డబ్బీ 0.2-0. టి. ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి.
డజను 1.4-0 నెం. 1 ఎ. అలంగారా పిళ్ళికిది రియల్లీకేడి మద్రాసు.

చిత్తుస్రీము ప్రకటననోటీసు

బ్రాడ్‌షీటుపాలముల అక్విజిషన్

ఈదిగువ పెన్ష్యులులో వివరించిన వైకార్యమునకు మునిసిపలు కౌన్సిలువారు తయారుచేసిన చిత్తుస్రీము 1920 సం॥ మదరాసు కోర్ట్ ప్లానింగ్‌ఆఫ్ఫీయొక్క విధుల. ఎ. భాగము యొక్క విధి 12 క్రింద 30.6.1924 లేదీని ప్రచురపరచినట్లు యిందుమూలముగా ప్రకటించడమైనది.

2. సదరుస్రీము పూర్తిగా అందుతోయుంచిన అన్ని కాగితములతోను మ్యాపులతోను ఉచితముగా (సామ్మీ వహులుచేయకుండుగ) మునిసిపలు ఆఫీసువద్ద ఆఫీసు తెరచియుండు

కాలమందు తనిఖీచేపెకొనవచ్చును. ఈదిగువ వ్రాసిన కరీదులకు సదరుస్రీముయొక్కయు మ్యాపులయొక్కయు నకర్లు మునిసిపలు ఆఫీసువద్ద విక్రయించబడును.

స్రీము.	రూ. ఆ. పై.
మ్యాపు: సి.	4-0-0
సి. 1.....	3-0-0
సి. 2.....	3-0-0
సి. 3.....	3-0-0
3. సదరు చిత్తుస్రీమువలన మార్పు కలుగబడిన లేక బాధింపబడిన యేమనుష్యుడైనను 1924 సం॥ అగస్టు 31వ లేదీ లోపున సదరువిషయమై ఆశ్రేపణలుగాని, సలహాలుగాని యేమైన ఉన్నయెడల లిఖితపూర్వకముగా వైరుమునుగారికి తెలియపరచుకొనవచ్చును.	

పెన్ష్యులు

సర్వే. నెం.	యజమాని పేరు.	పరిమితి ఎకరములు	తెంట్లు	రిమాండ్లు
232-1 ఎ.	లేఫాక్ పెద్దకంకయ్య కుమారుడు రెడ్డియ్య-సలూని మామిళ్లయ్య వగైరాలు	5	44 121	మాన్యము
232-2	యల్లావర్ధుల సర్వనారాయణమూర్తి వగైరాలు			
మునిసిపల్ ఆఫీసు పాలకోల్లు				బి. వి. సుబ్బారావు, చైరుమన్.
3 29-జూన్ 1924.				

కావలెను

ప్రతి తెలుగుజాతిలోనూ తాలూకా జిల్లా ఏజంట్లు కమిషనరేక జీతము పద్దతిని ఏర్పాటుచేయ బడుదురు. కొద్ది పెట్టుడితో విస్తారము లాభముకలదు. వివరములకు యాదగక చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

పి కనకరాజు మేనేజరు,

ఆంగ్లభాషించి:—మద్రాసు ఆయుర్వేదపూర్వక రిమిటెడు, రాజమండ్రి.

The Madras Ayurvedic Pharmacy Ltd ,
Post Box No 151 Madras.

కవహరి
సీసా 1-1 రూ. 1-0-0 వి. పి. శ్రవణ రూ 1-6-0
దగ్గు క్వానకోశములందు బలహీనతలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు శైత్యములన ఏర్పడిన దగ్గు. శీతకాలమున ప్రబలింప దగ్గు. క్వానకోశముల నూత్ను నాశములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బసము, క్షయదగ్గు దగ్గుతో సేందిచలననీన బయ దగ్గు విధమున బట్టి యుండును. మృతాంశము డిపో మదరాసు - బొంబాయి

రక్తాక్షి నందరం ఆపాధమాన శుంగం, శనివారము

నిరాశ-ఆశ

(కామరాజగడ్డ శివయోగానందరావుగారు కొడాలి వెంకటసుబ్బారావుగారు)

అనునందును నే నువయంబునందు నురుకరాటవీధులముల దిగునుండి కట్టెలను గొట్టి తెచ్చి యీ గ్రామములను పట్టాంబులయం దమ్మి బ్రతుకునుండి కష్టముగ శీవయాత్రను గడపుచుంటి గాని యినుమంతయేని సౌఖ్యంబు నున్న యెంత వెనకన లేదు మార్గాంతరంబు ఒకటి తలచును దా దైవ మొందు తలచు పలు తెలుగులు స్వానుభవంబునందు జరుగునది వేలు జీవితాశ్రయముమాటు దైవసాయంబులేనియత్తుంబు తెన్ని యేని నిష్కారాయము లననియందు బ్రతికి సార్థక మేమి ప్రపంచమందు ననుచు చింతించుచుండి నెమ్మనము కలత వార తత్సర్వతారణ్యపరిసరముల గ్రమ్మరుచు నుంటి నేవియో గొనునకొనుచు. పాడునడి కొయ్యయై జడత్వమును దాన్చి యుడుపుచుండెను స్వాధ్యయ మట్టుడికినట్లు కటికచీకటి దోకె; లోకంబు లేదు. అది వినిర్మలాశ్రయమునందు నీల కాంతి గాని యుడవిపూలవింతరుములు గాని మలయనిలం దైన గాని కడకు తక్కు గలయట్టి సృష్టిచిత్రములు గాని శాంతభావంబు జేహర్షణ జాలకున్న "పుత్రకా! నీవు దుఃఖంబు బోయనేల వృక్షమయ్యెను నీమెనోభావ మిదియో అనుసరింపు న న్నిపర్వతాగ్రమునకు జాగు చేయకు" మనుపురుషస్వరంబు మృదులగంభీరభావముల మేళవించి పిలిచినట్లులు దోచి నే నిలువ బడితి కలయజూచితి నల్లిశో కనులయెదుట వివలకాపాయవిప్రయు లమర దాన్చి చారుతరమూర్తి యొకడు సాక్షాత్కరింప వెడలి నాడను వానివెన్నెంటు దగిలి యెక్కితిని కొండకొనకు దడకెద్యట్టి జూడ నియమించె నాతండు చూచునంత వాయుగతిఁ బారు కాలప్రవాహమందు కలదు జీవితంబునె డడ్డు కట్ట యొకటి శిథిలమై పోయె నయ్యుడి చిట్టచివర ద్వేషము ధనాశ భ్రాంతి సంత్పత్తి లేమి యస్తత మన్యాయవ ర్తన మనుగ్రహంబు? లతిభయంకరముగ దాని నావహించి నరులు కట్టపై నటునిటు నడచుచుండ నీటిలోనికి కొండటి నెట్టుచుండె. కాలము గలింపగా నాయగాధమందు బడుచు నుండితి కొండలు వారిలోన భవ్య లెవ్వరో కాలప్రవాహమునకు నంతమందున గల్గి ప్రకాశమైన దీవిపై నొక్కొక్కరే తేలుచుండి తరగతుల వారివారికి తగినయట్లు సర్వసౌభాగ్యముల జెంది సౌఖ్య మంది

గ్రంథపరిచయము

ఉపాధ్యాయదర్శనము; — గ్రంథకర్త ఏటహూరు జోగిరాజుగారు, వెస్టియన్ బాలికాబోధనాభ్యసనపాఠశాలా ప్రథమసహాయాపాధ్యాయుడు, సికింద్రాబాదు, దక్కను. ఈ రాజధానిలోని పెంకండే ప్రేమ, నిజాంరాష్ట్రమునందలి హయ్యరుప్రేమతెయినింగు విద్యాభివృద్ధి పరిషత్విషయము లిందుఁ జక్కఁగవివరింపఁబడినవి. చిన్నతరగతుల బాలరకన్నిభాషాభాగములను వారిచానను కెన్నునట్లుగా బోధించు పద్ధతులను గ్రంథకర్తగారు స్వానుభవమునఁజక్కఁగా గుర్తించి ఇందు వివరించియున్నారు. ఈ గ్రంథము పల్లెటూళ్లయందున్న యాపాధ్యాయులు వైతము పఠింపదగినది. ఇట్టిగ్రంథము వెలయుచుపట్ట ప్రజోగిరాజుగారు కావించినప్రయత్నము కొనియాడఁదగినది. కృష్ణాజిల్లా విద్యాశాఖాధికారి శ్రీ ఏ. రామారావుగారు సవర్ణప్రాథమ్యము దమసీతికయందు వెలువరించిన్నారు. వెల రు 1—1—0

పుస్తకములువలయువారు: — ఏటహూరు జోగిరాజుగారు, కృష్ణాన తెంపిల్, లైసెంజుబాబు, చిల్లలగూడ, శికింద్రాబాదు, (దక్కన్) అవిగాని, వారిస్కూలు విలాసమునకు గాని వ్రాయునది.

* * * *

రామకృష్ణకంఠి-1,2,3, భాగములు ఒకసంపుటము గ్రంథకర్తలు బొడ్డు చెర్ల రామకృష్ణారావు, వాడేలసుం తరరామయ్యగారు- దీనివెల రు 2—0—0

ఈపుస్తకము "రామా, అండుకో, (బ్రాంచి)తర్లపాడు. తర్లపాడు పోస్తు, కల్లూరుజిల్లా" అనుచోట దొరకును.

1 వ భాగమున అన్నిరకములు భూములపై వివిధముగ విధింపబడి(కాసునైన ఎకరాలు పెంట్లకు అయ్యెడు మొత్తమును) సులభముగ నిర్ధారించి శిస్తును చెల్లించునను. 2 వ భాగమున యూనిట్లప్రకారము, ఎన్నియూనిట్లకయినను లోకల్ ఫండు మేరఫండు ఇనాంక్విరెంటు మొదలయినపన్నులను, పట్టికవచ్చువారిరెట్లనుసరించుకొని మొత్తమును చెల్లించునను. 3 వ భాగమున సెలక్షీతములు, ఫించనలు, అడ్డెలు మొదలయినవానిని ఎన్నిదినములకైనను అయ్యెడు మొత్తమును నిర్ణయింపబడిన రెట్ల ననుసరించి సులభముగ చెల్లించునను. ఇందు హెచ్చింపులు, ఇంగ్లీషు, అరబ్బు, తెలుగు భాషలయందుగలవు. ఈపుస్తకము గ్రామకరణములకును భూస్వాములకును మిక్కిలి ఉపయోగకరము.

సతము స్వేచ్ఛావిహారంబు సుపుమండ్రీ. "ప్రవిమల"దకపానంబు పక్షిగముల కిలకిలారాననువ్యక్త లలితమధుర భవ్యభుగతి కారసాస్వాదనంబు స్వాంత మురించు పాదరిండ్లచెంత జేరి యనుభవించుచున్నయో యయ్యలార! రెక్క లై నను లేనె మీప్రక్క జేర" అనుచు చింతించు మన్ననయ్యనఘుడత్తుడు వారి జేరగ వారిప్రవర్తనంబు జేలుమార్గంబు లేదు విచార మేల యనుచు నుడివిన నీవ్రవాహాయందు గలుగు దీవిని నెవ్వరు గలరు చూపు డనుచు బ్రతిమాలగా నామహాత్ము డట్టె మాయ మయ్యె నాభ్యుత్థంబు మాటిపోయె నడవి, కట్టెలు మరల ప్రత్యక్షమయ్యె.

సరోవరయానము

[బుద్ధిరాజు హనుమంతరావుగారు - కొండవల్లి] భూరుహంబుల నీడలు. పాడవులయ్యె దలిరుటాకులమర్మర-ధ్వనులు హెచ్చె జగురుమావులకాంతులు-చెన్నుమీరె పద్మినికిమోము వెలవెల-బారుచుండె కవలజాండంబునకు రక్త-కాంతి యొప్పు అతితలకలకంకముల-గానరవము లొప్పు పశ్చిమాకాశవాణిలో-భానుఁ డంత దూయమండఁగ నిశితేడులొంగియాచె గున్నమావుల నెక్కి-చ.కోరతలు కతినచంద్రకాంతమ్ముల-కరఁగ సాఁగె తారకలమిన్ను కాంతులు-తగ్గిపోయె కలువలన్నియు వికసిల్లె-కొలనులందు కొండపల్లెగల దండి-కొలయందు దుర్గప్రాకారప్రాంత పూ-దోటయందు చలువ తేని బింబంబును-సరళకన్య గాంచుమండఁగ ప్రయోఁ డంత-కన్ను మూసె సరళ మురళిధరుని ప్రయ-కరముబట్టి లగున మీకెట్టి యాటలు-ధన్యపును! సరసమిడయైన మోహన-జలజనయన! యంచు కలకలనవ్వుచు-నతివపలికె మురళిధరుఁ డంత సరళను-ముద్దులెట్టి నీటుగా జారుచుండెడి-పైట బట్టి శిలపై దూకు సెలయేటి-చెంతనుండు సైతప్రదేశముల జూడ-సాగిపోయె కొంతవడి కియ్య రాచిన్న-కొలన నుండు పసిడినావ నధిష్ఠించి-బయలుదేర నిర్మలంబైన యాదోటి-నీటియందు నలలలో నూఁగె నావ ను-య్యాలసగిది మురళిధరుఁ డప్పు డానభ-మోముఁజూచి తల్లడలైన వేలనే-తంశ నేత్రి పిరగజపతివనితలై-వెలసినావు రాణిదుద్రవవంకాల్చి-రమణి నీవు భయము జెందెద వేలనే-పవ్యగంధి మానసి చూడు మల్లదే-మాన్మకృష్ణ రాయ సేనలు విడిసెడి-రమ్యభూమి తరుణికో కాంచు మదె రెడ్డి-బాత లందు హర్షసౌధములు శిథిలమయ్యెనంచు నతఁడు కన్నీరు విడుచుచు-స్మృతిని దప్పె సరళ తను వంతజల్లన-సరసజేరి పైలుచెఱంగున గన్నీరు-బాగదుడిచి నాధ! వినుఁ డడే కోకిల-సౌధమెక్కి ఆంధ్రసామ్రాజ్య మేలిన-అన్న జెముఁ డాంధ్రభాషపాపించిన-ఆంధ్రభోజ కీర్తికెన్నెలగాసిన-కీర్తిభూమి ధీరమల్కిభ రాముని-పిరభూమి గజపతులక క్తమింకిన-కర్మభూమి యంచు ఘోషిల్లు యండెనా-యననపక్షి గానమింతైన వినరాదె-కమలనేత్ర కన్నువిచ్చి చూడు తరంగ-కాంతివైన యిది సరోవరయానము-మదనరూప

బమ్మెరపోతరాజు

ఈకవిరాజు ఆంధ్రలోకమున కలంకార ప్రాయుడంబు. ఆధ్యాత్మికభావోవిదుడు. తన హనోహరసుధావధుర కావ్యగీతపరంపరలను పాడి అజ్ఞానముచే మోటుదేతనమానసికతా రుకాంతారమును నవనవోన్మేషభావప్రపూరితకేసలయములచే నింపివేసిన యొకయశ్రుదూపమైన జీవకళిల వసంతరుతువు వంటివాడు.

ఈతఁడు సహజపాండిత్యవిగదమును గన్నవాడును పండితకీర్తనీయుఁ డనుపేరెన్నికఁజేసినవాఁడునుగావున నీతఁడే నిజముగాఁ గవిప్రస్థాకావలసినది. ప్రపంచమునం దన్నిభావల లోను సహజకవిత్వాధారానుధావారరాగలవారలకే “భావా యోగకున్” (వాగనుశాసనుడు) అనుపేరుదము నచ్చునని పారసీక భాషాకవిదులగు విమర్శకులవలెము కాని మనవారి కాలిత్వము కుదురలేదు. దాన మనపోతన్నకును నాపదవి నియ్యలేదు. అదిసరిగదా పైగా నాతని భాగవతగద్యమునందలి, పరమేశ్వర కరుణాకలితకవిత... సహజపాండిత్య అనురెండోములను దీసి కొని ఈతని కీర్త్యప్రసాదమున కవిత్యమును, పాండిత్యము సహజముగను వచ్చినదని సామాన్యమైనయర్థమును దీసి యొకపాటి నానిగాఁజేసివడిదినాది. ఇదియెంతయు శోచనీయమైనసంగతి. ఇట్టికవిమతియైతరభావలలోనైననున్న సీపాటికెనికొక సువర్ణజెలవలయును కట్టియుండుదు. కాని మన మీతినికే గవిలోకమునఁ జోరే ఇవ్వలేదు. పైగా అలాక్షణికుడని తగదుచున్నాము. వెల్లంకతాంధ్రుడు, మద్దర జాగ వన్న, ఆహాబలపతి అప్పకవి మున్నగువారు

ఉ॥ బమ్మెరపోతరాజు కృతి, భాగవతంబు సలక్షణంబుగా కిమ్మహి నేమిటంగ దువయింతయు నారసీతాడ నందు లే ఘమ్ములుతానుంగలెసి, ప్రాసములైనకలంబునం గదా యిమ్ముగ నాటలాక్షణికులెంతయుమాని యదాహరింపంగన్.

అని నిందించినారు. కాని పాదము తిమ్మకవిసార్వభౌముడు తనసర్వలక్షణసారసంగ్రహమున

నీ॥ అఖిలవేదాంతిని- వ్యారహస్యవిరుండు సహజపాండిత్య వికారదుండు

పటుతరకవితావి- భాసీతప్రతిభుండు, సకలాంధ్రలక్షణ చక్రవర్తి

రవికులేశనిదేశ- రచితమహాభాగ, వరపురాణుండు పుణ్య వర్తనుండు

మత్తకీర్తికాధ- మస్త్రోద్రవిముఖుండు, శంభుపదాబ్జాబా రతుండు

నీ॥ బుధజనహితుండు బమ్మెరపోతరాజు యెన్నరేఘటరకారంబు లెఱుంగఁ డనుచు నజ్ఞులొక కొందరాడుదు రమ్మహాత్ము కవిత కెందును లోపంబు గలుగ దభవ!

అని శ్రీ బమ్మెరపోతరాజుకవిరాజును విరాడ్రూపమున బంధించి తెచ్చి మనకట్టెదుట నిలిపి చూపించినాడు. ఇది మనకు చాలును.

ఈతఁడు ర, జలకాక. శ, సలకుగూడ ప్రాసములు కల్పించినట్లు,

శా॥ ఆకాపాశమునాగడుకొనిదుపులే దంతంబురాక్షేంద్ర వా రాశిప్రావృతమేది నీవలయసామ్రాజ్యంబు చేకూరినకా గాసింజెందిరిగాక చెద్యగయభూకాంతాదులు న్నర్థకా మాశేఖరాయంగనేర్పిరే మునునిజాశాంతంబులకా జూచిశ (అప్రమత్తంభము)

అని కొన్ని యగపదుమన్నవి.

ఇట్లే భారతమునఁగూడ ద, సతమప్రాసములుగానఁబడుచున్నవి.

ఉ. కాదన కటిపాటియవకారము డక్షకుఁ డేకవిప్రసం ౭ భవఁజేసి చేసెన్మృతపుంగవ నీవు ననేకభూసురా

పాదితగర్వయాగమున భస్మము నేయుము తక్షకాదికా కొజరసంహతికా హుతవహాగ్రసమగ్రశిఖాచమంబులన్.

అని నిరాఘాటముగాఁ బ్రయోగము లగపదుమన్నది.

తక్కిన “కాంతాదులున్న” అనువోట “అ” గురువగుట సాధ్యముగాదు “అన్న” యని యగును కాని సంస్కృతవ్యాకరణమున నది సాధునగుచున్నది ఇట్లే తక్కినవియు నెఱుంగవలయును.

ఇంక సహజపాండిత్యఅనునది విద్యారణ్య పండితరాజ మున్నగు బిరుదులపంటిగిని పోతన్న జీవచరిత్రము గాదు. అటులైన విద్యారణ్య అనునప్పుడు “అరణ్యక” పుత్రశాస్త్రువేదియని “పండితరాజు” రాజులలో పండితుడని యర్థము చెప్పవలసి

యందును. అట్లు సంఘటింపదు గావున పోతన్న 11 వ వన నాంతమున ఉభయకావ్యకరణదక్షుడనని, సాధునయ్యుండె నని మఱియు,

క. కొండజుతుఁ డెనుఁగు గుణమగుఁ గొండజుతును సంస్కృతంబు గుణమగుఁడెనున్ గొండజుతు గుణము లగు నే

నందల మెప్పింతు గృతుల నయ్యెయ్యెడలన్. అని మఱియు,

అ॥ భాగవతము తెలిసి పలుకుటచిత్రంబు కూలికైన తమ్మియూచికైన విలుగజనుచుచేత విన్నంత గన్నంతఁ తెలియచ్చినంత డేటపలుకు.

అది చెప్పబట్టో నీతఁడు గురువులయొద్ద సుశీక్షితుడైనట్లు స్పష్టముగ స్ఫురించుచున్నది. లేమన్న నిన్నిలక్షణలక్షిత మైనమార్గముల కీక్షితున కలవడనేరవని ఆంధ్రభాగవతము చదివిన ప్రతివిమర్శకునకును బొడకట్టకమానదు; అం దొక చిన్న యుదాహరణము. శృంగిమహాబుష్పి పరీక్షితును శపించు సందర్భమున

ఉ. ఓడక వింటిజోవున మృతోరగముకొ గొనిచచ్చి మాటుమాటాడు యున్న వజ్రము నంసలంబున కైచిదుర్బుధ క్షీడఁ జరించురాజు సారకేశవు లాడినగాని చచ్చుపో

నేడవనాడు తక్షకధణేంద్రవిహవలపేలిసంహతిన్.

అని ఏడవనాడు తక్షక! అను కావవాక్య ముచ్చరించు నప్పుడు ఆజయత్తురము “త” పెట్టి వివమాత్తురమును ప్రయోగించినాడు.

నేమలవాడ భీమకవి రాక్షేంద్రచోభునికొడుకగు పోతరాజును తిట్టినప్పుడు చెప్పినపద్యము.

ఉ. తాయ మది నీత పోతమహాధాపుఁ డారయ రావణుండు నిశ్చయముగ నేను రాక్షవుడ సహజవారధి మారుడంజనా

ప్రియతనయుండు లచ్చన విభీషణఁ డాగుడిపట్టు లంక నా జయమును పోతరక గుని చావును నేడవనాడు చూడుడే.

ఇందు మొదటిపాదమున కడపటిపాదమునఁగూడ “త” అజయత్తురముగాఁ బ్రయోగింపఁబడినది. పై భాగవతపద్యమున కడపటిపాదమునందే యగపదుమన్నది. కాని కొన్ని ప్రాచీన తాళపత్ర సంపుటములందు “ఓడక వింటి” డను మృతోరగముకొ” అనుపాద మగపదుమన్నది.

అజయత్తురము “త” వివమాత్తురమని అప్పకవి.

“అరిటకడ “తా” నిలిపిన మారమున గ్రమ్మినట్లు చూడఁడు దెల్లకా.

అని వ్రాసినాడు

దీనినిబట్టి పోతన్న కెంతదూరము లక్షణమునందు దృష్టిగలదో సూరయాసముగా నూహింపవచ్చును. ఇట్లే యీతని భాగవతము జక్కఁగా విమర్శించునెడల అందు గొప్పగొప్ప విషయములు ప్రబోధములగుచున్నవి. కావున నీపోతన్న తన స్వోత్పన్నమును సుప్రసిద్ధముగాఁ జెప్పకొన్నవాడే గాని దీ నత్యమునకుఁ బోయి యెఱుంగఁడు. అదియునుంగాక రాజుల నాశ్రయించువాడు దీనుఁడుగాని యాశ్చర్య నాశ్రయించిన వాడు దీనుఁడెన్నటికిని గానేరడు. ఈయర్థమునే నాత్యజ్ఞుడైన పోతరాజు.

క. రత్నకులు లేనివారల రక్షించెదనంచుఁ జక్రి రాక్షేయుండకా

రక్షింపుమనుచు నొకనరు నక్షము ప్రార్థింపనేల యాత్మజ్ఞినకున్.

అని చెప్పకొన్నాడు.

సరే యీతఁడు పండితుఁడా! కవియ! పండితుడనని గద్యములోను “కృతుల నందల మెప్పింతునని పద్యములోను చెప్పకొనుటచేత కవియైపుట్టి పండితుడైనాడని భావింపఁ బడుచున్నది. లేదా సంస్కృతకావ్యములను తెలిగించువారు పండితులేకాని కవులుగారని ఈతనిమతమై యుండవచ్చును.

తొలఁత.

క. పలికెడిది భాగవతముట పలికిం చెడవఁడు రామభద్రుండట నేఁ

బలికిన భవసార మగునట పలికెద వేటొండుగాఢ, పలుకగనేలా?

అని స్వకపోతకల్పితమగు గ్రంథమునకు వర నెత్తుకొని తుదకు భాషాంతరీకరణమున దిగిపోయి మధ్యమధ్య నుండ బట్ట లేక దేవీభాగవత విష్ణుపురాణములలోని కొన్ని గాథలు తెచ్చి పెట్టినాడు. అది గాక భాగవతారంభమున

కా. శ్రీకృష్ణపదంబుఁ జేరుటకునై - చింతించెదక లోకరక్షైకారంభకు చక్రపాలకభా- సందంభకున్ దానదో ద్రేక సంభకుఁ గేళిలోవిలసత్ దృశ్యాలసంఘాతనా నాకంజాతభవాండుకుంభకు మహానందాంగనాదీంభకున్.

అని శ్రీకృష్ణపరమగా కొన్ని పద్యములు మన్వంతములు అగపదుమన్నవి కాని తరువాత ఆర్యాసాంతమువగాని తక్కిన ఆర్యాసారంభమువగాని శ్రీకృష్ణలీలాభివర్ణ మగపదము. ఈపోతన ఒకవేళ శ్రీరామునకు శ్రీకృష్ణునకు అభేదమును మఱియునకు చేరినవాడని యందులేని అగును గాక. అటులైన గోపబాలుని చిత్రవిచిత్రజన్యకథావిధానము నభివర్ణించుచున్నప్పు థాదిని సైతము,

క. శ్రీకంఠచాపఖండన పాకారప్రముఖువీనుత భండన విలసత్

కాకుత్స్థవంశమండన రాశేంద్రయశోవిశాల రామన్మపాలా.

అని శ్రీరాముని పొగడినాడే కాని శ్రీకృష్ణనియునును ముత్తుకొనలేదు. ఈమార్గమింతవఱ కేకవియు నేకావ్యమునఁగూడ ద్రొక్కియుండలేదు. రామకృష్ణుల కభేదమైనను కావ్యాది ని, మన్వంతముల నేషేయన మంగళాచరణము గావింపఁబడునో అదియో కడవఱకు సమన్వయింపజేయుటనునది ప్రాచీనసిద్ధమైన యొకయూచారము. ఇది పోతన్నయేల యతిక్రమించినో తెలియదుగాని తొలఁత శ్రీకృష్ణపరమగా నేదేని యొకమహాగ్రంథము వ్రాయునుద్యుక్తుడై ప్రారంభపద్యములు వ్రాసి యనంతర స్వప్నవృత్తాంతములను తనయభిప్రాయమును మార్చి కొని శ్రీరామభక్తుడై రచించినవట్లున కాపద్యములు తీసివేయఁబాలక అట్లేయుంచి,

మ. లలితస్కంధము కృష్ణమూలము శుకాలాపాధిరామంబుమం జలతాశోభితముకా సువర్ణసుమన సున్నజేఱుముకా సుందరో

జ్వలప్రతీతింబు మహాఘంటు విమల వ్యాసాలవాలంబు నై వెలయుకా భాగవతాభ్యుకల్పితపు పుర్వికా సద్విజ్రతేయమై.

అని రెండవమలపద్య మొందు వ్రాసి సవర్ణించుకొని ట్లు తోయెచున్నది. అనఁగా, కృష్ణమూలము గావున శ్రీకృష్ణుని కృత్యాది నుంచినాఁ డని యర్థము.

ఏది యెఱులైనను ఇట్టికవి ప్రవరఁ డాంధ్రలోకమున బుట్టినాఁ డన్న కెంతయు గర్వంపలసినవిషయము. తెనుఁగు కవిత్యమితనివలన విక్సీలి ప్రోదివహించినది. జానపదులు శ్రీలునైత మితనియాంధ్రభాగవతమును జదివి విద్య నేర్చి భగవద్భక్తిని పురాణ శ్రవణాసక్తిని సమపార్జించి ధన్యులగు చున్నారు. మఱియు నీతనిగూర్చి యెన్నియోగాధ లాంధ్రలోకమున ప్రజలందుకొనుచుండురు.

అం దీతనిభాగవతము నీతఁడు జీవించిన 60, 70 ఏండ్లు గల కెదకాలమున నొకప్పుడును పైకిరాక దేవతార్చనపెట్టె లోనే పడి ధూపదీపములకే నానాటికి జీర్ణమై పోయినదను నది యొకటి. రెండవది యీ భాగవతము ఏ

రాజానకును గృతి యి య్యని కారణమున నాటికర్నాటకీరాట కీచకుల నిరంకుశరోహవలమున కాహుతి యై భూమిలోఁ బాలిపెట్టించబడి శిథిలమైనదనునది యొకటి. ఈకథలన్నిటిలో నిది విక్సీలి శోచనీయమైనదని యనఁగవచ్చుదు. ఇది నాటి స్వదేశీభవపుల యజ్ఞతన ననాదిరణమును నేనోళ్లఁ జాటుచున్నది. కృతి నియ్యనంతమాత్రమున నాచంద్రార్కము వశుంధరతోఁ బాటుండదగిన గ్రంథరాజము శ్రీరామాంకితము గావించిన భాగవతము, ఆంధ్రసంహిత, అన్యాయముగా మట్టిలోఁ గలిసిపోవలసినదేవా! దానిని పాఠఁజే దీసి పూడ్చివేయవలసినదేవా! పాపము కాంతించునుగాక!

అనఁడేమి జరిగినదో మనకెప్పు డిజమిల్లమని తెలియదు గాని భాగవతమునందు పోతన్నయే కొంత వ్రాసి యుండును. అదియెటులనో యుత్సన్నమై పోయినది. చూడుడు! ప్రథమ స్కంధమున 11 వ పదము కేవలకవులను నమస్కరించుటతో ముగించి తరువాత 12 వ పద్యము.

ఉ. ఇమ్మునుజేశ్వరాధముల కిచ్చి పురుబులు నాహానంబులకా సామ్యులగొన్ని పుచ్చుకొని ప్రుక్కికేరమువాని కాలంచే

సమ్మెట్రవేటలం బడక సమ్మతి శ్రీహరి కిచ్చిచెప్పె నీ బమ్మెరపోతరా జొకఁడు భాగవతంబు జగదీరంబుగన్.

అని చెప్పినాడు. ఈపద్యము పైపద్యమున కెంతమాత్ర మన్వయించుటలేదు సరేగదా. “ఇమ్మునుజేశ్వరాధములు” అను నపమ డెఱునో కొండజీని వైనవేగ్గొని తరువాత నీరాజాధములన్న బాగుండునుగాని భావితవుల బహుకరించి యుభయ కావ్యకరణదక్షుండనై, యని తరువాత తన కపకృతి శాసరిం

ధీర్ఘి హిందూమహమ్మదీయ

కలహములు

ఒక బాలుడు త్రాగుటకు నీళ్లు దుగగా కొట్టుట

ధీర్ఘి, జూలై 11:— ఈ దినమున చాందినీ చావనం ధు హిందూ మహమ్మదీయులకు వివాదము గలిగెను. సరియగు సమయమున పోలీసులువచ్చి గంపులను చెదరగొట్టుటవలన, ఆ కలహము పెద్దపోరాటములోనికి మారడంద తప్పింపబడెను. ఈమధ్యాహ్నమున ఒక మహమ్మదీయ బాలుడు రాజీకోటల వద్ద దక్షిణపశ్చిమపు మూల నున్న ఒక నూరివద్దకు, మంచిత్తర్క మును త్రాగుటకుగాను వెళ్లెను. నీళ్లును తోడుచున్న కాచియ లు ఆపిల్లవానికి నీరునోసగుటకు నిరాకరించిరి. అంతట నా బాలుడు ఏమియో గొణుగుకొనెనట. అంతట కాచియలు చెంటనే ఆ బాలుని పట్టుకొని చిత్తుగొట్టి మొగముమీద చాలగాయము లొనర్చెనట. ఇదివరకే మతకలహములు జరుగునని వదంతులుగా నుండెను. ఇంతలో నీటిల్లచానియట్టు, హింకువులు, మహమ్మ దీయులు పెద్దగంపుజేరిరి. అంతట నీరెందు సభ్యులును కొట్టుటలు జరుగునని వదంతులు బయలుదేరెను. ఇంతలో పోలీసు వారువచ్చి గంపును చెదరగొట్టిరి. తరువాత దరచాయందున, చాందినీచావనందు మరియొకటియూ చిన్నచిన్న కొట్టుటలు జరిగెను. కొంతమంది దుకాణదారులు దుకాణములుమూయగా వారిని ప్రోత్సహించి తెరిపించిరి. దాదాపు 10 మంది కాచి యలు అరెస్టు చేయబడిరి. దెబ్బలు తగిలినబాలుడు వైద్యశాలలో నున్నాడు. ఆతనిస్థితి విషమముగ నున్నదని తెలియుచున్నది.

చాలచోట్ల కొట్టుటలు

ఆర్థురు మరణించుట

ధీర్ఘి, జూలై 11:— ధీర్ఘిగరమున వోకమూలనుండి మరయొకమూలవరకును, అచ్చటచ్చట హిందూమహమ్మదీయులకు కొట్టుటలు జరిగెను. దరచా, కాట్రనెయిలు, చిలిమరకొం పు లే పూర్, లాహోరు గేటు సదరు జాదు జామ్మామసీదు, దాదా మొదలగు ప్రదేశములన్ని టియందును, కొట్టుటజరిగెను. కట్రనెయిలు, చిలిమరకొం, ప్రదేశములలో తీవ్రమగుకొట్టుటజరిగెను. లాశిదెబ్బలవలన చాలవం దికి గాయములుతగిలెను. సాయంత్రమునకు అంతయుశాంతము గనెయ్యుండెను. చాందినీచావనలో దుకాణములును, క్రీస్తుగార్డె న్నుమాసివేయబడెను. ఉదయమున కాచియలచేకొట్టుబడినబాలు యువైద్యశాలలో మరణించెనని తెలియుచున్నది. ఇందుచేతనేగా బోలు లాహోరుగేటువద్దలిగిలాశికాట్రు, దెబ్బలబాలుగాన్విం చెను. గంపు అచటనుండి సదరుబజారువద్దకుజేరెను. పహాదిధిర్ఘ వద్ద తీవ్రమగుకొట్టుట ప్రారంభమయ్యెను. దీనినిగురించి విశేష ములు తెలియవుకాని లాశిదెబ్బలవలన ఆరుగురుమరణించినని తె లియుచున్నది. పోలీసులు సాయంత్రకలములతో నచ్చటకువచ్చి గాలిలోతుపాకల ప్రక్షేపరీధితులను శాంతిపథికిదెచ్చిరి. తరు వాత చెంటనే, సదయందుకొట్టుట జరుగుచుండెనని తెలిసి పో లీసు లచ్చటకుజరిరి. ప్రైవేదేశములన్నిటిని పోలీసులుచెల్ల కొట్టుటలతప్పించిరి. అట్లుగానే ధీర్ఘియంతయుభీకరవృత్తయయ్యె డిది. సివిల్లైసులు, వైద్యసహాయుల కెట్టి ఆలజియు వ్యాపిం పలేదు (అ. (వె.))

గరీబ్యానులో హిందూమహమ్మదీయ పరిస్థితులు

నాయకులవద్ద జామీనుగోరుట

అలహాబాదు జూలై 11:—అలహాబాదు జిల్లాలో గా రీవానుందు, క్రొందటివర్సలము గోహత్కల సందర్భమున జరిగి న కొట్టుటల కోర్కెములు హిందూమహమ్మదీయ సభ్యులు లయం దింకను వ్యాపించియుండుటచే రాబోవుబ్రక్షిదనందు ఆ ల్లరులు జరుగకుండ రెండుసభ్యులులలోను చాలమంది వద్దనుం డి, తల 1వకి 2000 చొప్పున సత్తవనర్తనకు, సముదీజనలు పీజిప్రేట్లకు సింక్లరుదేగారు జామీనులను వుచ్చుకొనిరి.

(అ. (వె.))

హాజీయాత్

కరాచి, జూలై 11:— హాజీయాత్ సమయమున క్రైస్తవ 4 లేదినండి 18 వ లేదినకు కరాచినుండి జెడ్డాకు 0 ఓవలంబొందెనది. మొత్తము 6204 యాత్రికులుపోయిరి. రిలో 2311 మంది పులిహులు, 301 మందిస్త్రీలు, 92 మంది బాలులు. (అ. (వె.))

బెంగాలు మంత్రి ల జీతములు

ఇంజక్షన్ తర్ఫీదు అప్పీలు

గురువా మునకు వాయి వేయబడెను

కలకత్తా, జూలై 11:—గతసోమవారమున, బెంగా లుకాననభాగ్యక్షుడగు కాటసుగారిపైన, మంత్రిలజీతములకొ రకు సబ్ మెంటరీ గ్రాంటుల నుపపాదించుట కనుమరింపరావని తుహార శంకరరాయి చాదరిగారిచే జేపడిన కేసునందు, హై కోర్టువ్యాయమా ర్తయగు ఎన్. పి. ఘోషగారినిగిన ఇంజంక్షను రేఖవృత్తెన, ప్రభుత్వమువారు ఈదినమున హైకోర్టులో, ప్రధానవ్యాయమార్తి, వ్యాయమార్తి వామ్మిగార్డెయెడిట తు విచారణకువచ్చెను. కేసువిచారణకు త్వరలో నోకిదినమునే త్వరపవలసినదని ఆద్యక్షేటు జెనరలు గోరెను. ఈకేసు లివ్వడు పరిష్కరింపబడునదియు లేనిదియు తెలియకపోవుటచే కానన సభ్యును, ఎవ్వరుతిరిగి సమాజేశపరుచునదియు తెలుపకుండనేనిదికి జేయబడెను. కాననసభ్యులో చర్చింపవలసినవిషయములుముఖ్యమై రుచిచాలయన్నవి. అందివిముఖ్యమైనవి. రెండవపార్టీ వారుసోమ వారమువరకు వారముకోలా రెండుకు వాయిదాగోరికో దేయ లేదు. ఈవిషయమును అప్పీదెబ్బలు సహాయములో నుగ్రహే విచారించవలెను. లాకు సంబంధించిన విషయములన్ని యూ వ్యాయమార్తి ఘోషగారియెదుట పూర్తిగా చర్చించి వదిలిపెట్టుకొనెను.

రెండవ పక్షమున ఎన్. పి. ఘోషగారు వాదించుచు, అప్పీదెబ్బలు సోమవారమున ఈకోర్టును స గౌరవముగ కాదలేదని నుడిచిరి ఫిర్యాదులదరఖాస్తును, మరునాడు విచా రించెదననియు, ఈయొక్క విషయమును ఈదరఖాస్తును పరిష్కరించువరకు చర్చింప మని వాగ్దాన మొనర్పవలె నని వ్యాయమార్తి ఆడిగెను. అట్లు చేయబాలమనియు కా ర్యక్రములలో చాలవిలుములు గలవనియు, గవర్నరుగారా జివమున కాననసభ్యున తీరములకు నియమించెననియు ఈవిలుము పట్టికలో మొదటిదనియు, ఆద్యక్షేటు జెనరలునుడిచిరి. మధ్యా హ్నము 2.15 గంటలకు వ్యాయమార్తిగారు ఈ విషయము చాలముఖ్యమైనదగుటచే విచారించుటకు రెండుమూడు దినముల వ్యవధిసోసగువలసినదనియు గోరగా అందుకును వారంగీకరింపలే దు వ్యా య మార్తి యు త్తర్యక్షేపి న తరు వాత కాననసభ్యు ను అప్పీదేయట కు గవర్నరు గారికి రెండుదినములైనను పట్టలేదు. అప్పీలు విషయముక తొం దరలేదు. కాననసభ్యుసమాజేశమునకు తిరిగి లేదని నిర్ణయింప లేదు. ఈవిషయమున కోర్టువారు గాని ఇతరపార్టీలుగాని తొం దరపద నవసరములేదు.

ఆద్యక్షేటు జెనరలు ప్రత్యుత్తర మొనగుచు బోసుగారి వాక్యములన్నియు అసంబద్ధము లైనవని నుడిచెను. కార్యక్ర మములో నీ యొక్క విషయమును నిలిపియుంచరాదా యని, వ్యాయమార్తి బోసుగారు ప్రశ్నింపగా, అట్లు చేయరని సేను నుడిచిరి. ఈవిషయమున ప్రభుత్వమువారిలో మాటలాడవల సినదని వ్యాయమార్తిగారు గోరిరి. కాని 2.15 గంటలవరకు ప్రత్యుత్తరమురాలేదు. తీర్పు చెప్పబడినతరువాతనే నాకు ప్రత్యుత్తర మందెను. విలుమును నిలిపియుంచ జాలమని ఆప్రభు త్వమువారు ప్రత్యుత్తర మొనగిరి.

అప్పీలును విచారించుటకు ప్రధాన వ్యాయమార్తి గారు గురువారము వేర్పరిచిరి.

(అ. (వె.))

కీ॥ శే॥ సర్ అనుమతిము ముఖర్జీగారు

స్మారకచిహ్నము వేర్పరచుట కొక కమిటీ

యేర్పాటు చేయబడెను

కలకత్తా, జూలై 11:—కలకత్తాపాయు సర్ అఫు కోషముఖర్జీ గారిగురువారమునకు దుఖమును తెలుపుటకై డాక్ మానీ ఇన్ స్టిట్యూటువద్ద నేటిసాయంత్రమున చేసినసభకు బెంగాలు గవర్నరుగారు వచ్చియుండిరి. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయముసంబంధమున సర్ అఫుకో షముఖర్జీ గారినిగూర్చి యావరకు రెండుసార్లు ప్రశంసించియుంటినని గవర్నరుగారు చెప్పి రి. ప్రజాసాహితీవను జేయుటలో వారు మిక్కిలి గణనకెక్కి యుండిరి. సర్ అఫుకో ష గారి స్మారకచిహ్నము వేర్పరచు టకై ప్రయత్నము చేయుటకు సభలో తీర్మానింపబడెను. ఇందుకొరకు విశోపియులును భారతీయులును గల ఒకసభ్యు ము యేర్పాటు చేయబడెను.

(అ. (వె.))

“మహారాష్ట్ర” సంపాదకునివై

మాన నష్టపుదావా

నాగపూరు, జూలై 11:—“మహారాష్ట్ర” సంపాదకు నివై జేపడిన మాన నష్టపుదావా విచారణలో కాచియలు మొద టితిరగతి పోజిప్రేట్లు రావునాకొంబుని బాల్కనీగారి యె దుబు ఫిర్యాదిపై రగు ప్రధాన కాచి జామీనుచేయుచు ఫి ర్యాది ప్రయోగపు బత్తాలక్రొంద రెండవరకగొచ్చార్చి రెండురెట్లు పుచ్చుకొన్నప్పుడెల్ల తాను లైలుమీదనే ప్రయాణముచే యుటలేదని చెప్పెను. అనేకసార్లు ఆతడు మోటారుమీద ప్ర యాణముచేయుండెను.

ముద్దాయి వశీలు అభయంకరుగారిచే క్రానుపరీక్ష చే యబడినపుడు, వశీలుచెప్పిన 14 ఫిర్యాదులుమూడ తాను మోటారుమీదనే ప్రయాణముచేసిరిని గాని లైలుమీద ప్రయా ణముచేయలేదని ఆతడు చెప్పెను. దొరతనమువాడనండి రెండ వరకగతి చార్జిపుచ్చుకొన్నప్పుడెల్ల రెండవరకగతిలోనే ప్ర యాణముచేసియుంటినని యిదివరలో మీరుచెప్పియుండలేదా యని వశీలడిగెను.

ముద్దాయివాదనతరువాత ప్రార్థనయ్యె ను. వైద్యరీతిప్ర ధులవలన ఫిర్యాదిచెప్పిన 14 లేదులలోను రెండవరకగతి టిక్కె ట్లమీయు ఖర్చుగానట్లు కనబడుచున్నది. ప్రత్యేకముగా చెప్పి వ ఒక లేదినాడు రెండవరకగతి టిక్కెట్టునాలుకభుగ్గుయియు న్నని. ఫిర్యాదిసాక్ష్యము వలన ఆదినమున 5 టిక్కెట్టు ఖర్చు యియుండవలెను. తరువాత ఆయా 14 లేదులలో ఫిర్యాది యొక్క ప్రయాణపుబత్తాల విలులు దాఖలుచేయబడెను. అవి రాకపోకల కాలములను తెలుపుచుండెను. విలులలో ప్రయా ణముచేసిమీద అనుక్రీక కాలముక్రింద 14 లేదులలోచాలలేదు లయం దు ఫి ర్యాది రైలు మీద నే ప్రయా ణ ము చేసి నట్లుండెను. ఒక నాడు మోటారు మీద ప్రయాణముచేసినట్లుండెను. మిగిలిన లేదులలో ఏమి యును ప్రాసియుండక ఊరక విడిచిపెట్టబడి యుండెను. ము ద్దాయి చెప్పెట ముగిసెను. 26 లేదిన తిరిగి విచారణజరుగును.

బోదకాలు, రక్తమూలము, ఇతర చిక్కు-వ్యాధులు మొదలగు వాటికి

ఆమోఘమైన నివారిణి

కడచిన 15 సం॥రములనుండి మలాళయము నందు రక్త మూలము, పుండుచే బాధపడు చుంటిని. నేను పడుచుండినబాధ నొప్పి చెప్పకక్క ముకాదు. నావల్ల నై నన్ని అంగ్ల ఆయుర్వేద ఔషధ ములను నేవించితిని. గుణముగుటకుబదులు చెలుపు చేసినవి. మరొకొన్ని చిక్కు-వ్యాధులు అనగా బోద కాలు, మలాళయమునందు బాధలు, తిమ్మరు, అతిసరముల బలహీనత, మొకము కలిగినది. అనేక వైద్యులు నావ్యాధి కుదురిదని దృఢముగా తెలిపిన తరువాత శృష్టాపుర నివాసియును, క్రస్తుతము మద్రాసు జార్జి టౌను, ఆర్యునియన్ వీధిలో నెం 72 రు గృహమునందున్న పండితస్వామి ఎన్. శ్రీనివాస ఆయ్యంగారివద్ద చికిత్సకై వెళ్లితిని.

రక్తమూలము పూర్తిగా నన్ను వదలెను. చిక్కు-వ్యాధు లన్నియు పటాపంచలై పోయెనని ఆశ్చర్యముతో తెలుపుచున్నాను.

నాలుగుమాసిముల కాలములో నాకుండిన తీరిని కఠినవ్యాధులన్నియు నన్ను విడిచినవి.

నేను క్రస్తుతము విక్రీలికారోగ్యముగాను, పుష్టి కరముగాను యున్నాను. స్వామిగారికి ఎప్పుడు జయము కలుగవలెనని సదా నిర్వేద్యుని ప్రార్థిం చెదను.

ఎన్. పి. మదురనాయగ ముప్పిల్లై

ప్రావైటరు:—“శ్రీ విజయవిలాస ప్రెస్సు, నెల్వేడి కేట, నేలము.

క్రస్తుతవిలాసము:—నీ, కంకటేశనాయకర్ కిధి, బార్డి డెను, మద్రాసు. 9.12.1921.

సలహాకటము రు 15-0-0

(ప్రకటన నెం 42)

ఒక్కటే విధానము

అందఱును రాష్ట్రమును త్రిప్పడు

మిల్లుల పరిశ్రమ

దేశభక్తి గల మిల్లయజమానుల కర్తవ్యము

మూర్ఛిత రాష్ట్రీయ సభ

మహాత్ముని ఉపన్యాసము

త్రివిధ కార్యక్రమము

ఖద్దరు, అస్పృశ్యతానివారణము,
హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి

“ఈ మూడు విషయములను నెరవేర్చుటకు దేశీయలందఱు నేకగ్రీవముగా సంఘీకరించినచో ఒక సంవత్సరమువరకును అసహాయోద్యమమును ఖాస నోల్లంఘనమును నిలిపియుంచునట్లు కాంగ్రెసు మహాసభావారికి సూచించుటకు నేను వెనుదీయను.”

అని మహాత్ముడు పై శిక్షిగలవ్యాసమున నిటుల వాసెను. “రాజులు, మహారాజులు, మిత్రవాదులు, స్వతంత్రవాదులు, బహిష్కరణపక్షమువారు, స్వరాజ్యపక్షమువారు, న్యాయవాదవృత్తిని వలయుండనున్న న్యాయవాదులు, ఆంగ్లోయిండియనులు, మున్నగు దేశీయులందఱును కలిసి నెరవేర్చుట కెవ్వరికి నెట్టి ఆక్షేపణను నెడమియినట్టి ఏకవిధానమును సూచించువలెనని మిత్రులు నన్ను కోరిరి. ఆవిధానము క్షీణముగా స్వరాజ్యమును సమకార్యగల ఉత్తమవిధానముగా నుండవలెనని గూడ తెలిపిరి.

అట్టి దొక్కటియేకలదు

“ఖద్దరును బాగుగా ఉత్పత్తిచేయించి వ్యాపింప చేయుట, హిందూమహమ్మదీయ మైత్రిని స్థిరపరచుట, హిందువులలో అస్పృశ్యతను తొలగించుట; ఈ మూడును కొనసాగినచో ఎట్టికష్టమును లేకుండ మనము స్వరాజ్యమును నెలకొల్పగలుగుదుము. అన్ని పక్షములవారును కలిసి ఏనిని నెరవేర్చినచో నెకవత్సరములోనే కార్యసాధనము కాగలదు. ఖద్దరు వ్యాపించుటతో విదేశవస్త్ర బహిష్కరణము విధియగును. మనదేశమునకు కావలసినబట్టలను మనమే తయారుచేయుట మనవిధియైయున్నది. అందులకు మనకు సాకార్యములన్నియును కలవు. అతి సహకర్తు. అటుల జరిగినచో విదేశవస్త్రముల నెవ్వరును తెప్పించరు. అంతటితో ఆంగ్లేయులకు చిత్తశుద్ధి అవ్రయత్నముగనే కలుగగలదు. భారత దేశవిషయములను పరిష్కరించుటలో ఆంగ్లేయులు మనతో చేకరవింపజాలకపోవుట యిప్పుడు గొప్ప నిరోధముగానున్నది. ఈ సాధనమున వారికి చిత్తశుద్ధి కలుగును గాన యీ ప్రబలనిరోధముగూడ నంతరింపగలదు”

అసహాయ శాసనోల్లంఘనోద్యమములు

“దేశీయులందఱును ఏకాగ్రతతో యీ త్రివిధకార్యములను నెరవేర్చుటయొనరచో ఒక సంవత్సరమువరకు అసహాయ శాసనోల్లంఘనోద్యమములను నిలిపివేయవలెనని నేను కోరెదను. ఒకసంవత్సరముపాటు మనము సంఘనలెకుండు పని చేసినచో విదేశవస్త్రములు పూర్తిగా బహిష్కరింపబడుట నిశ్చయము. ఈ మూడువిధములను కార్యములను నిర్వాహ విధానము చతురుగూడ మనః పూర్వకముగా నెరవేర్చెదమని స్వరాజ్య పక్షమువారిదివరకే వాగ్దానముచేసి యున్నారు. కాని వారు మూలమే నెరవేర్చినచో చాలదు. దొరతనమువారి హృదయము మారువరకును అసహాయోద్యమమును విరమింప పిలువలేదు. దొరతనమువారి హృదయము కాంగ్రెసు లో చేరకుండను రగు భారతీయులు బహిరంగముగాను దీక్షగాను నిర్వాహ విధానమును నెరవేర్చెద”

యము మారువరకును అసహాయోద్యమమును విరమింప పిలువలేదు. దొరతనమువారి హృదయము మారువరకును కాంగ్రెసు లో చేరకుండను రగు భారతీయులు బహిరంగముగాను దీక్షగాను నిర్వాహ విధానమును నెరవేర్చెద”

నహాయవద్దతి కింకను తరుణమురా లేదు
దొరతనమువారును, వారిప్రాపకములేకున్న తమప్రతిష్ఠను కాపాడుకొనజాలక దొరతనమువారి నాశ్రయించుచున్న దేశీయులును నిమ్మపంటుగా ప్రజలకు సహాయభూతులు కాదగినవరకు మింకను రాలేదు. కేవలము పడుతున్నటుతో చేరి మగ్గులపై నేయబడిన శుద్ధఖద్దరునే కట్టవలెనను నమృతము గూడ నింకను చాలమందికి కలుగలేదని నేనెరుగుదును. రాష్ట్రమునందెవ్వరైనను కలనని వారికింకను నమృతము కలుగలేదు. భారతీయుల యజమాన్యమున భారతదేశమున పని చేయుచున్న మిల్లులను నేను నవ్వపరుపగోరుచున్నానను అను మానముగూడ కొందరికి కలదు. రాష్ట్రపునందేశమునందలి అంతరాధ్యమును బాగుగా గ్రహించుటకు ప్రయత్నించువారిసంఖ్య అర్హతము. రాష్ట్రమునందు నమృతముకలదువారైన (రికరణ యా తమవిధిని నెరవేర్చుచున్నచో కాలక్రమమున తక్కిన దేశీయులందఱునుగూడ రాష్ట్రమును త్రిప్పక మానరను నమృతము నాకు పూర్తిగానున్నది. నేనిటులనమృత చాల పొరబాటుని నామిత్రులతోనే కొందరు తలచుచున్నారు. “అసహాయ శాసనోల్లంఘనోద్యమములను మీరు వదిలివేసినచో దేశీయులందఱును రాష్ట్రములను త్రిప్పెదరు. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును దొరతనమువారే వివాదలను కలిపించుచున్నారని తలంచుట న్యాయముగాదు” అని నామిత్రులు తెలిపిరి. వారు చెప్పినదే నిజమగుగాక యనియే నాప్రార్థన.

మిల్లులపరిశ్రమ

నా అభిప్రాయమును మిల్లు యజమానులకు నేను స్పష్టపరచ గోరెదను. నేను వారికేమియును శత్రువుడనుగాను. కొంతకాలమువరకును మిల్లులకుగూడ తావుకలదనియే నేను నమ్మెదను. మిల్లులసహాయము లేకున్నచో విదేశవస్త్రబహిష్కరణము క్షీణముగా నెరవేరదు. మిల్లుల యజమానులు దేశమునకు నేపచేయగోరెనచో వారు జాతీయపద్ధతి నవలంబింపవలెను. మిల్లులవలన వాటాదారులును ఏజెంట్లునుమాత్రమే బాగుపడవలెనను సంకుచితభావమును వదిలి దేశీయులకుందరికిని మేలు కలిగింపవలెనను ఉదారభావముతో వారు పనిచేయవలెను. కాని మన విధానమునందు మాత్రము మిల్లులకు తావు సంకపిలు లేదు. ఏల యనగా ఖద్దరుకు దేశమున స్థిరమగుస్థాన మేర్పడవలెను. ఏడులక్షలగ్రామములలోను ఒకలక్ష గ్రామములకైనను పూర్తిగా ఖద్దరుసంరక్షమందియుండలేదు. గాన మిల్లులకు ఇంకను ఆరులక్షలగ్రామములందనకాశమునిలిచియున్నది. ఖద్దరుకు స్థిరస్థానమును కలిగింపవలెననినచో కాంగ్రెసు సభ్యులందఱును స్వదేశమిల్లులట్టలనుగూడ బహిష్కరించి ఖద్దరుబట్టలనే కట్టుటయు వానిని గూర్చి ప్రచారముచేయుటయు గూడ నవసరమే. ఈ నానూచన వలనగలుగులాభమును దాని అవసరమును హింసగల కారణములను దేశభక్తిగల మిల్లయజమానులు సులభముగనే గ్రహింపగలుగుదురనినమ్మెదను. తమమిల్లులవ్యాపారమునకునవ్వయకలుగవక్కరలేకుండునో వారు ఖద్దరువిషయమున సహాయముచేయవలెననుకలదు. భారతీయులందఱునుగూడ ఖద్దరునే కట్టునట్టికుభదినమొప్పటికై వచ్చునట్లగు దేశీయులందరితోపాటు మిల్లుయజమానులుగూడ సంతోషింపవలసినదే. అప్పుడు లాంఛనమి

లులయజమానులతోపాటు దేశీయమిల్లులయజమానులుగూడ తమ ధనమును యంత్రోపకరణములను ఇతర విధముల నుపయోగించుట విధియేయగును. అది ఎప్పటికైన తప్పనిసరియే.

ప్రస్తుతావశ్యకత

నన్ను పదేపదే కోరుచున్న మిత్రులసంఖ్య ప్రారంభమే నీ త్రివిధవిధానమును సూచించితిని గాని కాంగ్రెసువా రెవ్వరుగాని యీఅవాంతర గాధలలో దిగి తా మిప్పుడు చేయువలసినపని నెంతమాత్రము నుపేక్ష చేయగూడదు. వారందఱును నూలువడుకవలెను. ఇతరులనుగూడ ప్రోత్సహింపవలెను. త్రివిధవిధానమును గూడ నితరపక్షములవా రిప్పుడా మోడింపక పోయినను మనము విధిగా మనపనిచేయుచున్నచో త్వరలోనే తక్కిన పక్షములవారు గూడ నామోడింపవలసినవృత్తు. ఎప్పటికైన నటుల జరుగుట మాత్రము నిశ్చయము. మనము మనవిధిని సరిగా నెరవేర్చుచున్నచో తక్కినవారందఱును గూడ నెప్పుడు మనదారికి వచ్చునదియును సులభముగ నిర్ణయింప గలుగుదుము. దానియందు గట్టినమ్మకముగలిగి అత్యధిక సంఖ్యాకులు మనకు ప్రతిహతులుగా నున్నపుడుగూడ ఇంక నుండ పనిచేసిన మనమే దీనిని సాధింపదగినవారము.

అని మహాత్ము డీవ్యాసమున వ్రాసెను. ఉక్తకరములగు త్రివిధానములు కావలెనని కోరువారికిని ఒకదానియందును ఏకాగ్రతనుచూపవలెననుకలదు అనేకవిషయములలో విధానమున నిముడవలెననువారికిని యీ త్రివిధవిధానము నచ్చక్కపోవచ్చును. ఒక్కొక్కదానినే తీసికొని దాని నేకాగ్రతతో నెరవేర్చుటకు వారికి ఓరిమి లేదు.

గుజరాతు రాష్ట్రీయ సభ

మహాత్ముని ఉపన్యాసము

నిన్న 11 వ తేది సాయంకాలము గుజరాతు రాష్ట్రీయ సభ జరిగినది.

“అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమువారు తీర్మానించిన రీతిని మీరు కోజా కోజా అరగబెట్టెను నూలువడికిన చాలదు. కనీస మొకగంటనేవైనను వచ్చుకవలెను. గాన యీ రాష్ట్రీయసభ వారిల తీర్మానించెదరని నమ్మెదను. అసహాయోద్యమతీర్మానము కాంగ్రెసు మహాసభలో నామోడింపబడక పూర్వమే 1920 లోనే గుజరాతు రాష్ట్రీయసభలో నామోడింపబడెను. గాన గుజరాతువారైన దానిని నెరవేర్చెదరని నమ్మెదను.

కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షత

కాంగ్రెసు మహాసభాధ్యక్షపదవికి చాలమంది రాష్ట్రీయసంఘములవారు నామోడుగూడ సూచించిరి. శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు తూర్పుదక్షిణ ఆఫ్రికాదేశములకు వెళ్లి యిరువురు తెవ్వరును చేయజాలని గొప్పసేవ చేసి మరల స్వదేశమునకు వచ్చుచున్నది. గాన ఆమెనే అధ్యక్షపదవి కెన్నుకొనవలెను. హిందు మహమ్మదీయమైత్రిని స్థిరపరచువిషయమున గూడ సరోజినీదేవిగారే తిగియున్నది. కాని మహమ్మదీయులలో నెవరినైన ఎన్నుకొనగోరినచో డాక్టరు అన్నాగోగారెన్నుకొనవలెను. అటుగాక మీరుగూడ నామోడునే సూచించగోరినచో నింకను వ్యవధియున్నదిగాన నేడే సూచింపవలెననుకలదు. కడపటివాయిదా వచ్చినపుడు సూచింపవచ్చును. నేను ప్రస్తుతము ఏకాధ్యక్షతను పెట్టుకొనకుండవలెనని చూచుచున్నాను గాని యీలోగా ఏదోమొకటి నిర్ధారణచేసి వాయిదానాటికి నా అభిప్రాయమును తెలిపెదను” అని మహాత్ముడు నడిపెను.

అందులన అధ్యక్షపదవికిపుడు సభవార్యునిని సూచింపలేదు. (అ. (నె.)

కాంగ్రెసు ఉద్యోగి రాజీనామా

శ్రీమాన్ రాజగోపాలాచారిగారి రాజీనామా

అహమదాబాదులో నామోడింపబడిన తీర్మానము ప్రకారము న్యాయవాదివృత్తిని చేయుచున్నవారు కాంగ్రెసు కార్యసంఘములలో నుండగూడదుగాన లంజాపూరు మండల కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి శ్రీ. నటరాజును బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు రాజీనామానిచ్చిరి.

అహమదాబాదునుండి శ్రీమాన్ సి. రాజగోపాలాచారి గారు నిన్న 11 వతేది సాయంకాలమునకు నేలము చేరిరి.

(అ. (నె.)

స్థానిక వార్తలు

12-వ డివిజను సభ్యత్వము:—చెన్నై నగర, కార్పొరేషను ఎన్నికలయందు జి. వెంకటసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు కాంగ్రెసు సంఘము తరపున 12 వ డివిజను, (నెల్లూరు పట్టణం) అభ్యర్థిగ నిలుచుచున్నారు.

చాకలిపేట - కార్పొరేషను వైద్యశాల:—చాకలిపేటలో నున్న కార్పొరేషను ఉచిత వైద్యశాల 14వ తేదీన 880 తిరువత్సూర వైద్యశాలకు మార్చబడును. 15 తేదీ ఉదయమునండి వ్యాధిగ్రస్తుల విశిష్ట ప్రారంభించుదును.

రాకపోకలు:—డా॥ సుబ్బారాయణుగారు శేతు కొలంబోనుండి విచ్చేసి, ఇ. టి. హెచ్. ప్రీతన్నను, డిప్టీ ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారు, శేతు విచ్చేసిరి.

తేలప్రోలు బహిరంగముగారు నిన్న రాత్రి చెన్నైలో విడిపోయిరి.

విజాగానము:—తిరువల్లిక్కేడి సంగీతసభ వారియూ జమాన్యమున 'కారదాహ' అని, వీర రాఘవమధురీమిధి, తిరువల్లిక్కేడియందు, చివరికంకాపురమున విజాగాన ప్రదర్శనము సోదరీమణులు మిస్ పశ్వినీ సుందరం, దోరేకమ్మగారు తేలు సాయంకాలము విజాగానము పరిచెవర.

సీమలపా:—ఇంగ్లాండునుండి వచ్చుటపా బొంబాయిలో నిన్న రాత్రి 10-45గ|| మదరాసు మెయిలులో బయలుదేరినది జనరలు పోస్టాఫీసువద్ద సీమలపా ఆదివారము ఉదయము 9-30గ బట్టాడాయగను. తపాలశాఖ గలవారికి ఆర్థిక గంట ముందుగా బట్టాడాయగను.

చింతాడిపేట బహిరంగసభ:—చింతాడిపేట కాంగ్రెసు సంఘము యాజమాన్యమున గురువర్షంబేటి పశ్చిమ కొనను తేలు సాయంకాలము 6 గంటల బహిరంగసభ జరుగును. కాంగ్రెసు నాయకులు కార్పొరేషను ఎన్నికల గూర్చి ముచ్చటించి, టి. పి. మీనాక్షి సుందరంగారి అభ్యర్థనను లబధి చేసెరు.

శ్రీపుండలీక వరదసభ:—చెన్నైలో గోవింద పూనాయనిపిధి నెంబిరు ఉమ్మడిరామయ్యశాస్త్రి గురుస్వామి శాస్త్రి కంపెనీవారి కార్యాలయమునందు 18.7.24 భానుచాళం రాత్రి 9 గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ వి. కృష్ణచార్యులగారిపంశ శ్రీమద్భాగవతకథావలీయందలి శ్రీకృష్ణావతారము అను హరి కథాకాలక్షేపము జరుపబడును. భక్తవసుదేవరను విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

చెన్నై నాన్వీ టీచరు మేనేజరులసంఘము:—ఈసంఘము కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు నిన్న సాయంకాలము సభ తేసి యాదిగవ శిర్కానముల గావించిరి:—1. మన వర్గంలో అనవసరముగా రాష్ట్రీయ ప్రాథమిక ఉపాధ్యాయుల సభ గావించి, రాష్ట్రీయ టీచరు మేనేజరుల సమాజము స్థాపించుటకు ఈ సభవారు నిరసింపచున్నారు. 2. టీచరు మేనేజరులతో నెట్టిసంబంధము లేని ప్రాథమిక ఉపాధ్యాయులు స్థాపించిన సదరుసంఘమును ఈ సభవారు రంగీకరింపదు. వైతిర్యానములను అభ్యక్షునకు, ఇతరజిల్లాలలో టీచరు మేనేజరు సంఘములను సంబంధించి కార్యదర్శిని యాసభవారు గోరుచున్నారు.

అ. భా. ఆయుర్వేద మహామండలము, విద్యా పీఠము, మదరాసు:—ఈ మండలము కార్యాలయము, విద్యాపీఠమున ఎన్. సత్యమూర్తి, ఎం. ఎల్. సి. గారు 8 వ తేదీన జూచి, ప్రేక్షకుల ఆధిప్తాయము దెబ్బ పుస్తములలో నిట్లు వాసిరి:—

“అ. భా. ఆయుర్వేద మహామండలమున, విద్యాపీఠమును కామభాగ్యము కలిగినందుకు సంబంధించుచున్నాను. విద్యా పీఠమునందు ఆయుర్వేద పరీక్షలు జరుగుచున్నాను చాలా పానున్నది. విద్యాపీఠము పద్ధతులన్నియు ప్రస్తుతకాలపరిస్థితులకును సుగుణముగ ఆధునిక విశ్వవిద్యాలయములకు తగినట్లున్నది. మహామండలమువారు, విద్యాపీఠమువారున కేయమున్న జోసనయందు విజయము గాంతురని నమ్ముచున్నాను.

భారత స్త్రీల సమాజము:—మదరాసులోని ఈ భారత స్త్రీ సమాజమునందలి శిరశాలయమును డబ్బు, వనబాణీ, అమ్మగారు రాగల 14 వ తేదీ సోమవారము సాయంకాలము 5.30 గంటలకు జి. టి. మూర్తి నల్లమర్తు పిల్లలని 10 వ నెంబరు గృహమున (స్వరాజ్యపత్రికా కార్యాలయమునకు ప్రక్క) ఆరంభింతురు. చివరికంకాపురమున (డ్రస్ బింగిసోదరులు బింగిచ్చేరి ఆదేసందర్భమున గావించురు. స్త్రీ లెల్లయను ఈసభకు వెడలవచ్చును.

లికమిషను నివేదిక

వైద్యసంఘమువారి యసమ్మతి

లికమిషను రిపోర్టు శిఫార్సులను గూర్చి చర్చించి, త్థు యసమ్మతిని దెబ్బ పుట్టకై దక్షిణహిందూస్థాన వైద్యసంఘము వారు నిన్న సాయంకాలము మదరాసు వై. ఎం. సి. పి. హాల్ నందు ప్రత్యేక సమావేశమును జరిపిరి. ప్రభుత్వ సేనలో నుండు మెడికల్ ఆఫీసర్లు-భారతీయులు మాత్రమే ఈసంఘమునందు సభ్యులు. సభలో ఈక్రింది తీర్మానము ఆమోదించబడెను.

అసమ్మతి తీర్మానము

ఉద్యోగములో నున్నట్టియు, ఉద్యోగములో లేనట్టియు భారతీయుల యభిప్రాయములకు ఈ లికమిషను ఏమాత్రమును ఆదరణభావము చూపనందువలనను ఆ లికమిషను శిఫార్సుల ప్రస్తుతపు దురవస్థల నెట్టియుండుటయే గాక విడుదలకై హెచ్చుచేసి దేశముపై ఎక్కువ భారము మోపుచుండుట చేతను, జాతి ద్వేషముల నెంకను పురికొల్పునట్టివిగ నుండుటచేతను, దేశములలోని భారత వైద్యవృత్తి యభివృద్ధికి ప్రోత్సాహము గల్గింపక, అభ్యంతరముల గల్గి వట్టివిగ నుండుటచేతను, దేశములోని వైద్యవృత్తికి సంబంధించిన లికమిషను రిపోర్టులోని శిఫార్సు లన్నిటిని ఈ సభవారు సంపూర్ణముగను తీవ్రముగను ఖండించుచున్నారు.

కార్పొరేషను ఎన్నికలు

కాంగ్రెసు ప్రచారము

మాశేవిజనుసభ్యత్వమునకు వి. చెక్కరేగారు అభ్యర్థులుగ నిలచిరి. కాంగ్రెసుసంఘమువారు ఆయన సహాయార్థము ఓటుదలను హెచ్చిరించుటకుగాను నిన్న సాయంకాలము బహిరంగసభ గావించిరి. జిల్లాకాంగ్రెసు కార్యదర్శి పి. ఎం. ఆదికేశవులు నాయకుగారు సభాభ్యర్థులగుండెరి. ప్రస్తుత కార్పొరేషను సభ యేయియు ఉపయోగకరముగ లేదనియు, సభ్యుల వరుస ప్రజలశ్రేయమునకై పాటుబడుట లేదనియు, ఇతర పురపాలక సంఘము లన్నియు అభివృద్ధిమార్గమున బట్టియుండ మదరాసు వెనుకబడి యున్నదనియు అభ్యక్షుడు ప్రారంభమున దెలిపెను. ఈనగరమునందలి కొన్ని విధుల పేర్లను దేయి కామములుగా మార్చి మామనగూర్చి కార్పొరేషను అభ్యర్థి యు మోక్షగా పరికినమాటలను దెలిపి పురజను లీ అమర్యాదకు కహింపరాదని తేలుచేయర్లను హెచ్చరించెను. కార్పొరేషను పరిపాలన యందలి వివిధ సోపము లను పేర్కొని ఆ వన్నియు సవరించవలెనన్న కాంగ్రెసుసభ్యులను ఎన్నుకొనుటయే యుక్తమగుని దెలిపి, చెక్కరేగారిని ఎన్నుకొనమని గోరెను.

వి. చెక్కరేగారు తరువాత ఉపన్యసించి స్థానిక సంఘముల నాక్రమించుటలో కాంగ్రెసువారి కట్టి స్వలాభాపేక్ష యులేదని దెలిపెను. ప్రజలకు సాధ్యమైనన్నిరీతుల నేవశేసి, ప్రజలకు నారికి నిరాకరింపబడిన పౌరత్వపుహక్కులను సాధించుటయే కాంగ్రెసు సభ్యుల ముఖ్యోద్దేశము.

పిదప, వి. ఎల్. కామ్రేగారును, ఎన్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు కాంగ్రెసు సభ్యులకు ప్రజాసేవకేయు యభిలాష మొందుగా నుండుటచే వారిని కార్పొరేషనుకు ఎన్నుకొనివలెనని హెచ్చరించిరి.

సివిలు జస్టిసుకమిటీ

పాట్నా జూలై 11:—సివిలు జస్టిసు కమిటీవారు నెల్లూరు 18 వ తేదీ జూలైకి సాక్ష్యమును తీసికొనుట ముగించి సిమ్లాకు బయలుదేరుచురని తెలియుచున్నది. సిమ్లాకు 18 వ తేదీన చేరుదురు. వచ్చేనానెస్పరాదికి గాన వారినివేదము బయటికివచ్చునట్లు కనబడును. (ఆ. ప్ర)

వాతావరణ ప్రితి

1924 నం॥ జూలై నెల 12-న తేది శనివారము

Table with 6 columns: Time (గోపాలపురం, విశాఖపట్నం, కాకినాడ, మచిలీపట్నం, రుర్బ, బళ్లారి, కడప, నెల్లూరు, మద్రాసు, కడపూరు, కేలము, కొయంబత్తూరు, తిరుచనాపల్లి, నాగపట్నం, మధుర, పొంబే, తిరునల్వేలి, తిరుకేంద్రం, కొచ్చిన్, కాళికట్టు, మంగళూరు, తెలంగాణ, మేరకార, కొడైకాణ్) and 5 rows of weather data (Temperature, Humidity, Wind, etc.).

సర్కారులు:—గోపాలపురంలో 0.15 వర్షం చెను విశాఖపట్నం కాకినాడలో చినుకులుబడెను. మేఘములు దట్టముగనున్నవి. గోపాలపురం కాకినాడలో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. పగటివేడిమి 2.5 నుండి 5.5 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కన్:—బళ్లారిలో 0.38 వర్షము కురిసెను. కడపలో చినుకులుబడెను. మేఘములు ఒకమాస్తరముగనున్నవి. బళ్లారిలో 5.2 కడపలో 8.5 డిగ్రీలు పగటివేడిమి తక్కువ.

కర్నాటకము:—నెల్లూరులో చినుకులుబడినవి. మేఘములు దట్టముగనున్నవి. పగటివేడిమి 5 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రి వేడిమి కడపూరులో 2.3 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

ద్వీపకల్పమున చాలావార్లు స్థానికచినుకులు బడెదచ్చును. ఎన్. ఆర్. సామ్రాటు, వాతావరణ ప్రభుత్వము.

Advertisement for 'వెండు బంగారు బహుమానము' (Two Golden Gifts) featuring a portrait of a man and text about a contest or award. The text mentions 'మోసము లేదు' (No fraud) and 'వగటి వెలుగువలె స్పష్టమైనది' (Clear like light).

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1934 వ సం॥ జూలై నెల 12 వ తేది

కనివారము

సాదను సమస్య

సాదను ప్రజలు ఈజిప్టులో కలిసి జూరు చేయడం, ఉధయభాగముల ప్రజలును ఒక్కజాతివారే. ఈజిప్టుకు స్వపరిపాలన మొగ్గకముందు, ఉధయలును కలిసియుండిరి. సాదనువై ఈజిప్టుభాగ మధారపడియున్నది. అట్టి తిరిగిముందు రెండును కలిసి యుండవలెననిగోరుట సహజము. సాదనుప్రజలు తమ యభివృద్ధియును వెల్లడిజేయుకుండ నిరోధించుటచే, ప్రబలాండోళి సముదాయములను, కర్షణములవలన ప్రజల వాంఛలను బోగొట్టుట దుర్గభము. ఈజిప్టుసాదనులు వేరగునని ప్రజలు భావించియుండరు. ఈజిప్టునాయకు డగు జిగ్మల్ పాషా గారు త్వరలో లండనుకు బోవుచున్నారు. వీరికిని మాక్స్ నాల్డుగారిని సాదను విషయమై సమాధానము గడుపునని దోచదు. మాక్స్ నాల్డు గారు సాదనుప్రజాశాసనములపట్ల ఏమాత్రము సుముఖులుగా లేరు. ఇంగ్లండులో సిద్ధాంతమునే వీరును ఏక రుపు బెట్టుచున్నారు. సాదనుసమస్యను నానారాష్ట్ర సంఘ పరిష్కారమునకు బంపవలయు సనుమానము, వీరు నిరాశించిరి. వెలుపలివారి కీస ముఖ్యముందు జోక్యమొనగట తప్పని మాక్స్ నాల్డు గారి వాదించెదరు. మోసూలువిషయమై నానారాష్ట్ర సంఘపరిష్కార మవసర మయినపుడు, సాదనువిషయమై ఏల బనికొందో తెలియదు. నానారాష్ట్ర సంఘనిర్ణయమునకు మాక్స్ నాల్డు గారు కట్టుబడియుండనుట నిశ్చయము. సాదనును విడనాటుటకు వారి కేమాత్రము ఇష్టములేనపుడు, మధ్యవర్తి పరిష్కారమునకు చోటుముందున?

సాదను ప్రజల క్షేమము విషయమై తమకు గల బాధ్యతలను విడనాడజాలమనియు, బ్రిటిషు పరిపాలనము వలన సాదను దేశపు ఆర్థికస్థితి చక్కబడుచున్నదినియు, విద్యాభివృద్ధికి ప్రోత్సాహము గలుగుచున్నదినియు, అట్టిదేశమును ఈజిప్టుకు వర్ష గింపజాలమనీయు, మాక్స్ నాల్డుగారు తెలిపెడి విషయములు సాదనువ్యవస్థల గాని వేరు గావు. సాదను స్వాతంత్ర్యసాక్షులు సమభివృద్ధిచుచున్నచో విద్యకుగల ఆసక్తికి గాని ప్రోద్బలముండదా? ఈజిప్టుతోపాటు సాదనుకు గూడ స్వాతంత్ర్య మిచ్చుచో, అక్కడి చిక్కులన్నియు దొలగిపోవును. రెండు దేశములను విడిచియు నెంచుటవలన, ఉధయ దేశము లోను అసంపృప్తి పలియే యుండును. ఈజిప్టును స్వ పరిష్కారమయ్యెనను సంతసము వెనుకబట్టును. జిగ్మల్ పాషాగారు సాదనుసమస్య విషయమై చాలకట్టుదల జూపుచున్నారు. తమ ఉద్దేశిక విషయమైనదిగా, సాదను విషయమై సులభముగా జిగ్మల్ పాషాగారు నిశ్చయించుటకు లంబి. ప్రజల కోర్కెలైని వారు రాజీనామాను సమర్పించుకొనెనను, ఆసమస్యను, వారు విడువరు. ఏలనన సాదను తీసి ఈజిప్టు శిశువులైన కరీరము వలె నుండును. ఈ నెల 25 తేదీన జిగ్మల్ పాషా

గారిని మాక్స్ నాల్డుగారిని లండనులో సమావేశము జరుగును. తేబరుకత్తుమువారు స్వయం నిర్ణయధర్మమును గొరవించెదరనియు, స్వాతంత్ర్య సమస్యలను విశాలభావముతో పరిష్కరించెదరనియు, జిగ్మల్ పాషా గారా క తడిరి. కాని తేబరుకత్తుమువారిచే వీరి కోపుకు విశ్వాసము దొలగినది. తేబరుకత్తుమువారి సిద్ధాంతములచరణ లోనికి రాకున్నవి. ఈ సంగతిని జిగ్మల్ పాషాగారు స్పష్టముగా వివరించెదరని యూహించవచ్చును. మాక్స్ నాల్డుగారిటుల ప్రవర్తించెదరో త్వరలో తెలియ గలదు.

మాండేలు పరిపాలనము

మాండేలు పరిపాలనము, విఫలమగునని ప్రజలు మొదటినుండియు యూహించి యే యుండిరి. ఏలనన, వరాధీన దేశపరిపాలనమున కది ప్రత్యామ్నాయమయ్యెను. నానారాష్ట్ర సంఘము నకు, మాండేలు బాధ్యతను వహించినవారు త్వర వాడులయినను, యీ సంఘము తనిఖీకేయిచున్న టుల దోచదు. నిర్ణయమయ్యెన నానారాష్ట్ర సంఘ మేమి చేయగలదు? ఈ సంఘమునందయినను, ఇంగ్లండు, ఫ్రాన్సు, ఇటలీ లే మఖ్యుత్తానము నాక్రమించుచున్నవి. విల్సనుగారు మొదట స్వయం నిర్ణయ సూత్రమును గంభీరముగా ప్రకటిపాడించి, తుట్ట తుడకు మాండేలుల కంగీకరించెను. మాండేలులు పెద్దజాతులకు క్రొత్తదేశములను చేర్చుట కక్కరకు వచ్చెను గాని స్వాతంత్ర్యపిడ్డి కక్కరకు రాలేదు. ఇంగ్లండుకు మెసపొటేమియా పాలెస్టీనలు చేజిక్కినను, ఫ్రాన్సుకు సిరియా చేజిక్కినను, తురుష్కుల నిరంకుశత్వమునుండి అరబ్బులను తప్పించి, వారికి స్వాతంత్ర్యసాక్షులు నిచ్చుటకై, ఇంగ్లండు ఫ్రాన్సులు సమకట్టెను. కాని, కొంతకాలముయిన పిమ్మట మొదటివెళ్ళి మారెను. ఈదేశములందు ఇంగ్లండు ఫ్రాన్సులవలంబించుచున్న పరిపాలనా పద్ధతులు చాల వెగటులుగ నున్నవి. ప్రజలలో నసంతృప్తి పెరిగిపోవుచున్నది. బ్రిటిషు ఫలహ దారుగనున్న ఫిల్బీగారు, మాండేల పరిపాలనము నకు గినుకవహించి, తమ పదవికి రాజీనామా నిచ్చిరి. వీరు లండనులో నిచ్చిన యుపన్యాసము నందు, అక్కడి పరిస్థితులను వివరించిరి. పరిపాలనా పద్ధతులను నిరసించిరి. సిరియాలో మొదట తేసి వాగ్దానములు గాలి కెటుల బోయెనో తెలిపిరి విధి లేక సిరియాలో ప్రజలు అసహాయోద్యమము నడలంబించవలసినవచ్చెను. వెనుకటి వాగ్దానము సఫల మగువరకు ప్రజలీయోద్యమమును విడువరు. ఫ్రెంచి పాలకులు ప్రజలకోర్కెలను నిరాకరించుటచే, నైన్యబలముచే పరిపాలించవలసి వచ్చుచున్నది. ఫిల్బీగారి ప్రకారము, సిరియానుండి లేచిపోవుటకు ఫ్రెంచివారు సంసిద్ధులు గనున్నారు. కాని మెసపొటేమియా పాలెస్టీనులనుండి బ్రిటిషువారు వెడలి పోవగాని, ఫ్రెంచివారు సిరియాను వదలి వెట్టును. ఫ్రెంచివారు ప్రతిష్టకై ప్రాకులాడు చున్నారు. బ్రిటిషువారు లేచి రావలయుననియే, ఫిల్బీగారు గోరుచున్నారు. ఏలనన, మెసపొటేమి యాలో 60 లక్షల సవరనులను బ్రిటిషువారు నిష్కల ఖర్చుపెట్టుచున్నారనియే వీరి తలంపు అందుచే స్వార్థమును విడనాడి, ఇంగ్లండు ఫ్రాన్సులు రెండును మాండేలు క్రింద నున్న దేశముల సుఖ-మాగుగవిడనాడినమేలని, ఫిల్బీగారు హెచ్చరించుచున్నారు. అప్పుడు అరబ్బులకు సరిగ్గా భావము గుడుగుననియు, అందరును ఒక్కరాష్ట్ర

ముక్తింద నంకిన సుఖముగ నుండుననియు వీరి తలంపు. ఫిల్బీగారు అనుభవపూర్వకముగ చెలిపిన యిట్టి ఫలహను ఇంగ్లండు ఫ్రాన్సులు పాటించునా?

బాల్కను గాంధీ

బాల్కనుగాంధీ యగు స్టీఫెను రాడిచ్చిని గూర్చి వలుపుడు వ్రాయుచున్నారు. స్వరాష్ట్రముగు క్రోషియాకు స్వాతంత్ర్యము చే కూరుటకు వీరు ప్రయత్నించుచున్నారు. ప్రజాస్వామ్యమును స్థాపింపవలెనని వీరి కుద్దేశ్యముగలదు. వీరు కర్మక ప్రముఖులు. గాంధీమహాత్మునివలె వీరికిని ప్రజా సాహస్యమువై ప్రేమగలదు. కర్మకులవై ఎక్కువ ప్రీతి గలదు. గాంధీమహాత్మునివలెనే వీరును ప్రజలకు అసహాయోద్యమమును బోధించిరి. మహాత్మునివలెనే వీరికిని అహింస సముఖ్యము. చార్లెస్ రాహిత్వము నవలంబించి స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించవలెనని, రాడిచ్చిగారు కోరుచున్నారు. ఎట్టి పరిస్థితులలో నయినను చార్లెస్ న్యము నవలంబింపగూడదనియే వీరి విశ్వాసము. వీరి యనుచరులును నాయకుని యుపదేశము నవలంబించుచున్నారు. తమ సంకల్పము తప్పక నెఱవేరునని వీరికి నమ్మకము గలదు. రాడిచ్చిగారి యుద్యమము సఫలమగునని, క్రోషియాకు స్వాతంత్ర్యము లభించుట యగాక, బాల్కను సమస్యగూడ సులభముగ పరిష్కార మగును బాల్కనునందు స్వాతంత్ర్యరాష్ట్రములు చిన్నవి గలవు. ప్రతిరాష్ట్రమును ధైర్యసాహసము లందు ప్రసిద్ధి కెక్కినను, కాని వీనిలో వీనికి ఐక మత్యములేదు. ఎక్కువ సుపారాములతోను యుద్ధములతోను కాలము గడచిపోవుచున్నది. బాల్కనురాష్ట్రములు తమలో తాము కలహించుటయగాక, యూరపుశాంతికి భంగము కలిగించుచున్నవి. పెద్దజాతులు నేదియో యొకపక్షము జేరుటచే ఎప్పుటి కప్పుడు ప్రచండ కలవర మేర్పడు చున్నది. కడచిన ఘోర సంగ్రామమునకు బాల్కనుకలవర ము మూల కారణ మయ్యెను. బాల్కనులలో శాంతి గుడుగు నేసి, యూరపున కంఠకును క్షేమము గలుగును. చార్లెస్ రాహిత్ వాతావరణమును వ్యాపింపజేసి, పరిస్పృశసంఘర్షణ కారణములను తొలగించి, వివిధజాతులమధ్యను ప్రేమను వ్యాపింపజేయుచో, శాశ్వతశాంతి గుడుగునని రాడిచ్చిగారు భావించుచున్నారు. యూరపునందుగూడ, చార్లెస్ రాహిత్వ మవసరమని గుర్తించ బడుచున్నది. ఇయ్యది సర్వత్ర వ్యాపించుచో, ప్రపంచము భూరిలస్వర్గముగాదా? పశుబలప్రమాణము తొలగిపోయినగాని, అంతర్జాతీయ సంఘములు బనిచేయజాలవు. ప్రపంచ పునర్నిర్మాణము కవశాశముగలుగజాలదు. గాంధీభావములు సర్వత్ర వ్యాపింపవలసిన యువసర మొకగలదో యూహింప వచ్చును.

ఇంగ్లండు ఫ్రాన్సుల ఒడంబడిక

ఇంగ్లండుఫ్రాన్సుల మధ్య యొడంబడిక మరల గుడిసందులను, కొంతవడి సంతృప్తి చేకూరినను భయము దొలగలేదు. సప్తపరిహార సంఘము మరల ప్రాముఖ్యము వహించినది. దీనిని హద్దులలోనుగచు మార్గము గనిపింపలేదు. మాక్స్ నాల్డుగారు ఫ్రెంచి మంత్రికి లొంగిరని చెప్పవచ్చును. రూరువిషయమై ఫ్రెంచివారి శాశ్వతము దొలగలేదు. దానిని సడలించుటకు మాక్స్ నాల్డుగారికి చేతగాక బోయెను. లండను సమావేశములో సయ్యము ఎక్కువ

లాభము గలుగునని దలచుచున్నాము. ప్రాచ్యుడు దానికి తీసుకొనివచ్చుట దర్శనము. అందును ఔషువు విలేఖరి దెలిపినటుల మిత్రమండలివారు తమలో తా మెట్టి యొడంబడిక కీసికొనినను, జర్మనీ దాని నంగీకరింపవలెను. జర్మనీతో యోచింపకుండు మంత్రుల నన్నిటిని నిర్ణయించుట వలన నేను ప్రయోజన ముండును. ప్రాచ్యు యువకులు వదలిపెట్టవడి, జర్మనీ ఎటుల కోల్పోవగలను? నష్ట పరిహారము నెటుల చెల్లించగలదు? హరియట్ మాగ్డనాల్లు సమావేశము జర్మనీలో నాశాభంగము గలిగించెనని దెలియుచున్నది. అందు సమావేశముపై జర్మనీకి నమ్మకము గుఱురకున్నది. ఒక వంక జర్మనీ గుండుచుండ, వేరొకవంక ప్రాతిమత్రి యగు పాంకేరుగాన కారములు మియ్యములు నూరుచున్నారు. హరియట్ మాగ్డనాల్లుగార్లుకలిసి, తగినంత కౌశల్యము జూపరేమోనని వీరికి భయము గలదు. జర్మనీని నిర్బంధించుటకు మారుగ బుజ్జగించుట తప్పని వీరు దెలుపుచున్నారు. ఉభయదేశ మంత్రులును గూడుటయే వీరికి సరిపడలేదు. అందు సమావేశమును గూర్చుట, తప్పని వీరి తలంపు. నష్టపరిహారసంఘమునకే సర్వాధికార ముండవలయుననియు, మిత్రమండలిలో నవాబ్ యిష్టులు వచ్చినటుల వారు జర్మనీని నిర్బంధించుటకు స్వేచ్ఛయుండవలెననియు, వీరు గోరుచున్నారు. పాంకేరుగారి హెచ్చరిక, ప్రెంచి ప్రజలలో నింకను పధికరోషము పుగొల్పునేమో తెలియదు. ప్రస్తుత స్థితి నష్టపరిహారమునకై పరిష్కారమున కనుకూలముగ గన్పట్టదు.

ఇట్టి: పత్రికానిరోధము

ఇట్టిలో ఫాసిస్టీపక్షపు నిరంకుశత్వమధిక మగుచున్నది. ఇటీవల వీరిలో కొందరు ఎనుటి పక్షమువారి నొకరిని బలాత్కారముగ వధించిరి. అప్పటినుండియు ఫాసిస్టీపక్షముపై దేశములో తీవ్రప్రాతికూల్యము ప్రబలెను. ఫాసిస్టీపక్షముకు బలమే ప్రమాణము. ఎనుటి పక్షమువారిని బలవంతముగ నణచుకొట్టుటకు వీరు బూనుకొంటున్నారు. వీరి నాయకులగు ముసులోనిగా రిట్టి పద్ధతులనవలంబించి తుదకు ప్రభాసమంత్రియయ్యెను. కొంతకాలమువరకు వీరినిన దేశమునకు భయమేర్పడినన, రానురాను వీరిచర్యలు కంటకము లగుచున్నవి. ఫాసిస్టు దృతులు ప్రజాస్వామ్యమునకు భంగము గలుగజేయుచున్నవి. ప్లామోరీ సాంక్రదాయములను పోద్రోలుచున్నది. ఇట్టిపత్రికానిరోధము వీరిచర్యలను తీవ్రముగ ఖండించుటచే గాబోయి, పత్రికానిరోధచట్ట మొకటి నిర్ణయపడెను. ఫాసిస్టీ పాలనమును ప్రతికూలు ఖండింపకుండజేయుటకే, పాలకులీ మార్గము నంటించుచున్నారు. దీనివలన, దేశమునందు మితిలేని అగ్రహము ప్రబలుచున్నది. పత్రికలకు రెండుసార్లు ముద్రించినపిమ్మట, వానిని ప్రభుత్వమువారు ఆణిచివేయవచ్చును. మాత్రం నిర్బంధ ప్రయోగమువలన, ముసులోనిపరిపాలనము మరింత యవకీర్తి పాలగుటదప్ప వేరులాభము గలుగజాలదు. స్వాతంత్ర్యనిరోధమువలన కొంతకాలము లాభము గనుమించినను, తుదకు తీవ్రనష్టము వాటిల్లినమానము.

ఏటుగారి ప్రశ్నలు

శాసనసభలను కొంతకాలము వరకు నిలిపివేయవలయునని నవ్ ఫార్మెను ఏటుగారి టీవల కామన్సువభలో కోరియుండిరి. వీరిప్రభు మరయొక ప్రశ్న నడుగుచున్నారు. బెంగాలు విశ్వవిద్యాలయమునందు, చాలమంది విద్యార్థులు కృతార్థులైరట.

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్మని వుజానిధి లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను 12-7-24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

చందాలు		చందాలు	
ఇదివఱకు మొత్తం	43998-1-10	ఇదివఱకు మొత్తం రూ	18710-1-1
నేటి వసూలు	122-9-9	బాపట్లతాలూకా దీక్షాసంఘము	
గుండలపల్లి పున్నయ్య శాస్త్రి గారి ద్వారా నూకల సుబ్బారాయుడు గారి వాగ్దానము	30-0-0	ద్వారా వలివేటు ఏకరాఘవయ్య గారివద్దనుండి	122-9-4
మొత్తం	44150-11-7	మొత్తం	18832-10-11

పూజానిధికి సామ్యునుబంపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు

అనుచేవీరిసంఖ్యను తగ్గించుటకై ఏటుగారు మార్గము జూపుచున్నారు. హైందవ విశ్వవిద్యాలయ పరిషత్ కరిమాణమును బ్రిటిషు పరిమాణమువరకు బెంచవలయునని వీరి యుద్దేశ్యము. ఇంతకన్నను విశ్వవిద్యాలయముల నసలే ఎత్తివేయవలయునని వీరు గోరిన బాగుండెడిది. శాసనసభల నొకవంకను, విశ్వవిద్యాలయము నింకొక వంకను రద్దుజేయుచో, రాజకీయాందోళన మణిగి పోవుననియు, స్వపరిపాలనము గోరు వారుండరనియు, ఏటుగారు తలంపవచ్చును. కాని ఇందువలన స్వపరిపాలనా శయము మరింత బలపడునుగాని తగ్గిపోవదు. విద్యాధికులకన్నను, ప్రజాసామాన్యమునకు స్వపరిపాలన మత్యవసరము. ఆసంగతిని వారు గ్రహించిరి. నోరులేని ప్రజాసామాన్యము మానముధరించెదరని ఏటుగారు రూపొంపజనదు. స్వపరిపాలనము లేనిది, గౌరవజీవన మనభవమని కనుగొనుట చే, గమ్యస్థానముజేరవలెననియు తమపట్టుదలను విడువజాలరు. కలనల్ ఏటుగారి స్వల్పపు టూహలా, వారిని మరింత పరిహాసస్పదుల గావించుచున్నవి.

అమెరికా: జపాను

“జేటులుక్కు” పత్రిక అమెరికా జపాను సంబాధమునుగూర్చి చర్చించుచు, ఉభయదేశములకు మైత్రిగూర్చుటకు ఇంగ్లండు ప్రయత్నము సలుపవలయు నని దెలుపుచున్నది. కాని, ఇది చేకూరుటలు? అమెరికా ఎర్లభేదమును పాటించి, జపానీయులను రాసియకుండ జేయుచున్నది. ఇటుల జేయవలదని, ఇంగ్లండు సలహా నిచ్చిన నేమి ప్రయోజనముండును? ఎర్లభేదము నుండి ఇంగ్లండు దప్పించుకొనినదా? బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందు, కెనియా, దక్షిణాఫ్రికా, కనడా, ఆస్ట్రేలియా, ఫిజి మున్నగు ప్రదేశములన్నిటిలో బ్రిటిషువారు క్వేతరరులను బాధ పెట్టుచున్నారు. ముందుగ తన సీతిని చక్కబరుచుకొననిది, ఇంగ్లండు అమెరికా కేసుల హితబోధ సేయగలదు? ఇట్టిలోపము తెల్లవారందలో గనుపించును. దానినుండి ఎల్లరును విముక్తులు గావలయును. లేమయెడల ప్రపంచ సంక్షోభము నూతనగూఢము చాల్చకమానదు.

అకాలీల యుత్సాహము

అమెరికాలో వాంకోవరులోనున్న సిక్కులు సాహిదీజితను పంపెదమని కోరిరట. శిరోమణిసంఘమువా రక్కర లేదనినను, సిక్కుల మతాభిమా

నమున కిది నిదర్శనము. మరల రెండుసాహిదీజితలు శేపటికనము అమృత సరమునుండి బయలుదేరు నని తెలియుచున్నది ఇంకను నాభాఅధికారులు అకాలీల మతస్వస్థములను నిరాకరించుట విచిత్రము స్వరాజ్యసిద్ధివలనగాని, తమ కోర్కెలు నెఱవేరవని సిక్కులకు నమ్మక మేర్పడుటకు, నాభాఅధికారుల మూర్ఖతయే కారణమగుచున్నది. స్వాతంత్ర్యాభిలాష నితరుల పుగొల్పుచున్నందులకు, అధికారుల నభినందింపవచ్చును. ప్రజలకు స్వపరిపాలనము కేవల మొక వేడుక కాదు వారి యునికీయే దానిపై నాధారపడి యున్నది. నిర్బంధప్రయోగ మీసంగతిని మరింత కరతలామలకము గావించెను.

జిల్లాబోర్డులు: అధ్యక్షుల నియామకము

గుంటూరుజిల్లాబోర్డుకు డి. బి. పి. సి. యగ్. యతిరాజులనాయుడుగారిని, కడపజిల్లాబోర్డుకు రా. బి. టి. యమ్. నరసింహాచార్యులు గారిని ప్రభుత్వమువారు రధ్యక్షులుగా నియమించినటుల, యీవారింపు భోర్లుసెంటు జార్జిగెట్టెలో ప్రకటింపబడెను. జిల్లాబోర్డులకు తమ అధ్యక్షుల నెన్నికొనుటకు కక్షిరాలేదా? స్వపరిపాలనమునకై దేశము త్వరపడుచుండ, జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుల నెన్నికొనుట కింకను ఎంతకాలము వేసాయుండవలెను? స్థానిక స్వపరిపాలనాభివృద్ధికి పై మంత్రివర్గమున కెంత యభిమానముగలదో ఇందునుబట్టి గ్రహంపవచ్చును. అధికారవర్గమువారిలోవనే వీరును ద్రోక్కుచున్నారు. స్థానిక స్వపరిపాలనాభివృద్ధి యినను, స్వరాజ్య మవసరమని యాధిమగుచున్నది.

తొర కేశ్వరము

శ్రీసచ్చిదానందస్వామిని వదలిరి
నిన్న 11 వ తేదీని సచ్చిదానందస్వామిని జామినూక వదలిరి. 16 గరు పంటిరులను అశక్తుచేసిరి. (అ. (వె.))

ప్రాండుకోడ్డు టాక్సీబండిపోటు
కలకత్తా, జూలై 11:—బండిపోటు హత్య కేసివేటు మోబందు కోనేయును మరముగరును నిండా భోపింపనిన ప్రాండుకోడ్డు టాక్సీ బండిపోటు నేరమును శేఖు హైకోర్టు నెవన్యులో వ్యాయమూర్తి చోట్టురును ప్రత్యేక జూరీయొక పరిష్కారముచేసిరి. జూరీకో అంగీకరించి వ్యాయమూర్తి శిక్ష నేపపై నిందమోపి వానికి మరణదండనను విధించెను. హత్య కేయటలో సహాయము చేసినందుకు రామేశ్వరుని నిందస్థాపన జేయబడి ద్వీపాంతరవాసము పంపబడెను. మద్యాలలో నిద్రు మదరికేయబడిరి. (అ. (వె.))

ప్రసంగములు

ఒడంబడికకు వునాది వేయబడెను

ఇంకను ఎంతయో జరుగవలసియున్నది

భావిభాగ్యదయము నాశించుట

బ్రిటిష్ ప్రధానామాత్యుని ప్రకటనము

లండన్, జూలై 10:—రాత్రి 9.20. ఒడంబడిక బోధకులందు మద్దతుగా రిట్లు జెప్పిన ప్రతిపక్షాధిపతి పార్టీకి పట్టుబడి తెలుపుచున్నాడు:—

పూర్తి ఒడంబడిక కుదిరెననిగాని, అంత్యపరిష్కారము జరిగెననిగాని అనవలసి మిమ్ములను గోరుచున్నాడను. ఒడంబడిక కుదురుటకు కావలసిన ఏర్పాట్లను చాలవరకు చేసినారను. ఇది చాల పెద్దపని. "హెరియట్టుగారిలో" మద్దతుగా మట్టుడుచే పక్షికు లింకవరకు వచ్చిన మాట నిజము. లండను పార్టీ ప్రభుత్వములకు పూర్తి ఒడంబడిక కుదిరెనని ఎవరను అనుకొనుటలేదు. కాని ఇప్పుడు ప్రధానామాత్యులును తుదకు సరియగు మార్గమునకు వచ్చినారనుచున్నారు. ఇది చాల గొప్పపని. రాబోవు ఒడంబడికను గూర్చి ప్రతికూల భిన్నాభిప్రాయములను దెలుపుచున్నవి. కాని మొత్తముమీద అంతయు శుభముగ జరుగునని ఆశించుచున్నాము.

జర్మనుల ఒప్పందల అవసరము

లండన్, జూలై 11:—ఉదయం 12.50. జర్మనులకు ధర్మమును నిర్వహించునో లండను సభవలన ప్రయోజనమేమియు యుండదు. ఆర్థిక నిపుణులవిధానమును అమలులో పెట్టు విషయమై మిత్రమండలి అందరును ఒడంబడికను చేసికొనవచ్చును. కాని తక్కినవందయు జర్మనులకేయుదానిపై ఆధారపడియున్నది. మిగిలినాధర్మములను నిర్వహించునో మేముమాధర్మములను నడచేయవలసి జర్మనులు మామూలుపాటనుబాడుచున్నారను. అనగ తమకు రైలు, మార్గప్రదేశములందు సంపూర్ణ ఆర్థికపరిపాలనాధికారమును నీయవలెనని జర్మనులుగోరుచున్నారు. ఈలోపుగ ఏమి జరుగవచ్చునో కనిపెట్టి చూచుచున్నాము.

మగ్నోనాల్డుగారి ప్రకటనము

లండన్, జూలై 10: పార్టీ సభలో బయలుదేరిన ప్రతిపక్షాధిపతి తొలగించి లండనులో జరిగిన సభకు ఆధ్యంతము లేకుండ కేయుటకు పార్టీ సభాపతి నని కామన్సువర్గలో శాస్త్రీయకానికి మద్దతుగా మద్దతు తీరమునిచ్చిరి. ఆలస్యముగాకుండ నిపుణులవిధానమును అమలులో పెట్టుటకు విశ్వప్రయత్నములను కేయవలెనని ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము. వర్నెయిల్స్ ఒడంబడికకు బదులుగ ఆర్థిక నిపుణుల నివేదికమును గ్రహించరాదని ప్రెంచివారియభిప్రాయము. కాని నష్టపక్షాధిపతి పరిష్కరించుటకు మాత్రము క్రొత్తమార్గముగ నివేదికమును అంగీకరించెదరట. ఆర్థిక నిపుణుల నివేదికమున ప్రధాన విషయము 40,000,000, పానుల ఋణమును ఏర్పాటుచేయుట. పెట్టుబడిదారులకు భయములేదనినమ్మకము గలుగజేసినగాని ఈయముగుండు టిపాధ్యము. జర్మను ప్రభుత్వపై రాచకీయ చర్యలనగాని మంత్రిమండలిపై రాచకీయచర్యలనగాని తమపానుకు భంగమురాదని అభయమిచ్చినగాని ఎవరను ఆపాదించారు. జర్మను ప్రభుత్వమువారు ఆర్థిక రాచకీయ ఆభయముల నిచ్చినగాని పెట్టుబడిదారులు పొమ్మ నీయవలరు. అప్పిచ్చినవారికి భంగమురాకుండ ఆర్థిక నిపుణుల నివేదిక ప్రకారము జర్మనులు ప్రకటించిన నష్టపరిహార సంఘమున అమెరికను సభ్యుని నియమించెదరు. ఇది విలుగానినో అమెరికనువ్యక్తి నొకరిని నష్టపరిహారములను పరిష్కారముకేయుటకు నియమించెదరు. పరిహార సంఘమువారి కేంద్రముగ పరిష్కారము కేయ జాలనినో ఈ అమెరికనువ్యక్తి మధ్యపర్తిగ మండలవలెనని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు నూచించిరి. ఈవిషయమై ఆలోచించుటకు ప్రెంచి ప్రభుత్వమువారు గడువుగిరి. అంత్య తీర్మానమును లండను సభవారికి వేయవలెననిరి. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు దీనికి అభ్యుదయ ఒప్పకొనిరి. ఈలోపుగ ఆర్థిక వేలెత్తో ఆలోచించెదరు. ఇదంతయు పెట్టుబడిదారులకు సంపూర్ణ ప్రకారముగ పరిష్కారమైనగాని ఆపాదించునా రెవరును ఉండదు. ఆర్థిక నిపుణుల నివేదికముతో అంతర్విత్తమండలి ఋణసమస్యను జరిగవలసిన ప్రెంచి ప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నారు.

పారంభనభ

ఈనగరవార మిట్లు కాలనిర్ణయములేకుండ సాగుటకు వీలులేదని మద్దతుగా మద్దతుగా పరియటగారిని హెచ్చరించుట. ఆగస్టు 11 లేదని కర్తవ్య ప్రభుత్వ నష్టపెట్టినప్పటినుండి కోశాధిపతులు ఈవిషయమును ఆలోచింపవలెననిరి. ఈవిషయమును బ్రిటిష్ ప్రతిపక్షాధిపతి తో చర్చించుటకు ముందుగ ప్రెంచికోశాధిపతియొక్క లండనుకు రావలెనని దీనికి అంగీకరించిరి. పరిష్కారము కేయబోవునపుడే సంగతులన్నిటిని ఆలోచింపవలెననిరి. తమకు ఉపద్రవము లేకుండ కేయ విషయమును మరచిపోరాదనిరి. సైనిక ఒడంబడిక మార్గము ఒడంబడికలకు ఎంతమాత్రము వీలులేదని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు స్పష్టముగ తెలియజేసిరి. కాని ఈవిషయమై అయ్యుధ యుద్ధసామగ్రిని తగ్గించుటకు వాతావరణాధార ప్రయత్నింపవలెననిరి.

వర్నెయిల్స్ ఒడంబడికలో లేనట్టియు దాని నివేదికమున జెప్పబడినట్టి సంగతులను నష్టపరిష్కార సంఘమువారు విచారించరా దను యభిప్రాయమును వరుణానిరాజుని యడుగ దానిని 16 లేదని ఆంగ్లో ప్రెంచి వ్యాయవాదులు నిశ్చయించెదరనియు, ఈవిషయమునంతను వారి తీర్మానము ప్రకారము ఆలోచించెదరనియు మద్దతుగా మద్దతు ప్రభుత్వము నిచ్చిరి.

ఇంకను కష్టములున్నవి.

లండన్, జూలై 10:—లండన్ పార్టీ సభలో పార్టీ సభాపతి గూర్చి భిన్నాభిప్రాయములు బయటికొచ్చెను. లండనులో క్రొత్త ఒడంబడిక కుదిరెనని సంభ్రమమునుబాటు. సభ జరుగు ననుకొనుచున్నారు. అసలచిక్కనిది ఎదుర్కొని జయించి యని కొంద రడుగుచున్నారు. తా నీయగల్గిన దానికంటె ఎక్కువత్యాగము కేయవలె నని మద్దతుగా మద్దతుగా అడిగిరేమోయని గొందరు భయపడుచున్నారు. పార్టీ సభలో చాలవరకు ప్రతికూల సంభ్రమిని దెలుపుచున్నవి. మరొకటి ప్రతికూల వివాద మాత్రము తొలగిపోయె ననుచున్నది. ఇంకను కష్టములున్నవనియు వ్యవహారమంతయు కుదురుటకు చాలకాలము పట్టునని మద్దతుగా మద్దతు చెప్పిన మాటలు నిజము.

జర్మను భయములు

బెర్లిన్ జూలై 11:—హెరియట్టు మద్దతుగా ప్రసంగములు రాజకీయవేలెత్తుకు బెర్లిన్ లో ఆకాభంగమును గలుగజేసినవి. లండను సభ యుద్దేశ్యములు సాగవని భయపడుచున్నారు. ఆర్థిక నిపుణుల నివేదికమును అమలులో పెట్టు విషయమై నష్టపరిహార సంఘమువారే నిశ్చయించెద రనుట ప్రతికూల సంభ్రమిని కలుగజేసింది. లండను సభకు జర్మనులను సలహానిమిత్తము ఆహ్వానించెదరే లేక ఒడంబడికను సంతకము కేయవలెననెదరేయని రాజకీయవేలెత్తులు జరుగుదుగ తెలియగోరుచున్నారు.

పోయింకేరుగారి అసంతృప్తి

పార్టీ, జూలై 10:—జర్మనులను నిర్వహించుటకు జరుగు నచ్చజెప్పటకు ప్రయత్నించుట తప్పని హెరియట్టు మగ్నోనాల్డుగారిని ఖండించుచు సెనటులో ప్రెంచి ప్రభుత్వ విదేశాంగ విధానమును గూర్చి ప్రశ్నించునపుడు పోయింకేరుగారు వాలుగు గంటలు మాట్లాడిరి. ఆర్థిక నిపుణుల నివేదికమును జర్మనులు అమలులో పెట్టువరకు లండను సభ నేర్పాటు కేయబడరాదనిరి. బుధవారము సభ అయినతరువాత ప్రకటించిన సంగతులు తృప్తికరముగ లేననిరి. జర్మనులు అపరాధము చేసినట్లే లేదని పరిహార సంఘమువారే నిశ్చయింపవలెననిరి. జర్మనులు తమ ధర్మములను నిర్వహించునో మిత్రమండలి ఎవరికుట్టుకు వారు తగినట్లు ప్రవర్తించుటకు హక్కుండవలెననిరి. పరియటగారు శుక్రవారము ప్రభుత్వము నిచ్చెదరు.

ఇటీవల పత్రికల వాగ్బంధము

క్రొత్తపత్రికలను బంధనలు

ఎక్కడలేని కోపము వచ్చుట

లండన్ జూలై 10:—రాత్రి 11.20. పార్టీ సభపరిపాలనమును ప్రతిపక్షులు ఆశ్చర్యచకుండుగలు కేయుటకై ఇటీవల క్రొత్త పత్రికలకు వాగ్బంధమును గలుగజేయ తీర్మానించినందుకు అందరును కినియుచున్నారు.

ఈ పత్రికాశాసనమువలన పత్రికాస్వతంత్ర్యముగా అసలు పత్రికాశాసనమువలన కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి ఆధికారమునకు లోనగునని ఒకపత్రిక వాకొనుచున్నది. పత్రికాశాసనము ఇకమీదట కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి కటాక్షము మీద ఆధారపడునని ప్రతికూల నడుపుచున్నది. దండనాధికారులకు ఇందు జోక్యములేకుండ జేసిరి. వారిని ప్రోత్సహింపజేసిరి. ప్రభుత్వవర్గముననున్న అధికారులను ప్రతికూలముగూర్చి ఆలోచించుటకు ఏర్పాటుజేసిరి. ప్రతికూల రెండుమాగలు హెచ్చరించినవిషయ మరల తలయెత్తుండ కేయ అధికారముగలదు.

ఈ క్రొత్త పత్రికాశాసనము చే ప్రతికూల రెండు విధముల ఆదరణ జరుగును. ప్రభుత్వవర్గమున పనిచేయు ప్రతికూల నోకరీతిగను ప్రతికూల మాగనున్న ప్రతికూల నింకరీతిగను ఆదరించుట తలస్థించునని వాగ్బంధము సహాయకార్యదర్శి దెలుపుచున్నాడు.

ఈపత్రికా శాసన సిద్ధాంతమును ఎవరును అంగీకరింపదు. ఎవరు అంగీకరింపకపోవుటచేతనే దానిని సమర్థింపవచ్చును. ఇది ఎవరికిని అవసరములేదు. కాని ప్రత్యేక అవసరమును నిర్వహించగల్గినటుల కనిపించుచున్నవని ఇవాళా పత్రిక ప్రకటించుచున్నది.

మ్యాడ్రిడు పోగొనుకర్కారము

మాడు నెలలవరకు మూయబడెను. 4000 ప్రేమలకు పనిలేకున్నది. నిన్నటిదినము పిరు హెచ్చువేతములు గావలెనని సమ్మెగట్టిరి. సమ్మె అన్వాయ మనియు పనికేటై కోర్కెలను మాడునెలలవరకు ఆలోచింపజాల మని ఎస్పెల్లాగారు తెలియజేసిరి.

స్వాండ్సు ప్రెసికకళాశాలలో కావలసినంతమంది అభ్యర్థులు లేరట.

నిరంజనపాలు అనునాతడు రచించిన మ్యాజిక్ క్రిస్టిక్ అను క్రొత్త ప్రహసనమును ప్రవర్తించిరి. ఆవియరు ప్రభువు, సర్, డెంజియా రాబర్ట్స్, మరియు అనేకులు భారతీయులునువచ్చిరి. ప్రేక్షకులు ప్రదర్శనమును ఆనందించిగాని ప్రతికూల ప్రాయములు అనుమలముగ లేవు.

లీవ్ ఎన్నికలలో కన్సర్వేటివ్ ప్రభుత్వం పై బిల్లు వచ్చినది.

లీవ్ పియాకుట

ప్రభుత్వమును కూల్చుటకు ప్రయత్నములు

కన్యూనిస్టులను అన్వేషించుట

లండన్ జూలై 11 ఉదయము 1.24:—కన్యూనిస్టు ప్రభుత్వమును కూల్చుటకు లండను లీవ్ పియాకుట వారీనువారు అరెస్టుజేసిరి. ప్రభుత్వముపై తిరుగబడి కూల్చుటని బోధించు రాజకీయపత్రములు చాలవారైనవి. 1920 లో మాస్కోలో లీవ్ పియాకుట సంఘిపత్రమును సంతకముకేసినప్పటినుండియు ఒక వాగ్బంధము కుట్రను ప్రభుత్వమును కూల్చుటకు ప్రయత్నించుచు వచ్చుచున్నది. ఈకుట్ర అన్నిటికంటె చాలా ముఖ్యమైనదిగానున్నది.

ఆస్ట్రేలియా మోలార్ వందర్లము

మోలార్లములో జరుగచున్నది. 93 మోలార్లకంటె నీలు ప్రదర్శనమునకు బండ్లనుబంపెను. ఆస్ట్రేలియాలో అమెరికన్ బండ్లు విస్తారముగ విక్రయముచేచే బ్రిటిష్ బండ్లకుమాడ అవాకాశమును కలిపి ఏర్పరచబడెను.

లండను వార్తాపత్రికలు ఎవరెవరు వర్తకశిఖరము కట్టుకుటకు ప్రయత్నించిన మ్యూలర్ ఇర్వెయినుగార్లను కొనియాడుచున్నది.

మా కాలదాసులు తెలియగలందులకై ఈదిగువవిషయము ప్రచురించబడినది.

బి. వి. మల్లారావు,
జైయమ్.

రక్షకచనములు, బంకవిరేచనములు, జీగటవిరేచనములు, అజీర్ణవిరేచనములు, నీటివిరేచనములు, పెండులగునవి ఈ యాతలకు మూడుపూటలు నేవించిన తోడనే నిలిచిపోవును. టిని పిల్లలకుకూడ వాడవచ్చును. పెండు నే నూరి మిచ్చును. అమ్మతాంబూలము డిపో, ముదరాసు - నాంబూలు.

చిననాటి రాజమాత్రులను గురించి యీ "ఇమ్మనశేషరా" అను తత్వము వ్రాసియుండునని తోచుచున్నది. ఆపద్యము లెంతైన లభించినా పరిశోధకులు ప్రయత్నింతురుగాక! "సంకుశాల నృసింహాచరిత్ర" పాఠశాలలో షాజామా వ్రాసిన "సైజీ" పహాకవి మఱికొందఱు నిజై తమ యగచాటలను నాటి నృపబృతుల దుష్కర్మిని తమ కావ్యములలో వ్రాసికొన్నార. ఇదియు నొకవిధమైన సంకుచితభావమేయైనను, మానవప్రకృతికి గల సామాన్యలక్షణ మని యూహింపవలసియున్నది.

మఱయు నీటమొరపాతరాజకవిత్వజాఁ డెవరో మనము ముందుగఁ దెలియవలసియున్నది. ఈతఁడు తనపంతులము గూర్చి.

సి. కాండిన్యగోత్రసంకల్పితఁ డాప సంబ

నూత్రుండు పుణ్యుండు, సుభగుండైన

భీమనమంత్రికిఁ బ్రయపుత్రుఁడన్నయ

కలకంఠి తద్భార్య గౌరమాంబ

కమలాప్రసరమునఁ గనియె సోమనమంత్రి

మల్లభ వల్లమ వాతీతయఁ

డెల్లన యతనికి నిల్లాలు మాచమ

వారిపుత్రుండు పంకజర్పనుండు

తే. గీ. లలితమూర్తి బహుళకానిధి కేసన

దానమాననీతిధనుండు ఘనుండు

దనకు లక్ష్మణుంబ ధర్మగోపిని గాఁగ

మనియె వైవాప్తమతము గనియె

కం. నధువదు నిలయము వెలువడి

తడవదు పరపురుషగుణము దనపతిశుభ్రున్

గడువదు వితరణకరుణలు

విడువదు లక్ష్మాంబ విబుధవిసరము వొగడన్.

అని తల్లియగఁ లక్ష్మాంబనుగూర్చి వ్రాసి యంతటితో

ముగింపక

ఉ. మానినులేడుగారు బహుమాననివారితీసమాసస

గ్లానికదానధర్మ మతిగౌరవమంజులతాగభీరతా

స్థానిక ముద్దసానికి సదాశివపాదయుగార్చనానుకం

పాసయవాగ్ధవానికిని బమ్మెరకేసయ లక్ష్మసానికే.

అనిగూడ వ్రాసినాఁడు. తనతల్లియగు లక్ష్మమ్మను ల

క్ష్మసానికనియె యేల ప్రయోగించినాడు ఈ సానియనుప్రయో

గము మున్నెన్నడు బ్రాహ్మ్యగృహిణులయెడ నెంచెన నెవ

రైనఁ బ్రయోగించిన దృష్టాంతరములన్నవా? భారతమున "కుం

తికి" ముదుసలిసానియనియు కాసనములలో "నైర్లక్ష్మమ్మ

సాని" యని కూడ్రస్త్రీలయెడలను వాడినారెగాని బ్రాహ్మణ

స్త్రీలసందర్భమున నెకాలమునైన సాని యను విశేషణము

చెప్పబడియున్న సంగతి దృష్టాంతరముకాలేదు. పాతన్న సాని

యని కల్పాలంకారముకొఱకు వేసిపాడెన్న నది "తల్లి" యెడల

నటులుండగూడదు. ఇదిగాక ముద్దసాని కొన్నిపాతములలో

ముద్దసానియని ఆపద్యములోనే మఱియొక విశేషణముగూడ

వైన పేర్కొనియున్నాఁడు. ఇదియేమికారణమో ఆమెయెవ

రో తెలియవలసియున్నది.

బ్రాహ్మణులు కొన్నాళ్లకు నియోగులు కొన్నాళ్లకు

మంత్రులుగా మారి పేరుచివరను "రాజు" అను క్షుత్రియపర

మైన కేబలముకదానిని కేబుకొన్నారనుట విస్పష్టము. ఆ పరి

ణామమే రాజభార్య ప్రభృతి, సాని, అని ప్రయోగించియుం

డనోపునని సమర్థించున నదమన్నను "ముద్దసాని" యను మాటి

యొక విశేషణముగూడ యిందగుపడుచున్నది. దీని కేమియర్థమో

బోధపడుటలేదు.

ఈ పాతరాజు భోగినీపండుకము వ్రాసి కడపట

ఉ. పండితకీర్తనీయఁడగు బమ్మెరపాతన యాశుభాంశుమా

రాండకులాచలాంబునిధి తారకమై విలసిల్ల భోగినీ

దండకము సప్రించెపహు దానవిహారకు తావుసింగభూ

మండలభక్త రక్షక విమతమానవపాదమదాపహారకుఁ.

అని యెంతయు శ్లాఘాపాత్రమైన కార్యమును గావించి

యెంతమతానే కొనియాడుకొని యీవిషయ మొక్కయక్షత

మైన తరువాతరచించినభాగమునందు "తెల్తు"నియుండలేదు.

కాని భాగవతముతరువాత రచించిన పీఠభద్రవిజయమునందు:

ఉ. భాగవతప్రబంధ మతి భాగవత ప్రచయించి దత్తకృ

ద్యాగకథాప్రసంగమున నల్పకవస్సుండనైతిఁ దన్నిమి

తాగమనక్రిందపరిహారతై యజనైకతైవహా

స్వాగమపీఠభద్రవిజయంబు రచించెద వేద్యతోడుతఁ.

అని భాగవతపురాణము రచించినట్లు వ్రాసినాఁడు. దీ

నినిబట్టి భోగినీపండుక మితినిదానా కాదా యని శంకింపవలసి

యున్నది. లేదా నేను వ్రాసినట్లు "ఇమ్మనశేషరాధము

ల"ను పద్యముపైని మఱికొన్నిపద్యము లుండవలయును. అవి

దొరకిన శి దండకప్రసంగముగూడ నుండునందరా సరే.

హేమనుందరో పాఖ్యానము సంస్కృత శ్లోకపరివృత్తము

[శ్రీరంగము సోమేశ్వర శాస్త్రిగారు]

(గత సారస్వతానుబంధము తరువాయి)

గజవర్ణనమునందు "మాకుంభకతిసత మానినీ ప్రసముఖం దొంగిలించినవంతుధూళియైతి" అను నీసపద్యపాదం నీక్రింది శ్లోకమున కనుకరణము:—

శ్లో. నీతా కుంభకతిసత తామినీనా మురోతై:

నే యం భృత్యా భృతమణిగణైః కంఠై రావృతైవ
ఇ త్యాఖ్యాతం నరపతిగృహద్యారి కుంభంద్రడింభా.
కుండాదండై ర్యపుషి బహులాం ధూలి ముగ్ధులయంతి.

కువైద్యునింద

శ్లో. చితాం ప్రజ్వలతాం దృప్త్యై వైద్యో విస్మయ మాగతః
నానాం గతో న మే భ్రాతా కన్యేదం మాస్తలాభువం"
అట్టి యాయాయుచ్చేపకభామణి యొకనాఁడు,

గీ. ప్రజ్వలించుమఁ గాలశంఖంబుఁ జూచి

చోద్యముం బొందె, భరి! నాసోదరుండు

లేడు, నే నూరి కేగినకవాడ నహహ!

ఇట్టిహస్తలాభువైద్యుఁ డెవ్వఁడనుచు."

ఉ. ధాతుపరీక్ష, దేహమలశుభ్రత్య, వస్తుగుణంబు, కాస్త్రని
ర్ణీతపథంబు, నోషధులశేషము, సర్వరూపానిదానముక
బ్రాతెగ నేర్చి, వై ననుభవజ్ఞులఁ బెద్దల నాశ్రయించి, య
జ్ఞాతరహస్యయోగములసారమెరిగినవైద్యుఁ డెవ్వఁడో.
ఈపద్యము విశ్వసజ్ఞాదర్శమునందలి—

శ్లో. న భాతో ర్విజ్ఞానం న చ పరిచయో వైద్యకనయే

వరోగాణాం తత్త్వావగతి రపి నో పస్తుఃసాధీః

తథా శ్యే తే వైద్యా ఇతి తరల యనో జడజనా

ననూ శ్యుత్వో ర్భృత్యా ఇన మను హరన్తే గదజామం.

అను శ్లోకమునందలి పూర్వపాదవ్యయము ననుసరించి

కొంతవఱకు నున్నది.

నాకుఁ దెలిసినంతవఱకు శ్లోకములను జూపితిని. పలు

శ్లోకము లన్నియు పర్వ నాసందర్భములను గవిచే నాంధ్రీకరింపఁ

రావు సింగభూపాలునకును నీతనికిని వీలచెడినదో అది

యును తెలియదు. కాని యీతనితల్లినిబట్టి యీతఁడు బ్రా

హ్మణకవికానియెడల ఆనాటిరాజులే యీతఁడు కృతియయ్య

బోయినను పుష్కకొనియుండదు. ఒక్క భట్రాజులవి తక్కు

తక్కిన బ్రాహ్మణేతరులకుతులు ప్రభువులు బ్రాహ్మణేతరు

లైనను బుచ్చుకొన్న ట్లంతగా నాంధ్రవాఙ్మయమునం దగ

పడదు. ఆచూచార మనుశ్రుతముగా నేటికొకటను వచ్చుచున్న

దనుటలో నిర్వివాదము. కామనూరి అప్పకవి:

తే. గీ. ఉపమగల్గినశయ్యల నొప్పియున్న

నంఘి భవుని కావ్యంబు గ్రాహ్యంబు గాదు

పాయసంబైన సంస్కారపకవ్యమైన

కాక మృష్టంబు పూజ్యంబు గానిపగిది.

అనిగూడ తెగడియున్నాఁడు.

పాపము చేమహార వెంకన్న విజయవిలాసమువంటి మ

నోహరమైన కావ్యరాజమును తింజాపూరు రఘునాథభూపా

లన కంకితముచేయుటకు గిజిజ్ఞాబుకొని దీక్షఁడై కోరినమ

ర్పించి యాత్మగౌరవమును గోల్పడినాఁడు కాని వానికి రెండవ

దారి లేకపోయినది. అదియును హరికిసమర్పించిన. బాగుండును

కాని కడుపుకన్నుర్చి చాలచెడిది. ఆకాలమందేమి యీకాల

మందేమి కవులవ్రతుకు చాల నీరసమై యాచతులకన్న దీనముగ

నున్నది. ఇది దేశదోర్భాగ్యమని యనకతప్పదు. పోతన్నవంటి

యాత్మనిగ్రహం లెండరుండెదరు? ఎవరండెదరు?

ఉ. కాటుకకంటినీరుచనుకట్టుపయిం బడ నేల యేడ్చెదో

కైటభవైత్యమర్దనుని గాదికికోడల యోమదంబయో

హాటకగర్భతాణి నిశ నాకటికూటికి పోయి యల్ల క

ర్నాటకీరాటకీచతుల కమ్ముఁద్రీ శుద్ధిగ నమ్ము భారతీ!

ఉ. బాలరసాల సాల నవపల్లవకోమల కావ్యకన్యకా

గూళల కిచ్చియాపడుపుమాడు భుజించుటకంటె సత్కవుల్

హావ్యులైన నేమి గహనాంతరసీమల కందమూల కో

ద్దాలతులైన నేమి నిజ దారసుతో దరపోషణారమై.

అని పోతరాజుమహాకవి, కవిబ్రహ్మ, మహాత్ముండు తన

యవతారమును చాచించినాఁడు.

బడినవి. ఈకవియొక్క యాంధ్రీకరణమునుగూర్చి కొన్నిమ

టలు చెప్పబడవలసియున్నవి:—

కొందఱు కవులు సంస్కృతశ్లోకముల నాంధ్రీకరించు

తట్టున భావమునకుఁ దోడుగా నందలిసమాసములనుగూడ నాక

ర్షింతురు. దీని నుద్దాహరణముగా శ్రీనాథుని వైమధాంధ్రీకరణ

మును జూపవచ్చును. వైమధాంధ్రీకరణమునందు మాత్రమే

కాక క్రీడాభిరామమునందు దీని శొకయుదాహరణమును జూ

పుచున్నాను:—

శ్లో. ఉద్దామద్యమణిగృహివ్యతికర ప్రక్రిడదర్శి-పల

బావలాబాలజటాలజాంగలతటిశిష్యా-జలోయవ్వయః

భావోన్మత్తప్రమూనసార్యకిరణాః ప్రూరప్రకాశా దృశా

మాయామృత్య సమావయంతి ధిగమూ ర్మధ్యాన్యకూన్యా

[దిశః.

అను మురారికవిప్రణీత మగు ననర్థ రాఘవముందలి శ్లోక

మును సమాససంవిధానమును మార్చునంద నీక్రిందిరీతికి నాంధ్రీ

కరించెను:—

కా. వ్రాతె నిశ్శుల భానుభావ్యతికరప్రక్రిడదర్శి-పల

బావలాబాలజటాలజాంగలతటిశిష్యా-జలోయవ్వై లై

గోలంజంబులు మూఱి ముట్టు వెఱచెం గ్రా వేది వీరెండల,

జాలం గ్రాగి కరంబు వేడి యగు కా-సారాబ్జమైరేయముల్

వై సమాసవిధానమతోఁ గూడినపద్య మొక్కటి హరవిలా

సమునందఁ గూడ కలదు.

మఱికొందఱు కవులు భావమునుమాత్రము గ్రహించి

తమ స్వాతంత్ర్యమును జూపి పద్యములను రచింతురు. ఉదా

హరణముగా మనుచరిత్రయందలి పద్యము నొకదానిని జూపు

చున్నాఁడు:—

నీ|| ఏవిహంగముఁ గన్న- నెలుగు లిచ్చుచు సారె

మను నైకతంబులఁ గూడఁ బాటుఁ

దాటికన్గొని యది- తనజూడు కాకున్న

మెడ యెత్తి కలయంగ-మింట నరయు

నరసి కన్నీటితో- మఱి తామర యెక్కి-

వచన మెండగ సరో- వారి నద్దు

నక్షి త్రావగ నైచ- కట్టిట్టుఁ గన్గొని

ప్రతివింబ మీక్షించి- త్రమసి యుంతు

గీ|| సుటికి యొకఁలు తడియ వే-టోక్కరిమ్మ

కరుగు నరిగి రంబుతోఁ దిరుగులేంట్లఁ

బాడుచు ముక్కున మఱియును- బోవు వెదక

సంజఁ బ్రియుఁ బాసి వెగ నొక్క-చక్రహాశి

ఈపద్య మీ క్రిందిశ్లోకమునకు ననుకరణము

శ్లో|| ఆయాతి యాతి పున రేష చలం ప్రయాతి

పద్మాంకురం చ విదినోతి ధునోతి పక్షం

ఉన్నతవ ద్భ్రమతి కూజతి ముక్తకంఠః

కాంతావియోగవిధురో నిశి చక్రవాకః||

రెండవతెగకవులయాంధ్రీకరణమున కింకొకయుదాహరణము:—

యామినీపూర్ణలిలకామిలాస మను గ్రంథమునండి చూపుచు

న్నాఁడను:—ఈగ్రంథము చల్లపిల్ల నరసకవిచేఁ జేయబడినది.

శ్లో|| నై వం వ్యాకరణజ్ఞమేతి పితరం,

న భ్రాతరంతార్కికం

మూ రా త్సంకుచి తైవ గచ్ఛతి యథా

చణ్ణాలత శ్చాందసాత్

మిమాంసానిపుం నపుంసక ఇతి

జ్ఞాత్వా నిర స్మాదరాత్

కావ్యాలంకరణజ్ఞమేవ కవితా కన్యా వృణోరేస్యయః||

అనుశ్లోకమును గ్రంథకర్తయగుచల్లపిల్లనసకవి యి ట్లాంధ్రీక

రించియున్నాఁడు.—

సి|| సకలార్థత త్ప్రజ్ఞ-శబ్దశాస్త్రజ్ఞునిఁ

గన్నతండ్రిగ నెంచి- గౌరవించు,

ఘనతరసాహిత్యకల్పకు లైనట్టి

తార్కికులందు సో- దరత నిల్వఁ,

బరమపుణ్యాన్నయ-పతనశీలర నంట

రాని వారిగ దూ-రతఁ జరించు

మహితధీయుతుల, మీ మాంసశాస్త్రజ్ఞులఁ

బుం స్తవహీను లటంచు. బుద్ధిశేషు

గీ|| భూరివాటక కావ్యశృంగారభాస

కనదలంకారకేబల- త్తణము లరయఁ

వానికడఁ జేరి పదిలో-న- పలపు బూరఁ

దొడరి పరియించు కవితావ-ధూలలాహ||

ఈసంపర్కమునందు ముక్కు తిమ్మవార్యునిపాఠజాత పహరణ

మునందలి:—

(సశేషము)

ఆంధ్ర గీతి

[శ్రీ పాద రామమూర్తి శాస్త్రి గారు]

IV

శ్రీ త్యాగరాజస్వామి

శ్రీశ్రీయరు మహాకవి, సంగీతానందము లేనివారినిగురించి నర్తించుచు, వారు కుట్రలు రాజద్రోహములు మొదలగు దుర్మయములకు తగుదురని వ్రాసియున్న సంగతి ఆందరికూ విశేషమే. త్యాగరాజు అంతఃప్రేమగా నచింపకపోయినను భక్తియు సంగీతజ్ఞానపీఠానులకు మోక్షము లేదని, సారమతి రాగమున “మోక్షముగలవాఁడవిలోన” యను కీర్తనములో నూచించియున్నారు. శ్రీత్యాగరాజస్వామిని గురించి అనేక అద్భుతకథలు వాడుకలో నున్నవిగాని, వాటినిన్నిటిని యిక్కలపుజనులు నమ్మరేమో యని సంకోచముగ నున్నది. అయినను, ఒకటి రెండింటి నిందు వ్రాయుచున్నాను.

శ్రీ త్యాగరాజస్వామి కొంతవయస్సు గడచినతర్వాత అనేక తీర్థయాత్రలు చేసిరి. వారు తిరుపతికి బోయినప్పుడు శ్రీ వెంకటేశ్వర విగ్రహమున కెదుట యొకతెర కట్టబడియు న్నందున, వారికి దేవదర్శనము కాలేదు. అందువైని, అక్కడనే గోగోపతురాగమున, “తెరతీయగరాదా, తిరుపతి వెంకట రమణా, నాలోనిమత్సర మను || తె ||” అనేకీర్తనమును పాడగానే, తెరపంతలు తానే పడిపోయి విగ్రహము దృష్టిచరమైనవట. వారు తిరిగివచ్చునపు డొకమొదలూరుగాను వారిని సత్కరించి, వారు స్వగ్రామమునకు ప్రయాణ మవునప్పుడు కొంతసామ్యు నిచ్చి, వినయపూర్వకముగ నమర్చించినాను గనుక పుచ్చుకొనవలెనని ఎంతబలవంత పెట్టినను, త్యాగరాజు నిరాకరించెను. అప్పుడు, ఆయనకు తెలియకుండగనే ఆయన శిష్యులతో జెప్పి పల్లకీముల ఒక వెయ్యిరూపాయల సంచి దాచిపెట్టి, తరువాత మొదలియారు నెలవుతీసికొనెను. త్యాగరాజస్వామి ప్రయాణము సాగించి, ఒక ఆరణ్యమధ్యమున రాత్రిపోవుమండగా, దొంగలు వచ్చుచున్న శబ్దము వినబడుచున్నదని శిష్యులు త్యాగరాజున కెరిగించిరి. అప్పుడు వారు “మనవద్దనేమన్నది? రానిమ్ముమనకేమి భయమని శిష్యులతో ననగా, వారలు రూపాయలసంచి పల్లకీలో మొదలియారుగారు త్యాగరాజునకు తెలియకుండగనే ఒకమూల నుంచిన సంగతి తెలిపిరి. అప్పుడు ఆయన ఆగ్రహపడి, ఆసంచిని దొంగలకు పారవేయుడని శిష్యుల కాజ్ఞాపించి, దర్బారురాగమున “ముందు వెనుక నిరుప్రక్కల” అనియు “ఏది నీబాహుబలము” అనియు కీర్తనలను బాడి శ్రీరాముని ప్రార్థించుచుండిరట. తర్వాత కొంతసేపటికి దొంగలు కనబడి మహాప్రభా రాత్రి యంతయు తమపల్లకీకి రెండుప్రక్కలను నిలువబడి యిద్దరు మహాశైవ్యులు మామీద తీక్షణమైన శరవరంపరలు విడుచుచునే యుండిరి. వారిమీద మాకు కోపములేదు సరేగదా? వారియం దమితభక్తి జనించుచున్నది. ఆ విషయం గళవిగ్రహములను, దగ్గరనుండి వెలుగులో చూచెదమని ఊహించి, తెల్లవారిననరకు ఊరుకొనియుండి, యిప్పుడు పల్లకీయొద్దకు వచ్చి చూడగా వారు కాన్పించుటయే లేదు. ఎక్కడ నున్నారో తెలిపెదగా, స్వామీ! అని త్యాగరాజు నడిగిరట. అప్పుడు త్యాగరాజు దొంగలు వచించినరీతిగ, తన్ను రెండుప్రక్కల నుండి సంరక్షించిన దివ్యమూర్తులు సాక్షాచ్ఛిరామలక్ష్మణులే యని నిశ్చయము చేసికొని, వారిదర్శనము దొరకుటకు దొంగలెంత యదృష్టవంతులౌ గదా యనియు, ప్రతిరోజునను వారి భజనము చేయుచున్న భక్తడను తనకు అట్టిపుణ్యము లభింప నందులకు అమితముగ దుఃఖించుచు, రామబాణ ప్రభావమును కొనియాడు, “ఎవరిచ్చిరిరా, ఆశరచాపములు” (మధ్యమావతి), “రామబాణ” (సావేరి) “వాచామగోచరమే” (సీ తివంతి). “రామరామ” (మోహన మొదలగు కీర్తనములను పాడిరి. ఇది రామదాసు, తనకు దర్శన మీయకుండ తానీమాకు దర్శన విచ్చిన రామలక్ష్మణుల సంగతి విని విచారించినరీతిగ నున్నది.

తరువాత వారికి కొన్నిరోజులకు భార్యావియోగము తటస్థించెను. అప్పుడు రాగి పైరలచెంత రమ్యమా వరమొలక రాజల్లునా? యనుభావము కలిగియున్న “తొలిజన్మమున జేయు పాపము (బీహార) కీర్తనమున ఏపాపముజేసితిరా (అతాణా) కీర్తనమును రచించిరి. వీరు మొదటిభార్యతనంతరము రెండవ వివాహము జేసికొనిరినియు ఒకమహారై తప్ప పుత్రసంతతి లేదనియు ఒకరు వ్రాయుచున్నారు. కాని, యిప్పుడు తంజావూరుజిల్లాలో, త్యాగరాజు మునిమనుషునిపుత్రుల మని చెప్ప

కొనువా రొకరిద్దరు, స్కూలుమాస్టర్ లేక వేరొకయంద్యోగమో చేసికొనుచు నున్నారని తెలియుచున్నది. కాని వారు త్యాగరాజుపుత్రిక సంతతివారో లేక త్యాగరాజు సోదరుడు జప్పేతుని సంతతివారో నిశ్చయముగ తెలియలేదు. త్యాగరాజస్వామి ప్రతి ఏకాదశిరోజునను, అతిదీక్షతో కష్టపాసము గడసి రాత్రి నిశ్చలధ్యానపూరితహృదయముతో భక్తి మార్గము బోధించు క్రొత్తకీర్తనములను, అమితములగు వింత సంగతులతో బాడుచుండుట మామూలని తెలియుచున్నది. అట్టి పర్వదినములందు వారి మనోహరగానమును వినుటకు చుట్టుపట్ల గ్రామములనుండి వేల కొలది జనులు, శ్రీత్యాగరాజస్వామి ఎప్పుడు తనకుటిరమువద్దలి బయటికి ఎప్పుడునెత్తురో యని నిరీక్షించుచు, వీధిలో కటికనేలపై చతి కిలబడి, కుప్పలుకుప్పలుగా కాచుకొని యుండెడివారట. నిమ్మల్యమనూరుయొడగు మహాభక్తుడు, సరంపరము భగవంతునికొరకు పరికించుచు తనమనమునుండి పొరలిపోరలి వచ్చు అభిప్రాయములను, భావానుగుణ్యముగ దివ్యగానమున బాడుచూ, మైమరచి శ్రీహరిని సంబోధించునపుడు, అట్టిమహానుభావుని సందర్శించి, విని యానందించుట కవిత్వతూహలము జనసామాన్యమునకు కలిగినదన్న వింత ఏమున్నది? ఆంధ్రభాషాజ్ఞానము లేని తమిళప్రజలను, కేవలము నాదబలిమిచే దూరదేశములనుండి ఆకర్షించి, తన కంఠస్వరమువల్ల వారిని పరవశులు గను విభ్రాంతులుగను చేయగలిగిన మహాశక్తి ఎంతఅద్భుతమై యుండువలెనో, చదువరులే ఊహింపగలరు. ఇప్పుడు ఒకరి యొద్ద నొకరు నేర్చుకొనుచు వచ్చినందువలనను తెలుగు తెలియని అరవగాయకలచే విశేషముగ పాడబడుటచేతను, నగము పన్నెత్తిన కీర్తనములను వినినతోడనే మనకు పరమానందము కలుగుచున్నదిగదా. వాటినే శ్రీత్యాగరాజస్వామి స్వయముగ బాడుచున్నపుడు, ఎంతమాధుర్యముగ నుండెడివో మనమే ఊహింపగలము. ఆయన బ్రతికియున్న రోజులలోనే, కైట్లు తెల్లగ్రాములు లేకపోయిననూ, ఆయనకీర్తి అర్యావర్తమంతయు వ్యాపించియుండెను. ఆయనను దర్శించి ఆయనమధురగానమును వినుటకు విదేశములనుండి జనులు ప్రత్యేకయాత్రలు సలుపుచుండెడివారట. ఒకమారు తిరువాన్కూరునుండి పల్లవిలో అసమానుడని ప్రసిద్ధి కెక్కిన గోవిందమారార్ అనుగాయకు డొకడు త్యాగరాజును దర్శించుటకు వచ్చి, యింకొకరి ద్వారా తనయభిప్రాయము (అయ్యగారిగానమును వినుట) తెలియబరచెను. ఇది 1888 వసంవత్సరమున జరిగినది యను. యస్. రామస్వామి అయ్యరుగా రొకవ్యాసములో వ్రాసియున్నాడు. అందువైని, త్యాగరాజు తనశిష్యునొకని పాడుమని యజ్ఞాపించగా గోవిందమారారు, “అయ్యా తమరుపాడవలెనని నా ప్రార్థనగాని, తమశిష్యులు పాడినందువల్ల నాయభిప్రాయము నెరవేరదు. నేను జబ్బుమనిషివైనప్పటికి, కొంచెముపాడగలను, తమగానము వినుటకు ప్రత్యేకముగా తిరువాన్కూరునుండి, వ్యయప్రయాసముల కొర్చి వచ్చియున్నాను.” అని మనవిచేసెను. అందులకు త్యాగరా జింతుకగోపించి. “ఏమి వీడు ధైర్యముగా నన్నేపాడుమని అడుగుచున్నాడే. జబ్బుమనిషియట. కొంచెముపాడగలడట. జబ్బుమనిషి ఏమిపాడునో? కానిమ్ము విందము,” అని జవాబు ఒకమధ్యనర్తికి చెప్పెనట. అప్పటికనేకజనులచే పూజింపబడుచు, నారజావతార మని ఎల్లపుడు నూ శిష్యునుండలిచే పొగడబడుచుండుటవల్ల త్యాగరాజు, ఎంతమహనీయుడైననూ మానవుడుగాన, అట్లుకొంచెము గర్విం చి జవాబుచెప్పియుండవచ్చును. అప్పుడు గోవిందమారార్ గానము ప్రారంభించి, యిక్కలములో నోటబుట్టుటకు కూడ నసాధ్యమగు, పంచమవక్రకాలములవరకు పలచి పాడగా, అచ్చట నుండు ఘనుష్యులేకాక జంతువులకూడ ఉత్సాహమున మైమరచి తాళానుగుణ్యముగ నభినయములు చేయుచుండెనట. గానము ముగిసినతోడనే, త్యాగరాజు, గోవిందునకు, తానొనర్చిన యపరాధము తెలిసికొని, మహనీయుడు గాన, తాను చేసిన తప్ప నంగీకరించి, గోవింధునకు నమస్కరించి త్నమాపణచేడుచు తననమ్రతను మాటలయవసరము లేక కేవలము స్వరమువల్లనే సప్తమగునాచించు “ఎందరోమహానుభావులు, అందరికీ పంపనములు” అనుకీర్తనమును శ్రీరాగమున అప్పటికప్పుడే కల్పించి పాడి, తిరిగి గోవిందమారార్ ను విభ్రాంతునిజేసిరట. యాకీర్తనము అచ్చటచ్చట యిప్పటికిని పాడుచున్నారు; అదివినినవారికి దీనిని శేషము వేరే చెప్ప నక్కరలేదు. త్యాగరాజకీర్తనములలో పంచరత్నములనబడు అయిదుకీర్తనలలోను, యిది ఒకటి, తక్కినవి, “కనకనరచిరా” (వరాలి) “సాధించెనే” (ఆరభి) “దుడుకుగల” (గాళి), “జగదానంద” (నాట).

తరువాత కొన్నిసంవత్సరము లిటులేనే గడపి, తుదకు, “ఓరామా, నిన్ను యిన్నిసంవత్సరములు పద్మతప్పక భజనచేసి యున్నానుగదా. యిప్పటికైననూ జ్ఞాన మొనగరాదా” యని ప్రార్థింపగా, శ్రీరాముడు స్వప్నములో కనబడి, సన్నాసము అసికోవలెననియు, తదనంతరము వారమురోజులకు మోక్షము చేసిననియు చెప్పెనట. ఆప్రకారముగ నే, శాస్త్రజ్ఞులను రప్పించి, త్యాగరాజు సన్నాసము తీసికొనగా, సరిగా వారము రోజు లయినతర్వాత, 1846 వ సంవత్సరమున, పరాభవనామ సం|| పుష్య బ|| పంచమిపాడు, శ్రీత్యాగరాజస్వామి లోకాంతరగతుడయ్యెను. మరణించునపుడు ఆయనకపాలము బద్దలు చేసికొని ఒకదివ్య లేజము పైకెగసి ఆకాశములో కలసిపోయెనని చెప్పుకొనువాడుక గలదు. తమిళులు, వారిపేరున తిరువయ్యార గ్రామమున, ఒకమతము కట్టియున్నారు. అచ్చట నిప్పటికీనీ, ప్రతీసంవత్సరము సుప్రసిద్ధ గాయకులందఱునూ గూడి, ఉత్సవములు గానకాలక్షేపములు జరుపుచు, శ్రీత్యాగరాజస్వామి కీర్తిని కొనియాడుచున్నారు. వారిదివ్యకీర్తనములను బాడుకొని యానందించు జనకోట్లవల్ల ప్రతిరోజుననూ “త్యాగరాజ” యనునామము ప్రతీకీర్తనచిననకు ఉచ్చరింపబడుచునే యుండగా, వారికీర్తి అనంతమనియు సర్వవ్యాప్తమనియు, దానిని నిలబెట్టుటకు శిలానిర్మితియు లనవసరములనియు, వేరే సప్త నక్షరలేదు. మనస్వదేయుడు త్యాగరాజునకు గౌరవార్థమై మనయాంధ్రు లేమియు చేయకుండుటకు మనము చాలా సిగ్గు పడవలసినదే. గానకళను పునరుద్ధారణచేసి, అందులోకూడ మునుపటివలెనే దక్షిణమునంతటను మార్గదర్శకులుగనుండుటకు ప్రయత్నించినయెడల త్యాగరాజునకు తగిన గౌరవము చేసినవార మగుము.

శ్రీ త్యాగరాజస్వామి రచించిన కీర్తనలసంఖ్య అధమ పక్షము 6000 అని తెలియుచున్నది. కాని, కొన్నికీర్తనలు వాడుక లేకపోవుటచేతను కొందరు శత్రువులు చాలాభాగము కాలేక్షిచేత తిగులబెట్టినందువల్లను, యిప్పుడు మనకు 800 మిగిలినవి. అందులో స్వరములతో నున్నవి దాదాపు 600. అవి యైనను ఒక పుస్తకములో లేవు. అనేక పుస్తకములనుండి తెక్కించిన 600 అవును. ప్రారంభదశలో అందఱు గాయకుల వలెనే త్యాగరాజుకూడా “విరిబోజి” “జలబాక్షి” మొదలగు వర్ణముల నేర్చుకొన్నవారే. శ్రేత్రయపదములకూడ బాగుగ రాగముకొరకు గుర్తించినవారే. కాని అటుతర్వాత మామూలు బాటవదలి నూతనపద్ధతి నలవించి, క్రమమైన మార్గములో నికి తీసికొనివచ్చిరి. వీరిరోజులలోకూడ జావళీలలో నున్న “మజా కీర్తనలో రాదనిన్ని, తింటేగారేలేతనివలె, వింటే జావళీలే వినవలెననిన్ని, శ్రీలకు అనువ రించని సంగీత మొక సంగీతమా యనిన్ని భజనకూడా ఒక గాంధర్వవిద్యయేనా” యనిన్ని అభిప్రాయపడువారే విశేషముగా నుండిరట కాని త్యాగరాజస్వామి చిన్నప్పటినుండియు జావళీలను పోయముగ దలచినవాడై అవిపాడుట పాపమనియు ఉన్నతసంగీతా దర్శవిరుద్ధ మనియు నమ్మియుండెడివాడు. “భగవన్నామసం కీర్తనయం దుపయోగింపబడు సంగీతమునందు రక్తి ఏల లేకుండవలెను? శంకర భృంగి నలేక నార దాంజనేయరు లుపాసించినది రక్షిరహితగానమా? రక్తి లేదనుట మనమనంబులు నిర్మలములు కావనుటకు నిదర్శనముగాని, సంగీతములో నున్న లోటుగాదు” అని. తర్కించుకొని, భావానుగుణ్యముగ రాగముల నుపయోగించి, స్వాభావికముగ మూర్ఖునా ప్రస్తాములు చేయుట సాధ్యముకాదా యని యాలోచించి, కీర్తనములలో “సంగతులు” వేయుట నూతనముగ వీ రేర్పరిచిన పద్ధతియే. ఈసంగతులయొక్క రక్తి త్యాగరాజు కీర్తనము లన్నిటిలోను స్పష్టముగా కనబడును. ఈవిషయములో త్యాగరాజు, జర్మన్ గాయక శిఖామణియనబితో వేన్ దొరగారితో పోల్చదగినవారని ఒకరు వ్రాసియున్నారు. ఇదిగాక అప్పటికి వాడుకలో నున్న రాగములమిక్కిలి తక్కువయి యున్నందున, అపూర్వరాగములను బయటికి దీసి వాటికి లక్షణప్రమాణము లనదగు కీర్తనములనేకములు రచించినది త్యాగరాజస్వామియే. తమ పూర్వులగు వెంకటమఖిపర్వరచిన 72 మేళకర్తలనుండియు, క్రొత్తరాగములను దీసి విశేషముగ కీర్తనలలో కనబరిచినవారు, అప్పటికి నిప్పటికి వీరే. నాదమాధుర్యము ఎక్కడనున్ననూ బయటికి దీసి స్వరూప మేర్పరచుచుండిరి. వారు గలించి 150 సంవత్సరములకు పైన యైనదిగదా. ఆ విధమున అధమపక్షము నాలుగయిదు క్రొత్తరాగములను బయటకు దీయగలిగిన మొనగాడు, గాయకులలో ఒక్కడునూ బయలుదేర లేదు. గానవిషయమున మనము వహించిన శ్రద్ధయొక్క ప్రమాణము తెసిలికొనుట కీవిషయ మొక్కటియే చాలును. (288)

బందరు
(స్వకీయవిలేజుల)

తిలక్ చౌకు

జూలై 10:—మా బృందావనపురమధ్యమందు రాబిడ్డల నా స్వీయ అనుయాయులగుచు. దానినే యిటీవల తిలక్ చౌకుని వ్యవహరించుచున్నార. ఈ చౌకుమట్టును వివిధవస్తువుల విక్రయించు దుకాణములు, పావులు వరుసలుదీరి యొకటి యొక యొకటి యుండియున్నది. ఈచౌకుమధ్య కృష్ణానదీ జల పూరితమై కట్టడపు తటాకముకట్టి గలదు. ఈతటాకమునుండి పట్టణముయొక్క వివిధప్రాంతములకు కృష్ణాజలము తూముల ద్వారా సప్తయి చేయబడుచున్నది. ఇప్పుడు నీటివంపులు వచ్చి యుండుటచేత వైయోర్యాటు పంపులుగల పీఠులలో తీసివేయబడుచున్నవి. కాని పంపులైన అన్ని పీఠులలో వ్యాపింపజేయబడినను చౌకుమధ్యనున్న కోనేరుమాత్రము పూర్ణివేయబడదని విశ్వసించుచున్నాము. ఈచౌకుయొక్క వైకాల్యము మూడు 418 యొకరము యుండియుండును. కావున యెన్ని వేలజనమయినను సామాన్యమయములందు చక్కగా విహరింపవచ్చును. సాయంత్రము చౌకు జనాకీర్ణమయి యుండియుండును. చౌకు పురమధ్యమందుండుటచేతను, సమస్తమయిన దుకాణములవలననే యుండుటవలనను, విశాఖమును విహారయోగ్యమయిన స్థలమగుటవలనను పనియున్నవారు లేనివారు సహిత మచటనే కూర్చుంటున్నవారు. ఇట్టిజనాకీర్ణమయిన పురమధ్య స్థలమెట్టిపీఠియందుండవలెనో చదువరులూహించుటకు కష్టముకాకపోదు. సాధారణముగా అందరికిదోచునట్లు శుభ్రమై, ఆకోగ్యత్రవమయి, ఆకవర్ణవంతమై శోభాయమానముగ నుండుననియొకరులెరులం తలంపవచ్చును. కాని దుమ్ముమూరితోను, మురికి నుంటలతోను నిండియుండునని యెవరు తలంపరు. మా దౌర్భాగ్యము మాత్రము యిటులనే పట్టివది. పట్టణములోని వివిధపీఠులలోని వర్షపునీరు, కొర్రాయిల వర్షచిందు నీరు ప్రవహించి పూరియటకుపోవుటకు జలమార్గములు లేకపోయినను పట్టణమధ్యమందలి చౌకులోని నీరైనను నిలవజేరి మురుగకుండునట్లు జూడవలసిన బాధ్యత మ్యునిసిపాలిటీ వారిపై నున్నదని వాడు గ్రహించిన బాగుండును. ఒకవేళ మేము ఈ పల్లపుప్రదేశముల పూర్వపుటకు ప్రయత్నించినామని నుడువవచ్చును. వారుచేసిన ప్రయత్నమువల్ల చౌకులో నీరునిలచుట మానినవా? లేదు. ఈచౌకులో సాధారణముగా కాంగ్రెసు జహిరంగసభలు జరుగుచుండును. నీరు నిలిచియుండుటవల్ల సభలుజరుపుటకు వీలులేకయున్నది. ఒకప్పుడు ఈ చౌకులో చిన్నచిన్న చెట్లకు చెంచి మనోహరముగజేయ యత్నించిరి. ఈ పని నిర్వహించుటకు సామ్యులేకనో మట్టియేకారముననో మానివేసిరి. ఏదియెట్లున్నను నీరు మాత్రము నిలవజేరకుండునట్లును జట్కూబుడ్డు, గడ్డిమోపులవాండ్లు ఆచటజేరకుండునట్లును, ఉదయము, సాయంత్రము పరీశుద్ధియచేయబడునట్లును, దుమ్ము కలరగునప్పుడు నీరు చల్లునట్లును జేయుట మిక్కిలి అవశ్యకమని మ్యునిసిపాలిటీ వారికి విన్నవించుచున్నాము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యుల రాక

మా జిల్లా కాంగ్రెసు తగాయదాలను పరిష్కరించుటకు గాను రాష్ట్రీయసంఘముచే నియోజింపబడి శ్రీ యాత బులుసు సాంబమూర్తిగారు యిచటికి వచ్చిన సందర్భమున పురమందిరమున నొక మహాసభ గావించబడినది. తత్సభకు శ్రీ ముత గాడికర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. వారి ప్రారంభోపన్యాసములో టాలెస్టాయి (వాసిన వివాన్ దిఫూర్ (మూర్ఖరాజుని) సర్వోత్తమరావుగారిచే తెనుగింపబడిన అనుకథను చెప్పి యాశోజులలో తలతోపని చేయుటకంటె చేతితోనే పనిచేయుట చాల అవసరమని చెప్పిరి. చేతితో ఉపన్యాసముచేయుచున్న తమన్నే హేతుకు సాంబమూర్తి అధ్యక్షుని ఆజ్ఞను మన్నించి నోటితో కొంచెము ఉపన్యాసము చేయుదురుగాక యని చెప్పిరి. ఆప్పుడు సాంబమూర్తిగారు నూలువడకుండుచిరి. అంతట వారులేచి ఆహమ్యుదాబాదుసభకుతామువల్లియుండకపోవుటచేనావృత్తాంతము తాము శిష్టజాలమనియు స్వయముగ జూచి మాట్లాడి వచ్చిన సర్వోత్తమరావుగారి కాంగ్రెసు సందేశమును గూర్చి చెప్పియుండిన బాగుండునని చెప్పిరి. అంతట సర్వోత్తమరావు లేచి ఆహమ్యుదాబాదు సృత్తాంతమును చెప్పుచు ప్రజలను కొనువంత విశేషములు స్వరాజ్యపార్టీవారికి కాంగ్రెసుపార్టీ వారికి లేవనియు తీర్మానములన్నియు సరముగానే వున్నవనియు అంజలు కలిపి పనిచేయుటకు యిష్టపడిరనియు రాజోపు ఆరు

నారాయణరావుగారికి జనాబు

ఆంధ్రరాష్ట్ర) శాతీయోపసంఘమునుగూర్చి జెజవాడ లోని మిప్రత్యేకవిలేజులో ఆ. నారాయణరావు ఎమ్.ఎల్.సి. గారు చేసిన సంభాషణమును ఈనెల 9 వ తేది ఆంధ్ర పత్రికలో చదివియుంటిని. నారాయణరావుగారు తమసభలే ప్రజాప్రతినిధిసభలనియు కాంగ్రెసుసభలు ప్రజాప్రతినిధిసభలు కావనియు తమ సంభాషణలో ధ్వనింపజేసిరి. వీరు కాంగ్రెసు విధానమును తెలిసికొనక మాటలాడి యుండిరని యూహింపవలసియున్నది. కాంగ్రెసు విధానములో సంవత్సరమునకు పాపలా చెల్లించి కాంగ్రెసు మతమును స్వీకరించిన ప్రతివారికిని వోటునిచ్చు నధికారము గలదు. వారిసభలతో, పదిరూపాయల పన్ను చెల్లించువారికే వోటుహక్కు గలదు. ఇవి ఏల ప్రజాప్రతినిధిసభలుకావో మరియొకసారి నారాయణరావుగారు దీర్ఘబుద్ధితో నాలోచించెదరు గాక. తమసభలకు నెన్ని నియమములకలవో అన్నియును జ్ఞచటకుకూడ వర్తించును. వానిని అవలంబింపకపోవుట అధ్యక్షులలోప మని సభను విక్షించిన నారాయణరావుగారికి స్ఫురింపక పోవుటకు అధ్యక్షులయందు వారికి గల పరిపూర్ణవిశ్వాసమే కారణమై యుండగలదు. కా రాగారమునకు చెల్లినవాటను ప్రజోపయోగమునకై ద్రవ్యమును చెచ్చించిన వారును సమానత్వాగులే యని వీరు నడివిరి. కాంగ్రెసు ఆజ్ఞ ననుసరించి నడచుకొనక, కేవలము తనకున్న సామ్యులో కొంతభాగముచెచ్చించినమాత్రమునత్యాగియెట్లునో వీరాలోచించినటుల కాన్పింపదు. పెద్దలను వారి తప్పలనుబట్టి దూషించి ఆగౌరవపరచుటకు తామే, యు త్రమమార్గమునకు సుత్తపపథకులను అలంబించి నాయకత్వమును వహించి యాయుద్యమము నడపుట యత్తమమని నారాయణరావుగారు యునుటకుఉపదేశముగావించిరి. “ఉర్విజనులకెల్ల నుండుద్రవ్య” అని వేమనయోగింద్రుడు కావించినాడు. పెద్దలేదైన తప్పుచేసిన ఏమిట్లు చేసితిరని యడుగుట నారాయణరావుగారిభావములో తిరస్కారమని నూచించుచున్నది. వీరు కాననసభలో సోఫాల మీద కూర్చొనియుండు పెద్దలందరికిని బహు వినయవిధేయులై, వారి నేమియు ప్రశ్నింపక, తీర్మానము లుపసాదించక నిర్విణ్ణులై చూచుచుండురాజోలు. కాంగ్రెసు ఆజ్ఞను ఆచరణలో పెట్టలేదని పెద్దలను విమర్శించుట నారాయణరావుగారి దృష్టిలో మహారాధముగా నెంచబడుచున్నది. సభలలో ప్రశ్నించిన పెద్దలయందుగౌరవములేదనియు, లక్ష్యములేదనియు

నెలలో ఏపార్టీవారు ప్రాబల్యము చెందునది లేలననియు ఆది జిల్లాలో కాంగ్రెసులో సువ్యక్తముకాగలవనియు ప్రజలు తమ బాధ్యతను గుర్రెటిసి మహాత్మురి యజ్ఞ శిరసావహించిరాట్నము త్రిపెద్దరుగాక యని చెప్పిరి. సాంబమూర్తిగారు మహాత్ముడు ఉపన్యాసము రివ్వినదని నడువుటచే నాయాజ్ఞ తాము మీరదలమకొనలేదనియు విడకుటె ముఖ్యమయినసభ్యు మగుటచే నాధ్యక్షును ఆందరు నిర్వృతింపవలసినవని కోరుచు రెండుముక్కలతో ముగించిరి.

జిల్లాబోర్డు

శుడివాడలో జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులుగా మూర్ఖపురము జమీందారుగారు ఎన్నుకొనబడిరి. జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుని ఎన్నిక సక్రమమయినదికాదని దానిని రద్దుచేయవలసినదిగా మూరపనేని వెంకయ్యచౌదరిగారు బొల్లి న నారాయణ స్వామి నాయుడుగారిచే నొక పిటిషన్ కోర్టులో దాఖలుచేయించినారు. ఇట్లు రద్దుచేయమని కోరుటకు కారణము, ఇదినరలో జిల్లాబోర్డు సభలకు మూటికి వరుసగా రాక సభ్యత్వము గోల్పోయిన యొక సభ్యుడు ఎన్నికలలో పాల్గొనినాడనియు, వారిటువల్లనే రాజాగారికి అధ్యక్షపదవి లభించినదనియు నూచించినటుల తెలియుచున్నది.

జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

మాజిల్లా కాంగ్రెసుతగాయదాలను పరిష్కరించుటకు రాష్ట్రీయసంఘముచే నియమింపబడిన ప్రహ్లాద శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు మాపురమునకువచ్చి యిరుపక్షములవారిని వివారింపి బందరులో జరిగిన రాష్ట్రీయయెన్నికలు, శుడివాడలో రెండుపార్టీలవారు జరిపిన జిల్లాసంఘ యెన్నికలు నియమవిధద్ధముగానుండుటచే చెల్ల నేరవని త్రోసివేసిరి. తిరిగి యెన్నికల 20 వ తేదిన జరుపవలసినదిగా నిర్ణయించిరి. మహాత్ముని హృదయవిదారకమయిన ఉపన్యాసము చదివినపిమ్మట యైనను కర్పణము క్రోధములు వదలి పరస్పరము సుహృద్భావముతో యిరుపక్షములవారు మెలగుదురు గాక యని కోరుతున్నాము

నెల్లూరు (స్వకీయవిలేఖరి)

మునిసిపల్ సంఘము

జూలై 9:- ఈసంఘ ప్రత్యేక అవసరసమావేశము ఈ నెల 9 తేది శనివారము సాయంత్రము జనాభా యాభ్యుదయసాహాయ్యగారి అధ్యక్షతకొరత జరిగెను. కొద్దిమాసములక్రిందట అధ్యక్షులు గ్రామములో లేని సమయమున శ్రీయుతులు అన్నదేవుల గోవిందరెడ్డి, తూములూరు శివరామయ్యగార్లను మునిసిపల్ సంఘమువారు తమ ప్రతినిధులుగ జిల్లాసేకండ్రిగ్రామ విద్యాసంఘమునకు ఎన్నుకొనియొచ్చిరి జనాభా యాభ్యుదయగారు ఈ గ్రామమునకు విచ్చేసినతర్వాత ఈ ఎన్నికలు చట్టము వనుసరించి బ్యాల్లెట్ పద్ధతిని జరుపలేదనియు, కాన తామురద్దుచేసి దమనియు, ప్రత్యేకముగ మరల ఎన్నికలు సంఘమువారు జరుపవలసియుండుననియు తెలుపుటచే, దీనిపై కొంత దీర్ఘమైనచర్చ జరిగెను. ఈ ఎన్నికలకు జనాభా యాభ్యుదయగారు ఏల ఆక్షేపింపవలసియుండెనో తెలియదు. వారి కొక్కరికే యీ ఎన్నికలు ఆక్షేపించియుగతోచుటకు వేరుకారణము లుండియుండవలయునని యాక్షేపము రిలించుచున్నారు. చట్టప్రకారము ఎన్నికలు జరిగిన తీ దినములలో, వానిని ఆక్షేపించుచు ఏమగుదునభ్యులు గారి దరఖాస్తుపంపుకొనినచో, వానిని విచారించి తిరుగ ఎన్నికలు జరుపు విధియుండెననియు, అట్టి యాక్షేపణదరఖాస్తు లేనియు సభ్యులు పంపియుండలేదనియు, సభ్యులందరు అంగీకరించి చేసినవానిని అధ్యక్షులు రద్దుచేయుట బాగుగనుండలేదని సభ్యులు కొందరు తెలిపియుండినను, అధ్యక్షులు పెడచెనివెట్టి తమ అధ్యక్షాధికారము నుపయోగించి, ఆ ఎన్నికలు రద్దుచేయుచున్నామని గట్టిగ తెలిపియుండిరిని వినుచున్నాము.

సూతనముగ ఎన్నికలు జరిగెను. శ్రీయుత అన్నదేవుల గోవిందరెడ్డిగారును, జనాభా ఫల్లాయుద్ధీన్ సాహెబుగారును ఎన్నుకొనబడిరి శ్రీయుత తూములూరు శివరామయ్యగారికి తక్కువమోటు వచ్చియుండుటచే ఎన్నుకొనబడలేదు.

తర్వాత సింగర్ న్యాయంగు కంపెనీవారు మునిసిపల్ సంఘమువారిపై తెచ్చిన కేసునుగూర్చి చర్చించిరి. పూర్వము మునిసిపల్ సంఘమువారు ఈ గ్రామముననుండిన సింగర్ న్యాయంగు కంపెనీవారిపై రు 125/-లు యిక్ కంటాక్టు విధించి యుండ, అకంపెనీవారు అధ్యక్షులకు పునర్విచారణకు అపీలు చేసికొనియుండినను, మునిసిపల్ సంఘాధ్యక్షులు ఆ రు 125/- ఖాయముచేసి తీర్పుచెప్పియుండిరి. ఇది ఆక్రమణనీయు, వృత్తి పన్నుమాత్రము తమయొద్ద వసూలుచేయవలయుననియు, సింగర్ కంపెనీవారు మద్రాసు హైకోర్టులో మునిసిపల్ సంఘమువారి పై దావాచేసిరి. ఈ 125 రూపాయలకోరిక, రాజీతడ నిచ్చు గించక, ఖర్చులుమున్నగునవి రోమగుసోయని ఆలోచింపక, మద్రాసునందుకేసును సమర్పించుకొనుటకై పూనిసాలిసిటరు, మున్నగువారిని మునిసిపల్ సంఘమువారు నియమించిరి. సంఘము వారు గెలుపొందెదరని తలచియుండిరిగాని, ప్రస్తుతము సింగర్ కంపెనీవారికి ఖర్చులకూడ కట్టియివ్వవలసివట్టు తీర్పుచెప్పబడిన దని వినుచున్నాము. దీనికంతకను రు 8600 లకు మించి మునిసి పల్ సంఘమువారు భరించుకొనవలసివట్టు తెలియుండెను. ఈ సమావేశమున సంఘమువారు యీ మొత్తమును కాన్ క్షన్ చేయవలయుననికోరగా కొందఱు దీని కంగీకరింపకుండిరి. తుదిభాగ అధికసంఖ్యాకులచే సంఘమువారు యీ మొత్త మొసంగుటకు ఆ మోదింపబడెను. ప్రస్తుత సంఘసభ్యుల శ్వాసాయాశ్వాస విచక్షణ, పురపాలనాసామర్థ్యత మున్నగునవి రు 125 లకై రు 8600 లకు మించి ప్రజలద్రవ్యము ఖర్చుచేయుటయందు తేలు చేయుట గ్రహింపవచ్చును.

ఈ సమావేశమున నవాబు పేట యందు స్థాపిత తీర్థానించు యందు పాఠశాల విషయముకూడ కొంత ఆలోచింపబడెను. ఈ పాఠశాలనుగూర్చి, ప్రభుత్వమువారి యంగీకారమింకను తెలియలేదు. కావున, మరలనొక తీర్థానము చేసి, జూలై 15 లో పుగా ప్రభుత్వమువారు అంగీకారమును తెలుపకొరచుకొక తండ్రి, ప్రభుత్వమువారికి పంపుకొనవలయునని నిశ్చయించిరి.

లిలక్ పేట వైద్యశాల

లిలక్ పేటయందు ఆంగ్ల వైద్యశాలను తొలగించి, మునిసిపల్ సంఘమువారు ఆయుర్వేద వైద్యశాలను స్థాపించుటచే పురవాసులకెంతయో లాభకారిగనున్నది. ఈ వైద్యశాల ప్రారంభించి యిప్పటికి 10 దినములు మాత్రము అయినది. ప్రస్తుతము దినమునకు 300 మంది రోగులు ఆచ్యుత వైద్యము పుచ్చుకొనుచున్నారు. ఇంకను దినదినవాణివృద్ధికరమగు నూతనము

కనవించుచున్నది. ఆయుర్వేదభూమణ యేటూరు శ్రీనివాసాచార్యులుగారు శ్రద్ధతో రోగులకు వైద్యము మొనంగుచున్నారు.

తాగుడును నిల్వపవలెను

నెల్లూరు జిల్లా 1921 వ సం.లో మద్యమును నిలుపుట యందు విచిత్రమైన పనిచేసియుండెను. ఆ సం. ఆంగ్లశృంఖలా మొత్తము రు 1,65,000 లనుండి రు 228 ల వరకు తగ్గిపడ్డెను. ఈశంధర్మమున అమెరికా దేశస్థులుకూడ నెల్లూరును మెచ్చుకొనిరి. త్రాగుటవలన దేహము చెడును, ఆయువుక్రమగును, దబ్బుపోవును, పాపము సంభవించును. ప్రస్తుతము జరుగుచున్నది. అన్నవస్త్రములు లేక బాధపడెదమన్న బీదల ఘోష మనము చూచుచు దొరకున్నయెడల చాలబాధలు కలుగగలవు. ఇటీవల మనజిల్లాబోర్డువారు రోడ్డుప్రక్కలనుండు లోకల్ ఫండు డెట్టు న గీతకీయకూడదనియు, రోడ్డుప్రక్క ఆంగ్లశృంఖలాకూడదనియు త్రాగుడు కూడదని బోధింపవలెననియు తీర్మానించి కాశ్వరమైన కీర్తిని గడించిరి. కావలి తాలూకాబోర్డువారు త్రాగుడునుబహిష్కరింపు దని కరపత్రమున నచ్చువేయించి గ్రామస్థులకు పంపించుచున్నారు. మనజిల్లాపక్షమున మద్రాసుకాసన సభ్యులైన శ్రీయుతులు బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డి కృష్ణరావు పంతులుగారున్నా దిల్లీ కాసనసభ్యులైన శ్రీయుత కాకుటూరు రమణారెడ్డిగారున్నా త్రాగుడును నిలుపుటకు సంపీర్ణులయ్యుచున్నారు. గాంధీమహాత్ముడు జైలునుండి విడుదల కాగానే కల్లుసారాయిలు మాపుమాపవలెనని బోధించుచున్నారు. చెన్నపురి గవర్న మెంటువారుకూడ అయిదు తాలూకాలలో త్రాగుటను నిలిపివేయ బోవుచున్నట్లు తెలియచెప్పిరి. మన జిల్లాలో ఇప్పటికిని చాల గ్రామములలో ఆంగ్లశృంఖలా, గొప్పరైతులు చెట్టున గీతకీయట లేదు. కావున జిల్లాలోని రైతులు మైవిషయములను గమనించి ఈశంధర్మము కల్లును నిలుపుటకు ప్రయత్నింపవలెనని ప్రార్థించుచున్నాము. తాలూకా బోర్డు సభ్యులు ఈవిషయమున మార్గమును చూపెదరని కోరుచున్నాము.

మ.రా:- ఈశంధర్మము జూలై నెల ఆఖరువారములో కల్లుశలములు ప్రారంభమగును.

బెజవాడ చంద్రశేఖరరెడ్డి, పాణికా ఫట్టాభిరామిరెడ్డి, క. వి. రాఘవాచార్యులు, కరణం పద్మానాయుడు, కొ. పార్థసారథి అయ్యంగార్, ఓరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్య, వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య, రాళ్లపల్లి రామసుబ్బయ్య, కందాడై శ్రీనివాసకా.

ద్వంద్వవ్యాధులకు

శీమచికిత్స

పాత్రికడువులో భరింపరానిపోటు, మెదడులో యీలవంటివర్ణని, స్మృతి తప్పిపోవుట మున్నగు బాధలవలన నేను ఇరువదియేండ్లనుండి బాధపడుచుంటిని. నాకుమార్తెకూడ ముట్టుకుట్టు, కడుపునెప్పి మున్నగువానిచే బాధపడుచుండెను. చాలమంది పాశ్చాత్యవైద్యులు మందుల నిచ్చిరిగాని యేమియు గుణము గలుగలేదు. చివరకు మేము చెన్నపురి జాబ్బిటపును ఆశ్రినియన్ వీధి 72 వ గృహములో కాపురమున్న వండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగార్ల వారివద్ద మందుపుచ్చుకొనుటకు ప్రారంభించితిమి. ఏమిఆశ్చర్యమో తెలియదుగాని మా దీర్ఘ వ్యాధులు శీఘ్రముగా మాయమైనవి. ఈ వ్యాధులుకుదురనేకుదురనని పాశ్చాత్యవైద్యులువదలిపెట్టిన మొండిరోగములనుగూడ ఆవలీలగా కుదుర్చునట్టి శక్తి ఆయుర్వేదావధములకు కలదని యిప్పటికి స్వానుభవమువలన గ్రహించి ఇతరులకూడ నావలెనే రోగవిముక్తులుకాగోరి దీనిని నేను ప్రకటించుచున్నాను.

ఆర్. గణేశన్,

రిమెడ్ల ప్రేమనుమాపురు తెప్పకళం 19-7-1922.

వాం సలహాకట్టము రు 15-0-0

((చకటన నెం 21))

చైతన్యము చేకరించు ఆత్మశుద్ధిని పూర్తిగా తొలగించు నివారణ

కడచిన 5 సంవత్సరముల నుండి భోజనమునకు మునుపు, తరువాత చైతన్యము ఉండుటచే పూర్తి కడుపు నెప్పిగా యుంటాయుండెను. తరువాత బాధపాటు ఆత్మశుద్ధిని (అపెన్సిటీను) గా మార్చెను. శస్త్రచికిత్స చేసికోవలసినట్లు కూడ సలహాసంగిరి. నేను అనేకవైద్యుల వద్ద భోజన సేవచేసితినిగాని వ్యాధినివారణ కాలేదు. మరియు బాధ క్రమేణ పెచ్చుగడుచుండెను. నేను ఒకకవ శము అన్నము కూడ తినుటకు వీలైనదికాదు. తిరు సల్వేజిల్లా కృష్ణాపురవాసియును, ప్రస్తుతము చెన్ననగరము ఆర్మీనియస్ వీధి, నెం 72 రు భవ నమునందున్న కుండిత స్వామి ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యగారిచే వ్యాధులు అమోఘముగా బాగు చేయబడుటకు విని వారివద్ద చికిత్సను ప్రారంభించి తిని. 3 వారములలో నాబాధ పూర్తిగా తొలగెను. మరియు వారములకు నాకు మంచి ఆరోగ్యము కనిగినది. ఇవన్నియుగాక నేను వారివద్ద చికిత్సచేసి కొనుచుండినప్పుడు అనేకవిధవ్యాధులనువారు జయ ముగా బాగుచేయుటను స్వయముగా చూచితిని.

ఎస్. వి. రత్న వేలు చెట్టి,
గుమాస్తా, ఫింగర్ ప్రింటువీరో సి. వి. డి. ఆఫీసు, మద్రాసు.
నెం 40 పొన్నప్ప చెట్టివీధి, పార్కుబౌను మద్రాసు. 11.4.24

వారిసలహా కట్టుము రూ. 15

(సకటన నెం 14)

శ్రీకృష్ణదేవరాయ విజయము

(గ్రంథకర్త: శనకవరపు రాఘవశాస్త్రిగారు)

శ్రీకృష్ణదేవరాయల చరిత్ర యంతయు మహావీరమైన శైలిని విదంకముల నాటకముగా వ్రాచబడినది. పద్యములు ముద్దులు మాటగట్టుచుండును. మాటలు తేనెలాల్పముండును. ఇదివర కున్నటువంటి నాటకరాజము మాచియుండరు. కొడి ప్రభులు మాత్రమే ముద్రించినవారు. అలస్యము చేసినవో ప్రభులు దొరకేరవు. నెం 0.12.0 మాత్రమే.

శవతి సకటన నెం 0.12.0 మాత్రమే.

(గ్రంథకర్త: కాకర్ల కొండలరావుగారు)

నవరసమలొల్కు ముద్దులుమాటగట్టు నాటకరాజము ఈనాటకము చదువుట మొదలుపెట్టినవో సాంతమగువాకు విశుకకాలపు మొదటికూర్పు త్వరితముగా ఖర్చు అయినందున రెండవకూర్పు ముద్రించి యుంచినవారము పండితాభిప్రాయములు వెక్కులు గలవు. వెంటనే కాన్డ వ్రాయుడు.

మారుతీరాం అంకు కో.,

బుక్కుస్టల్లు, బెజవాడ, కృష్ణాజిల్లా.

కొటిల్లు ని ఆర్థ శాస్త్రము

గ్రంథకర్తలు:—మారుడిపూడి వేంకట రంగయ్య, ఎం. ఎ., ఆసుండి. వేంకటశాస్త్రి

చంద్రిక ప్రచురించి ప్రధానచరిత్రము చాణక్య డనుసామాంతరముగలిగినట్టియు. కొటిల్లునిచే రెండువేలవందల రులకు పూర్వము వ్రాయబడిన సంస్కృతగ్రంథమునకు గరి నైనది తెనుగు. పరిపాలనవిధానమునుగురించి మనపూర్వులు వ్రాసిన గ్రంథములన్నిటిలో సగ్రంథము. దీనినాధారము చేసికొనియే కామండకూర్పులు వాగ్రంథములరచించిరి పాశ్చాత్యులు సహిత మిట్టియాధ్యుగ్రంథములేదని పొడియున్నారు. ప్రాచీన కాలముండిరి మనదేశములోని రాజ్యము లెట్లు పాలింపబడుచుండెనో తెలిసికొనగలవారికిని చారిత్రపరిశోధకులందఱికిని విది య మూల్యమైనది. గ్రంథమును వ్రాసినవాడు కొటిల్లుడేనా కాదా, గ్రంథకర్తకాలమిట్టి, గ్రంథమందు వర్ణింపబడిన రాజ్యాంగము యొక్క ప్రధానలక్షణము లెవ్వి-అనువిషయములను విమర్శించిన యుపోద్ఘాతము చేర్చబడియున్నది. 500 పుటలగ్రంథము. కాలి కోలైడు. ఖరీదు రు 4.0.0 మాత్రము.

మారుడిపూడి వేంకటరంగయ్య.

మహారాజా రోడ్, విజయనగరం.

పశ్చిమకృష్ణాజిల్లా జాతీయోప సంఘము

ఆ 1924 సంవత్సరము జూలయి నెల 7వ తేదీన మ. అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారి యింటిలో మ. నల్లూరు పా పయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద సమావేశమయిన పశ్చిమకృష్ణా జిల్లా జాతీయోపసంఘమువారు తీర్మానించిన తీర్మానములు.

హాజరయిన సభ్యులసంఖ్య 11

తీర్మానములు

(1) ఆంధ్ర హిందీసాహిత్యసమ్మేళన ప్రచారక కార్యదర్శిగారు కోరినప్రకారము ప్రస్తుతము సహాయము చేయు టకు ధనము లేనందున సహాయము చేయజాలనందుల కీసభవారు వింతిల్లుచున్నారు.

(2) బెజవాడ రామమోహనశర్మ పుస్తకభాండాగారము లో లోగడతెచ్చిన జంపకానా పోయినందున దానికిగాను వారు కొన్నటువంటి ఖరీదు రు 15.0.0లై బ్రీ కార్యదర్శి గారికి యిచ్చుటకు తీర్మానించడ మయినది.

(3) తరిజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘసభకు నీజిల్లా ఖద్దరు బోర్డు కార్యదర్శిగారు తమరెక్కలతో హాజరు కావలయునని యీసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

(4) ఈ క్రిందివారిని వాలంటియరు బోర్డుగా నియ మించడమయినది. 1. కాట్రగడ్డ రఘురామయ్యగారు, 2. శో న్నవిత్తల కుటుంబ సుబ్బారావుగారు, 3. అయ్యంగి వెంకట రమణయ్యగారు, 4. పెద్దన్న వేంకటసుబ్బయ్యగారు, 5. గో విందరాజుల వెంకేశ్వరరావుగారు.

(5) ఈజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము తరఫున దూడేకుల పాశకాలను స్థాపింపవలయునని తీర్మానించడమయినది. యీ పాశకాలను కావలసినద్రవ్యముకొరకు ఆం. రా. కాంగ్రెసు సంఘముద్వారా ఆఖిలభారత జాతీయోపసంఘమువారిని కోరు టకు తీర్మానించడమయినది.

(6) అహమ్మదాబాదునందు ఆఖిలభారత జాతీయోపసం ఘమువారిచే తీర్మానింపబడి ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘము వారిచే అంగీకరింపబడిన తీర్మానములను యీసంఘమువారు మనఃపూర్వకముగ నంగీకరించుదు ఆచరణలో బెట్టుటకు యీ సంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు.

(7) సమద్రాల సత్యనారాయణ వాలంటియర్ తరఫి యును కొవ్వూరు వెళ్ళిచచ్చినందులకయినఖర్చులు రు 8.12.0 లు యిచ్చుటకు తీర్మానించడ మయినది.

(8) మనజిల్లాసంఘము తరఫున వసులయిన గాంధీ పూజానిధి తొలూసుసామ్యుతో నిర్ణయమున్న మొత్తమును వెం టనే కోరాధిపతి క్రియతర కాకివాడని నాకేశ్వరరావు పంతులు గారికి మణియార్చుచు చేయవలసినదిగా కార్యదర్శిగారిని కోరడ మయినది.

గోవిందరాజు వెంకేశ్వరరావు,

స. కార్యదర్శి.

* * * * *
పశ్చిమకృష్ణాజిల్లా వాలంటియరుబోర్డువారి తీర్మానములు హాజరు. 4.

తీర్మానములు

(1) ఈసంఘమునకు జొన్నవిత్తల కుటుంబసుబ్బారావు గారిని కార్యదర్శిగా ఎన్నుకోవడ మయినది.

(2) ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘమువారు ఏర్పాటు శిక్షాశిర మునకు దళనాయకులను పంపుటకుగాను ముందుగా కేరళను సమకూర్చుటకు తీర్మానించడ మయినది.

ప. కృ. జా. సంఘము } పెద్దన్న వేంకటసుబ్బయ్య,
బెజవాడ, 5.2.24 } (అధ్యక్షుడు)

వాయువు నొప్పిలకు మందు

సీసా 1-కి రు. 1-0.0 వి.వి. 1-5.0

ఆకస్మాత్తుగా గాలిలో గాని, తినుపదార్థములలో గాని మార్పులూ, 1. జ్వరమునప్పుడు, 2. కీళ్లసందులలో నొప్పులు, 3. కీళ్ల బిగియుట, 4. సుండులయందు ఉబ్బుట, 5. లేచుటకు కడలుకుట వీలులేకుండు సర్వాంగములు బిగియుట మొదలగు నవి. ఈ మందును కొన్ని పూటగా త్రాగితోడనే గంచి యందు పోట్లు నొప్పలు పోయి కీళ్లము యధాస్థితికి వచ్చును. బాధల స్థలముల వేడినీటితో గాని, ఇటుకపొడుముతో గాని గాచి అత్యంతాంజనము రాయవలెను.

మృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

ప్రకటన

మామందులను వాడి మిక్కిలి ప్రశంసించిన ఆంధ్ర ప్రభులకోరిక నకుసరించి తెలుగుజిల్లాలవారి సౌకర్యార్థము రాజమండ్రిలో బ్రాంచి బోషధాలయము నేర్పరచినాము. ఆంధ్రసాధు లెల్లరు మమ్మాదరింప కోరెదము. మందులు కావలసినవారును ఏజన్సీలు కొనువారును మాబ్రాంచి మా కేజరుకేగ వ్రాసినవో బడయులగు.

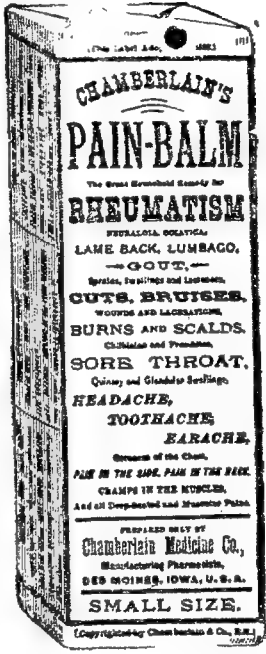
తెలుగు కేట్లాగు వుచితము.

మదరాసు ఆయుర్వేదపార్శ్వసీ లిమిటెడ్,

రిపాలవెట్టె నెం 151 మద్రాసు.

The Madras Ayurvedic Pharmacy Ltd,

101 Box 451 Madras.

చేంబరేన్ గారి పెయిన్ బామ్

వార నెవ్వలు, నడుము గొప్పి, కాలినగాయములు. కలనొప్పి, వండ్లనొప్పి, నరుకులు, దెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పక గుణ మగును.

అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు 33 దొరకును. (1)

Siromani NARAYANACHARYA Chaukhamba, Benares City.

మా దగ్గర అన్నిరకముల పట్టుబట్టులు, రుద్రాక్ష, మొద

లయినవి కోరినవాటిని సరిఅయిన ధరలకు వి.వి. మూలముగా పంపబడును. పాగాలు 12 మూరకి రు 12 నుంచి 20, రుద్రాక్ష 108 వుండే సరం 1-కి అణాలు 6 నుంచి రు 10, పొత్తుపంచలు 7, 8 మూరకి రు 7 నుంచి 11; పట్టుపంచలు 10-12 మూరకి రు 14 నుంచి 85, బెంగళూరురకం చీరలు జరిపనిచేయబడినది. 12.16 మూర చీరలు రు 46 నుంచి 150, బనారు జరి పట్టుచీరలు మూర 1-కి 12, 16 మూర 1-కి రు 25 నుంచి 150, విడ్డలు ఆడతగిన 82 సామానులుగల చిన్న పెట్టు 1-కి రు 1-8.0, ముగ్గురఖము రు 2-12.0, పెద్దరఖము 1-కి రు 5.0.0. కావలసిన సామానులకు మాకేటలాగు వుచితము.

యస్. యు. నారాయణాచారి కంపెనీ, కాశీ.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (కది అణాలు)

వెలసలభము! (పోస్తుఖర్చుల ప్రత్యేకము) గణపభక్తము!

కీర్తములో ఉన్నభక్తముచే కలిగిడి తెత్తకాకల కీమాత్రలు దివ్యావృత్తియు. అజీర్ణము, అరుచి, అవులించెలు, అగ్ని మోక్షము, అతివాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయును, పిక్కులు, పొర్చుములు, కీరస్సు, ప్రేకు, అసలు, మొదలగువానియందు గల్గిగడి నొప్పలను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు చేర్చును.

ఈ మాత్రలు మేక వారి నొప్పలను వెంటనే మాన్పును. యిందు ఆకేకవస్తువులు చేరివి. అనుభవము గల బోషధుగుటచేతను పరమహంక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడియించిన నిజము తెలియగలను.

చిరునామా:—

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమాల, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

ఆంధ్ర నాటక సాహిత్య పరిషత్

సాహిత్యసభాధ్యక్షులగు శతావధాని

శాశీ కృష్ణాచార్యులుగారితో సంభాషణ

ప్ర: - ఆచార్యులుగారికి ఉద్దేశమును గ్రహించుట సహజము. పద్యము సామాన్యముగ, రాగధోరణిని పరిపరిచుచుంటే, కవి యాద్యేక ముచేత కావ్యము ననగూడదా?

ఉ: - గద్యపద్యవిచక్షణ కూశ్యముగ, వచనమును గూడ, రాగమున నెక్కుపెట్టు, పారాణిక, భాగవతు లెందరుతరు? చత్వరముననో, వాచకలోపముననో, ముందు పదము, నైమగ్న జరుగుకొంటి, విడిచింపులు, సంగతులు, కంపము ప్రతిబింబించుచుండును. దానింబట్టి, చత్వరారులు, తత్త్వయుక్త చేష్టలు, శ్రీవ్యాసమున్న కొర్రులగునా?

ప్ర: - పద్యమునకును, రాగమునకును గల బాంధవ్య మేమి?

ఉ: - ఒకప్పుడు పద్యపాఠకునకును, నాటక సంగీత ప్రేమికునకును గల బాంధవ్య మనవచ్చును. వాస్తవమున, పద్యగత గురులము ప్రస్తారము, స్వతసిద్ధమున నొకగరిని, తత్త్వయుక్త తాళచ్ఛాయను స్ఫురింపజేయును. ఆధారము, ప్రాణముపోసి, తక్షిని దెచ్చు పోకడయే రాగము.

ప్ర: - అట్టితరీ రాగమును నిషేధించువారి యుద్దేశ మేమి?

ఉ: - భాషాకోమలి, గాంధర్వసమ్మోహమున బడి, మూర్ఖులకుంటు.

ప్ర: - కాన సంగీతవాదుల పక్షమునకు కొంతబలము కలదనియే తోచుచున్నది.

ఉ: - అబలయుగ భాషాకోమలిని, బలవంతముగ గాంధర్వమున కప్పగింపకుండుటకు, మీవాక్యమే తార్కాణము.

ప్ర: - నటుని యనుభవము భ్రమయుగనేని, యేమగును?

ఉ: - నటుడే భ్రమలోమునిగిన, కథ కంచికిని, మన మింటికిని చేరవలసివచ్చును. భ్రమ ఎప్పుడును సంగల్పజన్యము కానేరదు. నటుని, యనుభవము, ఆహార్యమునకు (అనగా) ఇచ్చామూలకమగు నవస్థకుచేందినది. నటునిచేష్టలు, భ్రమ జనకములుగాని, భ్రమాత్మకములు కావు.

ప్ర: - రాముడుకాని నటుడు రామునిగ తన్ను భావించు కొనుట భ్రమకాదా?

ఉ: - రాముడుకాని నటుడు నన్ను రామునిగ భావించుకొనుట, ఆహార్యముగ (నాతోపము) రాముడుకాని నటుడు, తనయందు, సామాజికునికి రామత్వజ్ఞానమును కల్పించుటే, భ్రమ. సంభావన, ఇచ్చాదీనము, సంగల్పరూపము, భ్రమ, పరాధీనము, నిశ్చయరూపము. నటునిచేష్టలు నటసంగల్ప సిద్ధములు. సామాజికునికి, భ్రమ కారణములు.

ప్ర: - మనోవిధిని, నాటకదర్శనానందము ననుభవించువారి యవస్థ ఆహార్యము. నటునిస్థితియు, ఆహార్యమే యనవలసివచ్చును. ఈరెంటికిని సాంకర్యములేదా?

ఉ: - నటునియందు రామత్వాధికము ఆహార్యము సామాజికునియందు, నాటకదర్శనానందము ఆహార్యము. సాంకర్య మేద?

ప్ర: - రామాదితర సంభావనామాత్ర చతురుడగు నటునిస్థితి యెట్టిది?

ఉ: - అది తాత్కాలిక పర్యవసానమునే పొందును. అభినయవికాసముగ సంభావనామాత్ర చతురుడగు నటుడు, నటుడనిపించుకొనకలడు.

ప్ర: - నటునియం దాహార్యస్థితి యెప్పుడు ప్రారంభ మగును?

ఉ: - కొంతరకు, రంగస్థలమున ప్రారంభమయి, రంగస్థలముతో నంతమొందును. మరికొందరకు, రంగుతో ప్రారంభమయి, రంగస్థలము చూచినంతనే యంతరించును.

ప్ర: - నాటక ఫల ప్రాశస్త్యమునకు పరీక్ష యేమి?

ఉ: - నాటకముకా దనిపించుకొనుటయే. (సశేషము)

(ఒకవిలేఖరి)

శ్రీరామకృష్ణ కందుకూరు తాలూకా పూర్వపాలెం గ్రామమున(శ్రీరామకృష్ణబాలగంగాధరలింగ గ్రంథాలయమున కు రావుబహదూరు పొత్తూరు అయ్యన్న శ్రేష్ఠిగారి కొమారుడు సంప్రయ్య కెట్టిగాతు రాండుజేయిలు 3 తేదీని ధర్మముగా నిచ్చిరి.

చిత్తుస్క్రిము ప్రకటననోటిసు

శ్రీప్రజాపాలు లక్ష్మీనరసింహస్వామి వారితోట మాజేటివారితోట లక్ష్మీజయన్

ఈదిగున పెమ్మలులో వివరించిన వైకార్యమునకు మునిసి పర్ కాన్సిలువారు తయారుచేసిన చిత్తుస్క్రిము 1920 నంబరుదరాను బిస్ ప్లానింగ్ అట్టయొక్కవిధుల ఎభాగముయొక్క విధి 12 క్రింద ది 20.1.24 తేదీని ప్రచురపరచినట్లు యందు మూలముగా ప్రకటించడమైనది

సదరు స్క్రిము పూర్తిగా అందుతోయించిన అన్ని కాగితములతో నుమోపులతోను ఉచితముగా (సామ్యములూ చేయకుండగ) మునిసిపల్ ఆఫీసువద్ద ఆఫీసు తెరచియుండుకాల

మందు తనిఖీ చేసికొనవచ్చును. ఈదిగున వ్రాసిన కరీదులకు సదరు స్క్రిముయొక్కయు మ్యాపులయొక్కయు నకళ్లు మునిసి పర్ ఆఫీసువద్ద విక్రయించబడును.

స్క్రిము	రు. ఆ. పై.
మ్యాపు: సి.	4 0 0
సి. 1.	8 0 0
సి. 2.	8 0 0
సి. 3.	8 0 0

3. సదరు చిత్తుస్క్రిమువలన మార్పుకలుగబడిన లేక బాధింపబడిన యేమనుమ్యుడైనను 1924 సం॥ ఆగష్టు 31 వ తేదీ లోపున సదరు విషయమై ఆక్షేపణలుగాని, సలహాలుగాని యేమైన ఉన్నయెడల విధివిచారకముగా చేరుమనుగారికి తెలియపరచుకొనవచ్చును.

పెమ్మలు

సర్వే నెం.	యజమాని పేరు	పరిమితి ఎకరములు	శెంట్లు	రిమాన్యులు.
272-1	శ్రీప్రజాపాలు లక్ష్మీనరసింహస్వామి	2	84.16/121	మాన్యము
272-2	మాజేటి రామయ్యగారలు			
271	మాజేటి రామయ్యగారలు			
నిసిపల్ ఆఫీసు పాలకొల్లు } బి. వి. సుబ్బారావు, చెయవన్.				
29-జూన్ 1924,				

“న ర్వి న న్” (స్వర్ణము చేరియున్నది)

అద్భుతమైన జీవావృతము

లోహము లన్నిటిలోను స్వర్ణము దివ్యమైనది మృతమే కాదు అయితే దానిని చక్కగా వాడిన ప్రపంచమునందున్న రసాయనము లన్నిటికిని రాజావంటిదని హిందూదేశపు ప్రాచీన ఋషులు తెలిపియున్నారు ప్రాచీ, ప్రతీచి బౌద్ధములలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవాటిని మిలితముచేసి, రియారు చేయబడిన దివ్యమధము వరముల బహిసత, నపుంసకత్వము స్వల్పముగా నున్నను, హెచ్చుగా నున్నను, రక్తహీనత, బుధ్ధితగ్గుట, అపరిశుద్ధరక్తము దుర్బులత్వము, మూర స్థినియా మలబద్ధకము, అజీర్ణము మొదలగు అన్ని విధములు చెడువ్యాధులు, తీరినివ్యాధులు తన్నుక గుణముగను. కవినపత్వము, లంకణముచేయ నక సరములేదు. సాధారణ దుర్బులత్వమునకు పైకి కన్నూరితేలమును వాడవలెను. స్వర్ణమువలన అనేక అద్భుతగుణములు గలవు. ఒక నెలకు సరిపడు నర్వినను బౌద్ధము స్వర్ణముతో మిలితమైనది. బుద్ధి 1 కి ర్వు 5-0-0. పై పూర్వబౌద్ధము ర్వు 2-8-0 ఒక పూర్వస్థితి ర్వు 7-0-0 తరాల ఖర్చు వేరు. ఉష్ణదేశములలో నుండువారి కిది అమోఘమైనది.

డి. వెంకట్రావు ఎన్ట్రెప్రైజర్, బి. ఏ. వైదాశేటపోస్టు “మంచి పుష్టిని కలుగజేసినది”. మిస్టర్ ఎం. బి. నాయకర్, మద్రాసు “రక్తమును శుద్ధిచేయును”. మిస్టర్ హెచ్. కార్తరు, బొంబాయి “మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైనది”. డాక్టరు ఎస్. బాయి “మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైనది”. డాక్టరు ఎస్. మాస్సే ఆహమదాబాదు: “నూర స్థినియా రోగికి చాలమంది”. మిస్టరు డబ్ల్యూ బెట్టి మద్రాసు “2 పోసల బరువులు ఎక్కువైనది”. మిస్టరు రూఫ్. భా.కా. సి. వి. డి సబ్ ఇన్స్పెక్టరు పొట్నూ “ఉపయోగకారి, గుణకారి”. ఎస్. ఆర్. రావు ఎ ఎన్ట్రెప్రైజర్ బి. ఏ డెప్టి కలెక్టరు తేలూరు “నాకు చాలమేలు చేసినది”. మిస్టర్ పి. నుబ్బరాయలు, రంగును” సంపూర్ణత్వ ప్తి నికలక జేసినది. మిస్టర్ ఎస్. సి. డిటా కాని 3 ఇన్స్పెక్టరు కలకత్తా “అద్భుతమైన గుణములు కలిగించిన ఆరోగ్యముగా నుండ గోరిన ఇప్పుడే ఈదిగున విలాసమున వ్రాయుడు నేనులో బాగలో పూరు విలాసమునకు ప్రాయమును లేక ఏజంటు వద్ద తినుకొనవచ్చును.

Behar Chemical Works, Bhagalpur. Branch-Mihijam. Wirechemists, Bhagalpur or obtain direct from Agents. W. E. SMITH & Co., Ltd., and Madras Branches. Dadha & Co., Asvin & Co., Iyacaunoo Mudali Madras Woollen Mart, Mangalore. A. Abid & Co., Hyderabad and Chemists and Druggists everywhere.

The Silver King Fountain Pen.
“సిల్వర్ కింగ్” పాకెట్ పేనాలు

ఇంగ్లండుదేశములోనుండి రప్పించబడినది. 14 క్యాపెట్లు బంగారుపాళి వేసియున్నది. అత్తరములు ముత్యములవలె బాగుగా వ్రాయును. ఈపేనాలు ప్రఖ్యాతిఅగుటకుగాను చాలా తక్కువధరకు విక్రయించెదము. ఒకటిని కొనియూచిన యెడల మీరే సంతోషపడుదురు. ధర పేనా 1 టికి రూ 1-8-0 సిటివాచ్ కంపెని, 16, తిరువల్లి వీధి, మదరాసు.

ని మ్మ స బ్బు

శరీరమునకు చాల చలవదనమునిచ్చును సు వా న న గ ల దు

10 తు॥ ల బిల్ల 1-8 ఖరీదు 0-2-0
1 డజరు 1-5-0, 1 గ్రోసు 15-0-0

కృష్ణాసబ్బుకంపెనీ, మచిలీపట్నం.

ఇ న నా వే లి మలేరియాను సిద్ధపెషధము

తైలవాకంబెను తేలైనది. ఏలనంటే తైలవా తత్కాలమునకు మృతమే జ్వరమును నిలుపును. అంతియేగాని జ్వరమును పూర్తిగా పోగొట్టుటలేదు మరియు అనేకులకు కడుతున్నప్పు, నరములు తమస్థానమునండి తప్పుట మొదలగు దుర్గుణములుగూడ గలుగును.

ఇననా ఫెలి మలేరియా పురుగులను నాశనముచేసి, జ్వరగడ్డను కరిగించి, రక్తమును వృద్ధిజేయును. మరియు నరములకు బలమునిచ్చుచు రోగిని మంచి ఆరోగ్యస్థితికి తెచ్చును.

మలేరియా రాశియక అటంకపరచుటకు ప్రతిరోగము ఉదయం, సాయంకాలములందు ఒకమాత్రము నేవించిన చాలు. 15 దినములు వైతరారము నేవించిన మలేరియా పూర్తిగాపోవును.

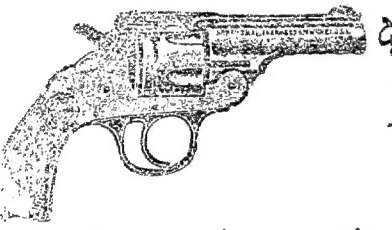
బిడ్డలకు ద్రవరూపముగాను ఇననా ఫెలిని అనగా ఇననా ఫెలినాను ఉపయోగించును.

(3) ఇండియా, బచ్చా, సిలోనుకు సోలో ఏజంటు,
Gorio Ltd., Post Box No. 159. Fort, BOMBAY.

THE MYSORE GOVERNMENT SECURITY
Life and Marriage Assurance Company, Limited.
Head Office: Life and Marriage Assurance Buildings, Mysore (South India).
 Capital (Fully subscribed) Rs. 5,00,000; Capital Paid-up about Rs. 3,25,000.
 Government Securities held Rs. 2,00,000; Life Insurance policies issued Rs. 20,00,000.
 Annual Premium Income Rs. 50,000; Funds invested on Immovable properties [Rs. 1,00,000]
 Necessary security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act 1912. Loans from Rs. 1,000 to Rs 5 000. Will be given with and without interest and security to our life Policyholders and bondholders. Next drawing for granting loans on 31st July 1924. Wanted Agents everywhere on liberal terms. Apply for particulars sharp to:-
Messrs. P. K. Rau & Sons.
 Chief Agents, for Madras Presidency. 289, Thambu Chetty Street, MADRAS.

అత్యధిక కుటుంబ గణి వారి లాభం

కేటాగు యినాం! కాలవిమర్శన తరుండా బాధమును సేవింపవచ్చును కేటాగు యినాం!!
 రూ 116-0-0 లు బహుమానము గుణము లేదని రుజువు చేయువారి కియ్యబడును
 ఈ విద్యవధము పరిశాల స్వీకృతము చేసిన గొప్ప ఘోషా మహాత్ముని లాభం ఇది. ఇది సేవింప
 ఎటు, నలుపు, రాగిరత్నపు మచ్చలు, తెలుపు మొదలగు అపారదళ కృత్యకారములు, స్వీకృతము చేసినందుకు ఎట్లు
 బానిస మాను, అరచాల్చు, అరచేతులు, జలసరిగానుండు చర్మము మొదలైనవాటిని ఖండించి కరీకాంతిని కలుగ
 జేయును. కంకరపోయిన కేర్లు యథాశక్తికారము వచ్చును. 1 నెలకు సరిపోవు బాధము రూ 8-0-0, 2 నెలకు
 రూ 10-0-0, 3 నెలకు రూ 12-0-0. మొదలగు రోగములు బయట జేయవచ్చును. జాగ్రత్త! మోసపోకుడు !!
 సజాయమురదీ:- ఈ మాత్రము మాత్రముగా రనిపెట్టబడినది. యిది 40 రోజులు సేవించిన పొత్తు, రొమ్మ
 చిట్ట రసి, అడ, కొరడు, అంటి, ముత్యపు, కాటు కొచ్చుటాకి చిదవ, బిగ్గి-మొదలగు ఎటుగంటి సజాయకమైనను
 నితాంతి, జీర్ణించిన సజాయములను. మచ్చలు, కీళ్లవృద్ధి, దురదబోలు చీమకాదు, మేహరొగములను ఖండిం
 చును. ఏకాగ్నియైనను సరే ముగిసినదెంత పొత్తుకావలసి చేయబడును. 40 రోజులకు రూ 4-0-0.
 ఎమ్. సుబ్బారెడ్డి ప్రొప్రైటరు, రెడ్డి అండుకంపెని గోపాలపురం, కొత్తపేటపొత్తు గోదావరిజిల్లా.

ధరలు
 సరసము.
 కేటాగు
 ఉచితము

కాశము 3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును. ఇన్నవి. జేబులో పెట్టుకోగలిగినవి కూడ దొరకును.
 యా. వి. రామానుజం శ్రేణి అండు కంపెని, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

క్రీరవర్ధని

వసంతకుసుమాకరము

యిది పిల్లలకు చనుపాలను వృద్ధిచేయును. కృత్రిమపాల ఆహారము
 నిచ్చి పిల్లలను పోషించుట చేకరుగునగును, రోగముదాయము తప్పిపో
 ను. బుడ్డి 1౩ ధర రూ 1.8-0.
 మధుమేహము మున్నగు మాత్రవ్యాధులు, తుయం, చిరకాలము
 నుంచి శ్రీలమబాధించు శ్వేతప్రదరవ్యాధులు, మొదలగువాటిని ఖండించి
 నరములకి క్రిని వృద్ధిచేయునట్టి ముప్రసిద్ధమైన బాధరాజము. 20 మో
 దులుగల బుడ్డి 1.౩ ధర రూ 5-0-0
 ఆయుర్వేదభాషణ నోరి రామశాస్త్రి, ప్రొప్రైటరు, ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ

ఉచితముగా పంపబడును - నేడే వ్రాయుడు

సకలవిధ దంతవ్యాధులకు
 కోతి మార్కు
 నల్లదంత చూర్ణమును వాడుడు

మేము ఉచితముగా పంపు పొత్తుము నకు,
 మార్కులైన క్యాటలాగుకు నేడే వ్రాయుడు

ప్రతిచోటను విజయము కావలెను

అన్ని జాగాలలోను అమ్మబడుచున్నది బుడ్డి 1 ధర రూ 0.5-0
 ఒకరూపాకు తక్కువగా వచ్చు వి.పి. అర్జునులు కంపెని
 నోగి & కో. గిర్గాం, బొంబాయి నెం 4 రు.
 మద్రాసు ఏజెంట్లు, హ్యం అండు కో., నెం 6 రు, బందరువిధి, మద్రాసు.

జ్ఞాన దీపిక

ఇది మతవిషయమైన తెలుగుపత్రిక. భగవద్విషయ
 మందు భక్తి శ్రద్ధలుగలవారి కల్లరకు నుపయుక్తముగానుండును.
 ప్రతి గ్రంథాలయమునందును పఠనమందిరమునందును ఉండవలసి
 నది. భక్తిజ్ఞాన కర్మమార్గములందలి నూత్నవిషయముల చర్చిం
 చుచు, మహాబుద్ధులచరిత్రలు, ఆర్యవాక్యములు, అభ్యాసరహ
 స్యములు మొదలగువిషయములతో నిండియుండును. సంవత్సర
 మునకు చందా రూ 2-8-0 లు. ఆరుమాసములకు చందా రూ
 1-8-0 వలయువారు క్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలెను.
 మేడూరి శ్రీరామమూర్తి
 జ్ఞానదీపిక కార్యాలయము, విజయనగరం

నూతన ప్రచురములు

అమృత పోతనామాత్య ప్రణాళి

ఆంధ్ర భాగవతము	1-4	6-0-0
డిటో మేలుకరి 2 సంపుటములు		8-0-0
ఆంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము	1-4	5-0-0
అనందరంగరాట్టండము	1-4	1-8-0
అనంతనిధిధండము	1-4	0-14-0
మృత్యుకవీయము	1-4	2-8-0
అధర్వణకారికలు, ఫలిక	1-4	1-0-0

ఇంకను అనేక సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు మావద్ద
 ఉన్నవి. క్యాటలాగులు చూడకోరినాడు.
 వావిళ్ల - రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,
 292, ఎస్ కే రోడ్, చెన్నై.

SIGHT RESTORED

A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure, absolutely safe, highest testimony. Particulars free. Correspondence confidential.
L. H. SELLER, D. Samta (Bengal).

SANTI OIL

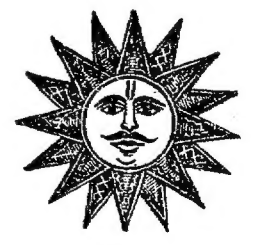
Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential.
HEALTH HOME, D. Samta (Bengal).

ప్రతాపకస్తూరి మాత్రలు

ఘంటును సువాసన గలవి

తాంబూలులులోగాని విడిగాగాని పుచ్చుకొనిన, అజీ
 ర్ణము, వాయువు, జలుబుజ్వరము, కన్నీళ్లము, దగ్గు,
 ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటికోవములు
 మొదలగు వ్యాధుల కిది ప్రాణరక్షకములలో పనిచేయును.
 250 మాత్రల పీసాకు 0.4-0 దశక రూ 2-8-0 ౧-౩ అం
 పి. జి. వ. అండు కంపెని. పెరిదేపి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

కుంకుమపువ్వు

నవలలు సరస్వతీగ్రంథమండలి నవలలు

(ప్రకాశకుడు:

రాజమహేంద్రవరము

సంపాదకుడు:

అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి,

తల్లావజ్రల శివశంకరశాస్త్రి,

నూతనకథాకల్పితములు—భాషాంతరీకరణములు—మృదునుభవపద సహితములు—మనోరంజకములు—నగనవలలు రెండుమాసముల కొకటిగ వెలువడును. చక్కని క్యాల్కొలేషన్లు. ప్రవేశము 0-4-0 యిచ్చి చందాదారులనువారికి పోస్టేజిగాక చందాదారులకు రు 1-0-0; ఇతరులకు రు 1-8-0.

నూతనముగ నెలువడినవి:

సుప్రసిద్ధాంగ్ల నవలారచయిత

రెయినాల్డువిరచిత మగు

ఫాస్టు

రెండుభాగములు

తెలిగించినది: శ్రీయత వెదురుమూడి శేషగిరిరావు

అధికారగర్వము—అద్భుతరహస్యగోపనము—అభేద్యదుర్గావాసుల దురంతదురాచారములు—అతిభయంకర హత్యావిధానము—దారుణవినిర్మాణము—కాంతాకాంచన తిరస్కరణము—విషలప్రేమాభి రామలన యువతీ యువకుల కల్పణము మున్నగు చిత్రరంజకము లగు చమత్కారకల్పనలతో నొప్పుమన్నది.

మొదటిభాగము: 350 పుటలు—చందాదారులకు రు 1-0-0 ఇతరులకు రు 1-8-0

రెండవభాగము: 317 పుటలు—చందాదారులకు రు 1-0-0 ఇతరులకు రు 1-8-0

ధనపంతులకు మాత్రమే?

అనంగప్రభయాకాశి

వాటిని విశేషకష్టము, భయకరమైన బాగుచేసి, కాశ్యోతయవ్వనము నిచ్చుచు, కాస్త్రసమ్యక్ముగా తయారుచేసిన ఈవిద్య వధువు నింపయోగమైనట్టి స్థితులలో కూడ త్రొక్కినాడు. తిలనమును పుష్టియిచ్చుచు యంద్రజాలమునలె నూతనమార్పుగా కరిగించును. పూర్తిగాని కీచములకు ప్రాసన యనాముగా పంపబడును. 40 నగినలు 10 బుడ్డి 10 నాళికలు.

కందర్పసంజీవని తైలము

ఒకతులము బుడ్డి 1-కి ధర రు 10-0-0. ఇతరవివరములకు ప్రాసన మాక్యాటలూగు ఉచితముగా పంపబడును.

రాజవైద్య నారాయణజీ, కేవలజీ, నె. 49 బందరుపేట, మదరాసు.

Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి ఆమోఘమైన గెనో

నెగ రోగమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్లస్వప్తము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మోతాదులగెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పుక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

శిశ్నమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రు. 1-4-0

వీర వ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రు. 1-8-0

మా దివ్యౌషధములు సుప్రసిద్ధమైనదుకాణములన్నిటిలోను దొరుకును.

మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలూగునకై వ్రాయును.

ఈ త్రమ లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,

Manufacturing Chemists,

Lamington Road, Bombay

C. Bilpodiwala

డాక్టరు

మిర్జా ష. బిర్సో పీవాల్

M. B. B. S.

గౌరవప్రాయము

Thank you for the phials of Amritdhruvi you sent to me. I tried n some of my cases and have found it very satisfactory especially for internal use, in virtue of its disinfecting properties. It nicely relieves nueralgic pains.

It is worthy of a trial in disorders of alimentary canal. A small dose in a concentrated form makes it quiet handy. If stands every chance of becoming very popular as a ouse hold medicine.

గమనించవలసిన విషయము

రక్తమాంసమయ మగుశరీరము మనకు తెలియని అనేక సూక్ష్మ కారణములచే పలువిధములగు రోగములకు, బాధలకు పాల్పడుచున్నది. వ్యాధి ఆరంభములో బాధ నియముగాకపోయినను ముదిరిన వెనక పూర్తిగా నయ మగుటకు చాల కాలము పట్టును. మరీయు విశేష ధన ప్రయము.

అమృతధృతి

తన ప్రభావమువలన యేరోగమునైనను యేబాధనైనను, యెంత కాలమునుంచి యున్నను మొదలంట నాశనము చేయుచున్నది.

నమ స్తరోగములకు, బాధలకు ఒకేమందు.

పక్షవాతము	కలరా	చెవిపోటు	తామర
తెగరోగము	విరేచనములు	పంటిపోటు	తీట
దగ్ధ	వమనములు	తలనొప్పి	వాపులు
శిబ్బనము	అజీర్ణము	వాయువుపోటు	మూలశంకి
తేలకాటు	జ్వరము	గాయములు	తెలులుకు

కోరికనే అనేక యోగ్యతాప్రక్రియలు పంపి యున్నారు.

80 మోతాదుల సీసా 1.కి రు 2-0-0

20 ,, ,, రు 0-10-0

వి. పి. ఖల్సలు ప్రజ్ఞేకము.

బహుమతి కాలము సమీపించినది. జూలై నెలలో బహుమతి నెంబరు పకటింపబడును. ప్రతి అమృతధృతిలో యుండు రు 00-0-0 లు బహుమతి టికెట్టు సుగమకొనును.

కానుగో ఆండ్ కంపెనీ.

ప.శే.శ బొంబాయి.

అశ్వత్థాంజనము

హనుమాన్ బిమ్మ

లోక ప్రసిద్ధ మైనది.

దీన్ని సమావేశమై వేరులేదు.

ప్రెస్. శ్రంగనాథం శెట్టి, అండు బ్రదర్, 12-బందరువిధి, మదరాసు.

వాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బైందువనులు, రబ్బరుస్టాంపులు, స్టెప్స్, రాగి, బంగారము, పెండిసామానులపై చక్కట, బ్లాకులుచేయుట, ప్రింట్ సామానులు. (609)

ఎంగ్లీవింగు

నూతనయంత్రములు

నూతనపరికరములు

సరస్వతీపవర్ వైన్ రాజమండ్రి

తెలుగు-నాగరి-అరవము-ఇంగ్లీషు-లో గ్రంథములు మొదలగునవి ముద్రింపబడును.

తెలుగు హెడ్డులు
కవర్లు
క్యాపింగుకులు

రసీదు బుక్కులు
కుభలేఖలు
ఆఫ్టోనుబ్లాకులు

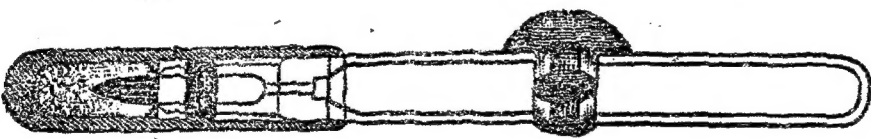
పలురంగుల వాల్ పేపర్లు
చక్కగా
ముద్రింపబడును.

గ్రంథములలోని కుషయుక్తములగు బొమ్మలు అనగా ఎన్ గ్రేవింగుపనులు చక్కగా తయారుచేయబడును.

నెల్ సెల్లింగు

"ఆగేట్"

ఫ్రంట్ పేనా

పాల్ లెన్ వెన్ ప్రపంచమునందు, నూతనఫక్కి అని చెప్పవచ్చు ఈ "ఆగేట్" కలము, అమెరికా ఆఫ్టిలియా, మొదలగు ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇచ్చటిప్పుడు మన హిందూశత్రుత్వమునందు కూడ విక్రమముగా జనాదరణను పొందుచున్నది.

సాధారణములైన "ఆగేట్" కలము

2957

మామూలుగా ఉపయోగించుటకు ఉత్కృష్టపాణికి బదులు "ఆగేట్" గాజుపాణి నుతయోగించుట యధురచును నూతన శిథిలము, పిక్చరీ సిరాలో ముద్రించుటకు అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.

మైలాపూరు

విక్టోరియా డిపో,

మదరాసు.

అనేకములగు బంగారుపత్రములను పొంది పొగడ్డగాంచిన

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యుగారి వేగు మందులు చికిత్స కలరా మందులు

అనేక వేల జనులను మృత్యువువారతనుండి కాపాడినవి

సెట్టు రూ. 2-2-0 లు,

రూ. 1-2-0 లు.

ప్యాంగు, పోస్టేజీ ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

క్యాటలాగులు ఉచితము.

నెకలవిధ వ్యాధులను అయిదేడ దివ్యావధము లిందుగలవు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యుగారి

తంత్రవిలాసము:

పండిట్, మదరాసు.

ఆయుర్వేదాశ్రమం

41, ఆచార్యులవిధి, జ్యోతిర్నగర్, మదరాసు.

వజ్రము:—

దాదా కంపెనీ చైర్మనుగారివిధి, జి. టి. మదరాసు.

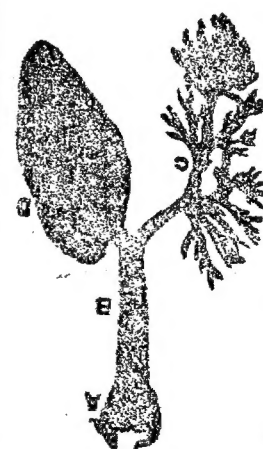
స్వస్తిపార్వతి, బెద్దేధి, రువల్లికేణి, మదరాసు.

దగ్గులు! జలుబులు!! ఇన్ ఫ్లుఎన్జా!!!

హాడ్ సన్ను

"యూమెంథాల్ జూజులు" అన్ని విధములదగ్గు, జలుబు, గొంతుపుంకు, రొమ్ము పడికెము, ఇన్ ఫ్లు ఎంజా మొదలగువాటిని తప్పక తుడుపును. డియమును రానియక ఆటంకపరచును.

"ది లాస్ సెట్" "ఆప్టోరేషియన్ మెడికల్ గెట్టు" "ది ప్రాక్టిషన్" "మెడికల్ వైస్సు అండు సర్క్యుల్" "మెడికల్ రివ్యూ" "ప్రాక్టికల్ మెడిసిన్" థర్లి (ఇండియా మొదలగు వైద్యప్రపంచముచే సిపార్సు చేయబడినది.

కంతర్వని కుత్తుక

ఊపిరితిత్తులు మొదలగు వాటికి కావలసినది

విస్వరసేటిక.
విశ్వాసవారము.
సి-క్యా స వా శ ము యొక్క గొట్టుము.
డి.బి.క. క్యాశోకము ప్రత్యేక భాగము. అన్ని కెమిస్టులుకా జము లందును వెంతు దొరకును.

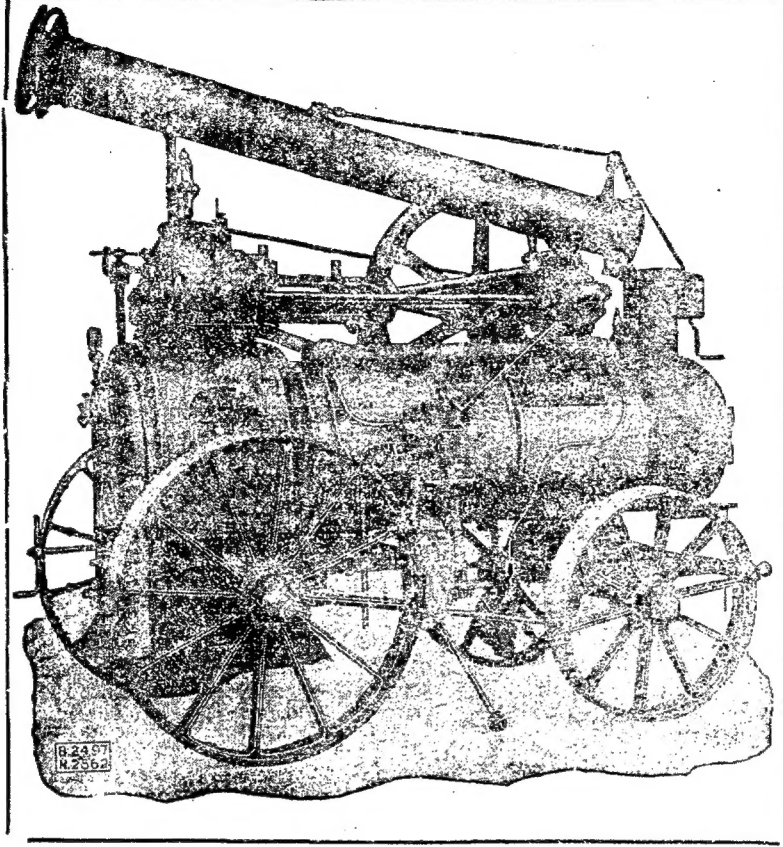
ఆఫ్టిలియాలో చేయబడినది, బుడ్డి 1.1 ధర రు 1.2.0. అన్ని బోట్లలో దొరకును, ఈడినువ తెలుపబడిన బాగా లలో దొరకును.

మెసర్స్ ఎన్. శేకాయ్ గౌండ్స్ అండుకో, నైగా జూర్యోడ్డు, ఆక్స్ ఫోర్డ్ కెమిస్టును, బ్రాడ్వే.

పోస్ట్ ఏజెంట్లు:— నైగామహమ్మదు అండుకన్న పాక్లికవిధి, బాక్సు, నుద్రాసు.

మార్షల్స్

పోర్ట్ ల్యాండ్ ఆవిరి ఎంజినులు

పంపులు, బియ్యపుమరలు, సింజిమరలు, వినయంత్రములు, పొడిచేయు యంత్రములు

మొదలగువాటిని నడుపుటకు అనుకూలమైనవి

ఈ ఎంజినులు మిక్కిలి స్థూలమైనవి శ్రేష్ఠమైన పరికరములు, మంచి పనితీరుగలవి
120 ఎల్. బి. పానులను ప్రేరకునుండి 150 ఎల్. బి. పానులవరకు పనిచేయుటకు శక్తిగలవి.

యితరవివరములకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

MARSHALL SONS & Co., (INDIA) LTD

ENGINEERS & BOILER MAKERS.

BEZWADA & MADRAS